

Atzinums par juridisko risinājumu Nacionālās koncertzāles ar konferenču centra projekta PPP finansēšanas modelim, kas paredz privātas zemes piesaistes iespējas

10. DECEMBRIS, 2019

Ļ. cien. Dacei Vilsonei

Latvijas Republikas Kultūras ministrija
Kr. Valdemāra iela 11a
Rīgā, LV - 1364

Rīgā, 2019. gada 10. decembrī

Pavadvēstule nodevumam saskaņā ar 27.11.2019. līgumu

Saskaņā ar 2019. gada 27. novembra noslēgto līgumu par juridiskā risinājuma izstrādi nacionālās akustiskās koncertzāles ar konferenču centra funkciju publiskās un privātās partnerības finansēšanas modelim, kas paredz privātas zemes piesaistes iespējas, esam sagatavojuši Atzinumu.

Mēs, zvērinātu advokātu birojs BDO Law (Birojs), vēlamies izmantot iespēju pateikties Latvijas Republikas Kultūras ministrijas darbiniekiem par sadarbību šajā projekta posmā.

Atzinumā ietvertā analīze ir sagatavota, balstoties uz Atzinuma sagatavošanas brīdī spēkā esošo regulējumu vai attiecīgi norādot piemērojamo regulējumu. Atzinumā nav skatīti nekādi nodokļu jautājumu aspekti. Šis Atzinums skatāms tikai kopumā, jo atsevišķu tā daļu nesaistīta analīze var novest pie maldinošiem secinājumiem.

Šis Atzinums ir sagatavots, ievērojot ierobežotu stundu skaitu. Uz šo Atzinumu attiecas Biroja vispārīgie noteikumi. Šajā dokumentā ietvertā informācija ir balstīta uz vispārpieņemtajiem profesionālajiem standartiem, šobrīd spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem, Jums uzdotajiem jautājumiem un Jūsu sniegto ierobežoto informāciju, kā arī uz publiski pieejamo informāciju. Šajā dokumentā paustā informācija, tajā skaitā, bet ne tikai secinājumi, atziņas, komentāri, ieteikumi, rekomendācijas, ir pamatota un izriet tikai no Biroja rīcībā esošās informācijas un dokumentiem un spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem. Attiecīgi šis dokuments var tikt izmantots tikai kā norāde un ir pielietojams kā vispārīga konsultācija. Ja Jums ir pamats apšaubīt šajā dokumentā minēto informāciju pilnībā vai kādā daļā, Jums ir pienākums par to nekavējoties informēt Biroju.

Izpildot darba uzdevumu, mēs neesam ņēmuši vērā trešo personu intereses. Attiecīgi mēs varētu nebūt izvērtējuši jautājumus, kas attiecas uz jebkuru trešo personu. Tādēļ Birojs nav atbildīgs par jebkādiem zaudējumiem, kaitējumu vai izdevumiem, kas radušies trešajām personām, kuras izmanto vai īsteno šajā dokumentā paustos ieteikumus.

Mēs ceram, ka iepriekš minētais ir skaidrs un atbilst Jūsu pašreizējām interesēm un mērķiem. Ja Jums ir kādi jautājumi, lūdzu ar mums sazināties.

Patiesā cieņā,

Vita Liberte
Zvērināta advokāte

Rolands Valdemārs
Zvērināts advokāts

Satura rādītājs

SATURA RĀDĪTĀJS	2
TABULU RĀDĪTĀJS	4
ILUSTRĀCIJU UN ATTĒLU RĀDĪTĀJS	4
AKRONĪMI UN SAĪSINĀJUMI	5
1. PROJEKTA RISINĀJUMA PĀRSKATS	7
2. KOPSAVILKUMS	9
3. NACIONĀLĀS KONCERTZĀLES UN KONFERENČU CENTRA PROJEKTA VĒSTURE UN TIESISKAIS PAMATS NEPIECIEŠAMĪBAI	12
3.1. PROJEKTA VĒSTURE	12
3.2. UZDEVUMS PROJEKTA VEIKSMĪGAI VIRZĪBAI	12
3.3. TIESISKAIS PAMATOJUMS NACIONĀLĀS KONCERTZĀLES UN KONFERENČU CENTRA PROJEKTAM	13
3.4. ŠOBRĪD PASTĀVOŠĀS ATŠĶIRĪBAS PROJEKTA APSTĀKĻOS	15
3.5. IESPĒJAMIE MODEĻI PROJEKTA RISINĀJUMAM ATBILSTOŠI FIKSĒTAJĀM SABIEDRISKAJĀM VAJADZĪBĀM	16
4. PPP KĀ NACIONĀLĀS KONCERTZĀLES UN KONFERENČU CENTRA PROJEKTA ĪSTENOŠANAS MEHĀNISMS	17
4.1. LIKUMDEVĒJA MĒRĶIS PPPL PIEŅEMŠANĀ	18
4.2. LATVIJAS PPP PROJEKTI	18
4.3. PPP PROJEKTU VIRZĪBA EIROPĀ	19
4.4. PPP JĒDZIENS, MODEĻI ATBILSTOŠI LATVIJAS UN EIROPAS SAVIENĪBAS NORMATĪVAJIEM AKTIEM UN PRAKSEI	20
4.5. PPP VEIDI UN PIEMĒROTĀKAIS VEIDS PROJEKTA VAJADZĪBĀM	22
5. IETEIKTAIS PPP VEIDS UN MODELIS NACIONĀLĀS KONCERTZĀLES UN KONFERENČU CENTRA PROJEKTAM	25
5.1. PPP VEIDS - PARTNERĪBAS IEPIRKUMS AR PPP LĪGUMU	25
5.2. PARTNERĪBAS IEPIRKUMA NOŠĶIRŠANA NO PUBLISKĀ IEPIRKUMA	25
5.3. PARTNERĪBAS IEPIRKUMA NOŠĶIRŠANA NO KONCESIJAS	25
5.4. PARTNERĪBAS IEPIRKUMS NACIONĀLĀS KONCERTZĀLES UN KONFERENČU CENTRA PROJEKTA VAJADZĪBĀM	26
5.5. PPP PARTNERU JURIDISKĀ STRUKTŪRA	26
6. IETEIKTĀ PPP IEPIRKUMA PROCEDŪRA - KONKURSA DIALOGS	28
7. PROJEKTAM NEPIECIEŠAMĀ ZEME UN TĀS IEGULDĪŠANA	35
7.1. PRIVĀTĀ PARTNERA ZEMES IEGULDĪŠANA PPP PROJEKTĀ	35
7.2. PRASĪBA PAR PRIVĀTĀ PARTNERA PROJEKTAM NODROŠINĀTU ZEMI	35
7.3. PRIVĀTĀS ZEMES PRIEKŠROCĪBAS PPP PROJEKTĀ ATSEVIŠĶOS RISINĀJUMOS	37
7.4. GALVENIE BŪVNICĪBAS RISKI LATVIJĀ, KURUS IESPĒJAMS NOVIRZĪT UZ PRIVĀTO PARTNERI	37
8. PPP KONKURSA KVALIFIKĀCIJAS, ATLASĒS UN VĒRTĒŠANAS PROCEDŪRA	39
8.1. KVALIFIKĀCIJAS POSMS, KRITĒRIJI	39
8.2. PRETENDENTU UZAICINĀŠANA DIALOGIEM UN DIALOGU VEŠANA	40
8.3. UZVARĒTĀJA NOTEIKŠANA	41
9. JUDIKATŪRAS PIEMĒRI UN REKOMENDĀCIJAS KONKURSA PROCEDŪRAI	43
9.1. LATVIJAS REPUBLIKAS AUGSTĀKĀS TIESAS JUDIKATŪRA	43
9.2. EIROPAS SAVIENĪBAS TIESAS JUDIKATŪRA	45
10. VALSTS ATBALSTS UN TĀ SAVIENOŠANA AR PPP PROJEKTIEM	47

10.1. VALSTS ATBALSTA KONSTATĒŠANA UN PAZIŅOŠANAS PIENĀKUMS	47
10.2. VALSTS ATBALSTS PPP PROJEKTOS	48
10.3. KĀ VALSTS ATBALSTS RODAS PPP, KURĀS IZMANTO ES FONDU LĪDZEKĻUS	48
10.4. TAISNĪGAS TIRGUS CENAS NOTEIKŠANA	49
10.5. TIRGUS EKONOMIKAS DALĪBNIEKA PRINCIPS	49
10.6. EFEKTĪVAS METODES IZMANTOŠANA SAIMNIECISKI VISIZDEVĪGĀKĀ PIEDĀVĀJUMA NOTEIKŠANAI.....	49
10.7. VALSTS ATBALSTS UN KONKURSA DIALOGS	49
10.8. ZEMES UN ĒKU PĀRDOŠANA.....	51
PIELIKUMI	53
PIELIKUMS 1 KONCERTZĀĻU UN KONFERENČU CENTRU KOMPLEKSU PIEMĒRI	54
PIELIKUMS 2 2018. GADA EIROPAS PPP STATISTIKA.....	60
PIELIKUMS 3 KONKURSA DIALOGA STATISTIKA LATVIJĀ.....	61
PIELIKUMS 4 IZMANTOTĀS LITERATŪRAS UN AVOTU SARAKSTS	62

Tabulu rādītājs

TABULA 1 KONKURSA DIALOGA UN KONKURSA PROCEDŪRAS AR SARUNĀM PIEMĒROŠANAS SPECIFIKA	29
TABULA 2 KONKURSA DIALOGA NORISES POSMI.....	30
TABULA 3 KONKURSA PROCEDŪRAS AR SARUNĀM NORISES POSMI.....	30
TABULA 4 KONKURSA NORISES TERMIŅI	31
TABULA 5 IEPIRKUMU PROCEDŪRAS DOKUMENTĀCIJA.....	32
TABULA 6 IEPIRKUMA PROCEDŪRAS IZVĒLES UN NORISES RISKI UN TO NOVĒRŠANAS PASĀKUMI - KONKURSA DIALOGS	32
TABULA 7 IEPIRKUMA PROCEDŪRAS IZVĒLES UN NORISES RISKI UN TO NOVĒRŠANAS PASĀKUMI - KONKURSA PROCEDŪRA AR SARUNĀM	33
TABULA 8 ATŠĶIRĪBU KOPSAVILKUMS PAR IEPIRKUMA PROCEDŪRAS IZVĒLI PARTNERĪBAS IEPIRKUMA LĪGUMA NOSLĒGŠANAI.....	33
TABULA 9 BŪTISKĀKIE RISKI, KAS SAISTĪTI AR BŪVNICĪBU LATVIJĀ:	37

Ilustrāciju un attēlu rādītājs

ILUSTRĀCIJA 1 LĪGUMISKĀ PPP	23
ILUSTRĀCIJA 2 INSTITUCIONĀLĀ PPP	23
ILUSTRĀCIJA 3 GRAFISKAIS PIEMĒRS ĪPAŠA MĒRĶA SABIEDRĪBAS SPV SHĒMAI PPP PROJEKTĀ.....	27
ATTĒLS 1 DUBLINAS NACIONĀLAIS KONFERENČU CENTRS.....	54
ATTĒLS 2 ISLANDES NACIONĀLĀ KONCERTZĀLE UN KONFERENČU CENTRS HARPA	55
ATTĒLS 3 CĪRIHES KONFERENČU CENTRS	55
ATTĒLS 4 MALMÖ LIVE KOMPLEKSS MALMĒ	56
ATTĒLS 5 LIETUVAS NACIONĀLĀ KONCERTZĀLE	56
ATTĒLS 6 LITEXPO IZSTĀŽU UN KONFERENČU CENTRS	57
ATTĒLS 7 ALEXELA KONCERTZĀLE	57
ATTĒLS 8 SEAPLANE HARBOUR KONFERENČU ZĀLE	58
ATTĒLS 9 LINNAHALL DAUDZFUNKCIONĀLA HALLE.....	58
ATTĒLS 10 TAMPERE HALL KONFERENČU UN KONCERTU ZĀLE.....	59

Akronīmi un saīsinājumi

ANO	Apvienoto Nāciju Organizācija
CFLA	Centrālā finanšu un līgumu aģentūra
EK	Eiropas Komisija
ES	Eiropas Savienība
EPEC	Eiropas PPP kompetenču centrs (angļu val. - European PPP Expertise Centre)
Eurostat	ES statistikas iestāde, kas minēta Regulas (EK) Nr. 223/2009 6. panta 1.punktā un kas izstrādā, sagatavo un izplata Eiropas statistiku saskaņā ar profesionālās neatkarības, taisnīguma, objektivitātes, ticamības, statistiskas konfidencialitātes un izmaksu lietderības principiem.
Finansētājs	Ekonomiska vienība, kas nodrošina visu vai daļu finansējuma, kas nepieciešams Partnerības līguma finansēšanai.
FM	Finanšu ministrija
ICCA	Internacionālā kongresu un konferenču asociācija (angļu val. - International Congress and Convention Association)
Iepirkuma procedūra	Procedūra, kas tiek izmantota privātā partnera atlasei. Koncesijas gadījumā koncesionāra atlasei piemērojama PPPL noteiktā Koncesijas procedūra. Pārējo PPP risinājumu, kā arī deleģējuma gadījumā piemērojama iepirkuma procedūra atbilstoši PIL, izņemot šajos likumos noteiktos gadījumus, kuros iepirkuma procedūra nav jāpiemēro. Atsauce uz Iepirkuma procedūru vienlaikus ietver atsauci uz Koncesijas procedūru.
Īpaša mērķa sabiedrība	Kapitālsabiedrība, kuru izveido privātais partneris projekta īstenošanai (angļu val. - SPV, special purpose vehicle)
KM	Kultūras ministrija
Konceptuālais ziņojums	Konceptuālais ziņojums "Par akustiskās koncertzāles īstenošanas modeli Rīgā" apstiprināts ar MK rīkojumu Nr.673 (14/11/2016)
LESD	Līgums par Eiropas Savienības darbību
LR	Latvijas Republika
MK	Ministru kabinets
NCC	Dublinas Nacionālais konferenču centrs (angļu val. - National Convention Center)
OWP	Īrijas Būvdarbu publiskā iepirkuma birojs (angļu val. - Office of Public Works)
Pieejamības maksājums	Publiskā partnera maksājums privātajam partnerim par būves vai pakalpojumu pieejamību Partnerības līguma pieejamības periodā.
Pieejamības periods	Periods, kura laikā PPP projekta ietvaros uzbūvētā vai rekonstruētā ēka un/vai ieviestie pakalpojumi ir pieejami lietošanai.
PIL	Publisko iepirkumu likums
PPP	Publiskā un privātā partnerība
PPPL	Publiskās un privātās partnerības likums
PPP modeļi	Praksē plaši pielietoti modeļi, kas īstenojami kāda no PPP risinājumiem ietvaros atkarībā no konkrētā PPP projektā ietvertu būvdarbu un/vai pakalpojumu klāsta, kā arī atbildības un risku

	sadales starp publisko partneri un privāto partneri (modeļu veidus skatīt Atzinuma 4.4. apakšnodaļā).
PPP risinājumi	Līgumiskā PPP, Koncesija un Institucionālā PPP kopīgi.
Projekts	Nacionālās koncertzāles un konferenču centra projektēšanas, būvniecības un apsaimniekošanas projekts, kuru paredzēts īstenot ar PPP risinājumiem.
SPV	Privātā partnera jaundibināta īpašā mērķa sabiedrība PPP līguma izpildē (no angļu valodas - <i>special purpose vehicle</i>)
TEDP	Tirgus ekonomikas dalībnieka princips
VTNP	Vispārējās tautsaimnieciskas nozīmes pakalpojumi

1. Projekta risinājuma pārskats

PROJEKTA ĪSTENOŠANAS NOTEIKUMI	
PPP veids	Līgumiskais PPP, partnerības iepirkums.
PPP modelis	DBFM (no angļu valodas - <i>Design-Build-Finance-Maintain</i>), pilna cikla modelis, kurā privātais partneris projektē, būvē, finansē un uztur objektu.
Privātā partnera ieguldāmie resursi	Projektam nepieciešamās zemes nodrošināšana, zināšanas un pieredze projektēšanā un būvniecībā, finansējuma resursi.
Publiskā partnera ieguldāmie resursi	Pēc būvniecības pabeigšanas iegūtās zemes un ēku lietojuma tiesību nodošana privātajam partnerim Īpašai mērķa sabiedrībai (SPV, no angļu valodas - <i>special purpose vehicle</i>), publiskā sektora sabiedrisko pasākumu pieprasījums, koncertzāles lietojuma tiesību nodošana pilnā apmērā.
Projekta objektu operēšanas tiesības	Koncertzāle - pilnībā publiskais partneris, konferenču centrs - pilnībā privātais partneris.
Ieņēmumi no objektiem	Koncertzāle - ieņēmumus patur publiskais partneris, privātajam partnerim veicot pieejamības maksājumu. Konferenču centram - ieņēmumi privātajam partnerim, pieejamības maksājums netiek veikts.
Pieejamības maksājums	Fiksēts maksājums (ceturkšņa, pusgada vai gada), kura atsevišķas daļas būtu iespējams paredzēt indeksēt atbilstoši inflācijas rādītājiem. Pieejamības maksājumus jāsāk veikt tikai pēc ēku uzbūvēšanas un nodošanas ekspluatācijā.
Risku sadale starp partneriem	Risku sadalei jānodrošina projekta ārpusbilances uzskaiti saskaņā ar Eurostat 2016. gada statistikas uzskaites vadlīnijām. Privātais partneris pilnībā uzņemas būvniecības, projektēšanas, zemes izmantošanas, būves uzturēšanas riskus. Publiskais un privātais partneris daļa pieejamības riskus, publiskais partneris uzņemas koncertzāles pieprasījuma risku.
Līguma termiņš	28 gadi, kuros iekļauti 3 gadu periods projektēšanai un būvniecībai (būvniecība tiek īstenota kārtās) un 25 gadu pieejamības periods.
Finansējums	Pilnībā privātā partnera pienākums. Jānosaka minimālā pašu kapitāla pieejamība un finansētāja apstiprinājums dalībai projektā.
Īpašuma tiesības uz projektu	Nepieciešamo zemi projekta vajadzībām nodrošina privātais partneris. Iespējamās 2 alternatīvas, kas ir atšķirīgas pēc finansiālajām izmaksām un riskiem: 1) privātā partnera zeme ir tā īpašumā vai tas nodrošina zemes iegādi piedāvājuma izvēles gadījumā; pēc ēku pabeigšanas zeme un ēkas pāriet publiskā partnera īpašumā; 2) privātais partneris nodrošina ilgtermiņa nomas līgumu ar apbūves tiesībām un izpirkuma tiesībām, publiskais partneris nomā zemi un nodod ēkas lietošanai privātajam partnerim.

KONKURSA STADIJA

PPP konkursa veids	Konkursa dialogs
Kvalificēšanās kritēriji	<ul style="list-style-type: none">• Pieredze līdzīgos projektos būvniecībā, projektēšanā un uzturēšanā;• finansiālās iespējas, pašu kapitāls, apgrozījums, finansējuma pieejamība;• pieejams piemērots zemes gabals, kas atbilst projekta izvirzītajām prasībām;• dalības pieredze PPP projektos

ATLASES KRITĒRIJI

Projekta parametru maiņa procedūrā	<p><u>Nemaināmi:</u></p> <ul style="list-style-type: none">• minimālā ietilpība un platība;• attālums no pilsētas centra;• projekta akustiskā un estētiskā kvalitāte;• būvniecības pabeigšanas maksimālie termiņi;• līguma termiņš;• maksimālais budžets;• kvalifikācijas kritēriji <p><u>Apspriežami:</u></p> <ul style="list-style-type: none">• dizains;• arhitektoniskie un būvniecības risinājumi;• lokācija;• nepieciešamie priekšdarbi;• konsorcijs un projekta pārvaldīšanas struktūra;• ieņēmumu sadale;• zemes ieguldījuma modelis
Nepieciešamā zeme	<p>Privātajam partnerim piedāvājumā jānorāda projekta īstenošanai piemērots zemes gabals atbilstoši izvirzītajām minimālajām prasībām (lokācija, teritorijas plānojums un pieļaujamā izmantošana, platība). Iespējami 2 modeļi - piedāvātā zeme var būt privātā partnera vai ar to saistītās personas īpašums vai arī privātajam partnerim jānodrošina iespēju publiskajam partnerim nomāt zemes gabalu ar apbūves un izpirkuma tiesībām, uz līguma darbības laiku to nododot apakšnomā SPV (no angļu valodas - special purpose vehicle).</p>

2. Kopsavilkums

Šī Atzinuma ietvaros esam apkopojuši būtiskos jautājumus, kas skar Nacionālās koncertzāles projekta risinājumu ar PPP, piesaistot projektam privāto zemi.

2.1. Nacionālās koncertzāles un konferenču centra PPP projekta īstenošanas modelis ar prasību privātajam partnerim piederoša zemes gabala piesaisti

2.1.1 PPP modelis

PPPL regulējums izdala divus PPP veidus - partnerības iepirkumu un koncesiju. Koncesijā privātais partneris iegūst tiesības saņemt objekta lietošanas maksu no gala patērētājiem, partnerības iepirkumā privātais partneris nodrošina nepieciešamā objekta uzbūvēšanu un apsaimniekošanu, saņemot no publiskā partnera pieejamības maksājumu (skatīt 5. nodaļu).

Nacionālā koncertzāle ir sabiedrības vajadzībām nepieciešams publisks objekts. Šāda publiska objekta kontroli un ekspluatēšanu pēc tā būvniecības jāveic publiskajam partnerim, nosakot objektā sabiedrībai pieejamo pasākumu saturu un gala lietotājiem piemērojamās pakalpojumu cenas. Attiecīgi šāda objekta īstenošanas un pārvaldīšanas modeli var īstenot ar partnerības iepirkumu.

2.1.2. PPP iepirkuma procedūra

PPP pieļauj izvēlēties dažādas iepirkumu procedūras, kuras atkarīgas no iepirkuma priekšmeta. Ja iepirkuma priekšmets ir zināms, bet tehniskās specifikācijas un risinājumu izstrāde ir sarežģīta, laikietilpīga un prasa speciālas zināšanas, PPPL un Publisko iepirkumu likums pieļauj izmantot iepirkumu procedūras, kuru laikā iespējams precizēt objekta tehnisko specifikāciju, atrast saimnieciski visizdevīgākos risinājumus, izmantojot sarunas ar privāta sektora speciālistiem. Šādas iespējas sniedz konkursa procedūra ar sarunām un konkursa dialogs (skatīt 6. nodaļu). Konkursa dialogs ir elastīgākais no abiem iepirkumu veidiem, pieļaujot iesniegto piedāvājumu precizēšanas iespējas, pretendentu skaita samazināšanu. Nacionālās koncertzāles un konferenču centra projekta īstenošanai pieejamās privātā sektora iespējas šobrīd nav zināmas, tāpēc piemērotākā no abām procedūrām ir konkursa dialogs, kas paredz lielākas iespējas konkursa gaitā precizēt projekta risinājumus un nepieciešamības.

2.1.3. Privātās zemes piesaistīšanas prasība konkursā

PPPL pieļauj modelēt dažādus publiskā un privāta partnera sadarbības veidus (skatīt 4.4. nodaļu). Konstatējot noteiktu sabiedrības vajadzību un publiskā sektora ierobežotās iespējas šādu vajadzību apmierināšanai, PPP ietvaros iespējams definēt prasības attiecībā uz specifiskiem resursiem, kurus projektā prasīts ieguldīt privātajam partnerim. Ja publiskajam partnerim ir ierobežotas iespējas nodrošināt zemi nepieciešamā objekta būvniecībai vai šādas zemes iegāde ievērojami paildzinātu objekta pabeigšanu un pieejamību sabiedrībai (skatīt 7.1. nodaļu), pastāv pamatots iemesls partnerības iepirkumā ietvert prasību privātajam partnerim pašam nodrošināt zemi objekta būvniecībai.

2.2. PPP risinājums privātās zemes ieguldīšanai

2.2.1 PPPL pieļauj modeli, kura ietvaros privātajam partnerim ir jānodrošina objektu būvniecībai nepieciešamā zeme. Ievērojot to, ka Nacionālās koncertzāles un konferenču centram nepieciešama zeme, kurai jāatbilst zināmiem kritērijiem (attālums no centra, apbūves iespējas, piekļuves iespējas, platība) (skatīt 7. nodaļu), kā arī to, ka pašā publiskā partnera iespējas šādu zemes gabalu nodrošināt ir ierobežotas, jāņem vērā, ka pastāv iespēja, ka šāda prasība ievērojami sašaurina potenciālo pretendentu loku. Lai nodrošinātu lielāku iespējamo pretendentu loku, prasību pēc privātas zemes piesaistes var modificēt, paredzot, ka privātais partneris var izpildīt šo prasību gan ar savā īpašumā esošu zemi, gan pierādot (ar noslēgtiem darījumiem, pārdevēja garantijām), ka uzvaras gadījumā tā īpašumā nonāks projekta realizācijai nepieciešamā zeme.

2.2.2. PPPL neparedz obligātu prasību publiskajam partnerim projektā ieguldīt zemi, kur tiek veikta sabiedrības vajadzībām nepieciešama objekta būvniecība. Publiskais partneris var ieguldīt partnerības projektā tādus resursus kā sabiedrības pieprasījumu pēc noteiktiem kultūras pasākumiem, finanšu līdzekļus, kas izpaužas pieejamības maksājumā, u.c. Konkrētajā gadījumā PPP iespējams modelēt tā,

ka privātajam partnerim tiek noteikta prasība nodrošināt objekta būvniecībai nepieciešamo zemi, kas pēc ēku būvniecības pabeigšanas un nodošanas ekspluatācijā tiek nodota publiskā partnera īpašumā. Pēc īpašuma tiesību maiņas publiskais partneris nodod zemes un ēku lietojuma tiesības privātajam partnerim šo objektu apsaimniekošanā. Pieejamības maksājums ietvertu komponentes par zemes iegādi (izlīdzināts maksājums visa līguma darbības laikā), ēku būvniecību un apsaimniekošanu.

2.3. Publiskā partnera PPP projektā ieguldāmie resursi, jēdzieni “zināšanas, finanšu resursi, pieredze”

Atzinuma sagatavošanā un sarunā ar pasūtītāju esam secinājuši, ka jēdzienu “zināšanas, finanšu resursi un pieredze” skaidrojums pasūtītāju interesē kontekstā ar prasību, ka privātajam partnerim projektā būtu jāiegulda privātā zeme. Pie šādas prasības jānoskaidro, kāds ir publiskā partnera ieguldāmais resurss partnerības projektā. Mūsu ieskatā prasību privātajam partnerim nodrošināt projekta vajadzībām nepieciešamo zemi nevar uzskatīt par nekustamā īpašuma resursa ieguldīšanu projektā. Ja šāda prasība tiek ietverta atbilstoši kopsavilkuma 2.2. punktā norādītajam, tad prasība paredz privātajam partnerim nodrošināt zemes pieejamību projekta būvniecībai un iegādei. Publiskais partneris iegūst zemi savā īpašumā, norēķinoties par zemi ar fiksētu ilgtermiņa pieejamības maksājumu.

2.4. Rekomendācijas (juridiskie risinājumi) nepieciešamajiem nosacījumiem iepirkuma kritēriju noteikšanai

Vadoties no tiesu prakses publisko iepirkumu un PPP jomā (skatīt 9. nodaļu), jebkurai iepirkuma procedūrai jānodrošina taisnīga, vienlīdzīga attieksme pret visiem interesentiem dalībai konkursā, kā arī procesam ir jābūt caurskatāmam un precīzi dokumentētam. Tajā pašā laikā sabiedrības interesēs ir nodrošināt kvalitatīvu pakalpojumu un pieredzējušu speciālistu piesaisti, lai netiktu apdraudēta projekta īstenošana. Tiesu praksē atzīts, ka kvalifikācijas prasību noteikšana ir konkursa rīkotāja izvēles brīvība un kompetence, kurai vienlaikus jānodrošina, lai sabiedrības vajadzībām tiktu saņemts atbilstošs pakalpojums. Par spekulatīviem būtu uzskatāmi apgalvojumi, ka pretendenti ar zemākām kvalifikācijas prasībām arī spētu izpildīt nepieciešamos pakalpojumus (skatīt 9. nodaļu). Tomēr jāņem vērā, ka risku mazināšanas nolūkos katras kvalifikācijas prasības nepieciešamība jāpamato ar finanšu aprēķiniem, ievērojot praksē pieņemtus principus (piemēram, iespējami pielīdzinot izvirzāmās prasības citiem konkursu nolikumiem).

Tāpat tiesu praksē tiek norādīts (skatīt 9. nodaļu), ka viena no prasībām, lai nodrošinātu taisnīgu, caurskatāmu, vienlīdzīgu iepirkumu procedūru, kas nodrošina brīvu konkurenci, ir detalizētu, skaidru un visaptverošu nolikuma prasību izstrādāšana. Tāpat tiek atzīts, ka iepirkuma priekšmeta parametru noteikšana nolikuma procedūrā ir ekskluzīva konkursa rīkotāja kompetence, kurā tiesa vai citas personas nevar iejaukties, ja vien parametru noteikšanas mērķis nav apzināta konkurences ierobežošana. Lai novērstu šaubas par iepirkuma priekšmetam izvirzāmo parametru pamatotību, nepieciešams pamatot katra konkurenci faktiski ierobežojošā parametra nepieciešamību.

Nacionālās koncertzāles un konferenču centra projekta atsevišķi parametri šobrīd ir noteikti, taču nav zināmi projekta risinājumi (novietojums, finansējums, būvniecības un projektēšanas specifikācija, apsaimniekošanas modelis). Tā kā risinājumu atrašana saistīta ar privātā sektora pieredzes un ieteikumu apkopošanu, sākotnējos konkursa atlases kritērijus jāveido tā, lai tie nodrošinātu iespējami plašu pretendentu loku dialoga uzsākšanā, vienlaikus nodrošinot procedūras daļību pretendentiem ar pietiekamiem finanšu resursiem, administratīvajām iespējām un pieredzi šāda apjoma projektu īstenošanā. Attiecībā uz kritēriju - nepieciešamību nodrošināt privāto zemi - esam snieguši savas rekomendācijas prasības noformēšanā, lai samazinātu risku, ka šāda prasība jau sākotnēji ierobežotu konkurenci potenciālo pretendentu vidū (skatīt 7.2. nodaļu).

2.5. Valsts komercdarbības atbalsta normas PPP regulējumā

Eiropas Savienības tiesību akti paredz galveno principu - valsts atbalsts PPP projektos nav pieļaujams, ja tas kropļo brīvu konkurenci (skatīt 10. nodaļu), t.i., dod priekšroku konkrētiem uzņēmumiem vai konkrētu preču, pakalpojumu nodrošināšanai. Vienlaikus tiek noteikts, ja dalībvalstī konstatējams gadījums, kas varētu tikt uzskatīts par valsts atbalstu, tad jāveic noteikta procedūra, paziņojot par šādu gadījumu Eiropas Komisijai.

Lai mazinātu riskus, ka PPP projekts varētu tikt uzskatīts par valsts atbalstu, jānodrošina atklāta un nediskriminējoša procedūra, pamatojot projekta specifiskās prasības un dodot iespēju iespējami plašam pretendentu lokam Eiropas Savienības tirgū ņemt dalību konkursā. Attiecīgi konkursa nolikuma prasības

sastādāmas tā, lai tās būtu iespējams izpildīt dalībvalstu pretendentiem neatkarīgi no to rezidences valsts. Nacionālās koncertzāles un konferenču centra projekts skar privātas zemes nodrošināšanas prasību, kas atsevišķos gadījumos var radīt ierobežojumus šādas prasības izpildei Latvijas nerezidentu uzņēmumiem, taču šādas prasības risks mazināms ar iespēju pretendentiem veidot personu apvienības (konsorcijs) ar vietējiem uzņēmumiem, kā arī veidot jaundibināmus uzņēmumus konkursa gaitā, kuriem nebūtu jāievēro speciālas prasības zemes iegūšanai.

Būtisks jautājums valsts atbalsta aspektā ir privātajam partnerim maksājamā cena. Publiskajam partnerim jānodrošina, ka privātais partneris saņem taisnīgu atlīdzību par sniegtajiem pakalpojumiem, nosakot to taisnīgā un pārredzamā iepirkumu procedūrā, ievērojot tirgus dalībnieka principu, t.i., rīkojoties tā, kā šādos apstākļos rīkotos ikviens tirgus dalībnieks ierastā komercdarījumu vidē. Par neatļautu valsts atbalstu komercdarbībai uzskata arī konkursu, kura iepirkuma priekšmetā ietilpstošā pamata infrastruktūra jau atrodas vienas personas īpašumā (skatīt 9.7. nodaļu). Tā kā Nacionālās koncertzāles un konferenču projektā plānots ietvert prasību par nepieciešamību nodrošināt privāto zemi, lai mazinātu riskus, ka projektā tiktu konstatēts neatļauts valsts atbalsts, konkursa nolikumu jāveido tā, lai privātās zemes piesaisti var veikt iespējami plašāks pretendentu loks un zemes piesaistes kritērija izpildi varētu veikt gan ar īpašumā jau esošu zemi, gan arī ar citiem juridiskiem paņēmieniem (skatīt 7.2. nodaļu).

3. Nacionālās koncertzāles un konferenču centra projekta vēsture un tiesiskais pamats nepieciešamībai

Jebkurā iepirkuma procedūrā, pamatojot sabiedrības nepieciešamību pēc iepirkuma priekšmeta un noteiktajiem konkursa procedūras kritērijiem, būtiski ir pamatojumā ietvert projekta vēsturiskos aspektus. Konkursa procedūras kritēriji tiek pakārtoti definētajām sabiedrības nepieciešamībām.

3.1. Projekta vēsture

Jau vismaz pēdējos 15 gadus Nacionālās koncertzāles un konferenču centra projekts tiek pieminēts Latvijas medijos un publiskajās diskusijās. Ir noritējušas plašas diskusijas un viedokļu apmaiņas par koncertzāles vēlamo atrašanās vietu, finansējuma avotu, ārējo veidolu, funkcionalitātes nepieciešamībām. Tāpat vairākas reizes projekta virzība uzsākta, iesaistot atbildīgās ministrijas un likumdevēju normatīvās bāzes veidošanai. Neskatoties uz minēto, projekts līdz šim piedzīvojis neveiksmes, un tā īstenošana lielākoties pārtraukta jau pavisam agrīnos sākuma posmos, sastopoties ar birokrātiskiem šķēršļiem vai konstatējot, ka sākotnēji izvēlētajā modelī projekts nav realizējams, vai arī pastāv nopietni riski projektu īstenot. Lai analizētu iespēju projektu virzīt realizēšanai, nepieciešams konstatēt, kādi identificētie riski pastāvēja laikā, kad projekta virzība tika apturēta, un vai šobrīd pastāv citi apstākļi, vai arī identificētos riskus ir iespējams novērst.

20.04.2018. Finanšu un ekonomisko aprēķina izstrādes Nacionālās koncertzāles projekta Rīgā īstenošanai publiskās un privātas partnerības jomā, II un III posma ziņojumā¹ tika norādīti šādi galvenie riski, kas varētu rasties, realizējot projektu ar iecerētajām metodēm:

- ▶ var ieilgt projekta virzība, ja iepirkumu uzraudzības birojam tiek iesniegta sūdzība par PPP konkursu;
- ▶ grūtības salīdzināt projekta kvalitāti un vērtību ar piedāvāto Nacionālās koncertzāles atrašanās vietu, kā rezultātā rodas augsts projekta vērtēšanas subjektivitātes risks, kas dod pamatu iesniegt sūdzības par noteiktajiem atlases un vērtēšanas kritērijiem;
- ▶ nevienlīdzīgas pozīcijas, kādās atrodas iespējamie PPP konkursa pretendenti saistībā ar apbūves platības iegūšanu un iekļaušanos iepirkuma konkursa termiņos;
- ▶ sarunu procedūras uzsākšana ar vienu pretendentu satur augstu juridisko risku, jo faktiski šāda procedūra nebūtu vienlīdzīga, un tajā ietvertās prasības būtu konkurenci ierobežojošas.

Jānorāda, ka teju visi uzskaitītie riski saistāmi ar to, ka, tiem iestājoties, projekts tiktu apturēts un ieilgtu, apdraudot iespējas saņemt Eiropas Savienības projektam paredzēto līdzfinansējumu. Līdzfinansējuma priekšnoteikums ziņojuma sagatavošanas laikā bija arī projekta īstenošana kādā no Rīgas degradētajām teritorijām, jo projektā bija paredzēts īstenot tā dēvēto jaukto PPP, kurā tiek piesaistīti Eiropas Savienības fondu līdzekļi.

3.2. Uzdevums projekta veiksmīgai virzībai

Lai koncertzāles projekta virzību veiksmīgi plānotu un realizētu nākotnē, nepieciešama projekta iepriekšējās virzības rūpīga analīze, apskatot līdzšinējos cēloņus projekta apturēšanai, uzskaitot šobrīd definētos projekta mērķus un konstatētās nepieciešamības, tādējādi izdarot secinājumus par projektam piemērotāko īstenošanas modeli. Definējot Nacionālās koncertzāles un konferenču centra nepieciešamības un to tiesisko pamatojumu, apzinot faktiskās šā brīža publiskā partnera iespēju robežas iesaistīties projektā un pieejamos publiskos resursus, iespējams nonākt pie kritērijiem, kurus jāņem vērā, lai secinātu, kādā veidā projektu būtu iespējams īstenot. Savukārt, lai pārliecinātos, kurš no iespējamajiem projekta virzības modeļiem ir īstenojams, jāanalizē attiecīgā modeļa Latvijā pastāvošā normatīvā bāze un jāapzina analogiski projekti, kas īstenoti līdzīgā normatīvajā regulējumā. Šāda apkopojuma un analīzes rezultātā var nonākt pie konkrētiem secinājumiem par to, kāds būtu piemērotākais juridiskais risinājums veiksmīgai projekta īstenošanai.

¹ PricewaterhouseCoopers SIA 20.04.2018. Finanšu un ekonomisko aprēķina izstrāde Nacionālās koncertzāles projekta Rīgā īstenošanai publiskās un privātas partnerības jomā, II un III posma ziņojums.

3.3. Tiesiskais pamatojums Nacionālās koncertzāles un konferenču centra projektam

3.3.1. Nacionālās koncertzāles nepieciešamība

Nepieciešamība pēc modernām telpām, kas paredzētas profesionālās mūzikas koncertdzīves organizēšanai, pieminēta vairākos plānošanas dokumentos gan valsts, gan pašvaldības līmenī. Savukārt rūpes par kultūru un tradicionālo kultūras vērtību saglabāšanu, un tautas jaunrades attīstību kā pašvaldības pienākums nostiprināts likumā. Jau 2016. gadā, virzot Nacionālās koncertzāles projektu apstiprināšanai Ministru kabinetā, Kultūras ministrija detalizēti ziņoja par virkni dokumentu un pētījumu, kas pamato sabiedrības nepieciešamību un ieguvumus, realizējot Nacionālās koncertzāles būvniecības projektu². Ziņojumā norādīts, ka jaunas akustiskās koncertzāles celtniecība ir svarīgs un ļoti nozīmīgs kultūrvēsturisks uz nākotni vērsts lēmums, jo Rīga šobrīd ir viena no nedaudzajām galvaspilsētām Eiropā, kurai nav modernas koncertzāles ar profesionālajai mūzikai speciāli veidotu izcilas kvalitātes akustiku. Rīgā profesionālās mūzikas koncertiem izmanto dažādas telpas, kas ne vienmēr atbilst akustiskajām un mākslinieciskajām prasībām.

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2030. gadam kultūras telpas attīstībai noteikts šāds mērķis: *“Saglabāt un attīstīt Latvijas kultūras kapitālu un veicināt piederības izjūtu Latvijas kultūras telpai, attīstot sabiedrības radošumā balstītu konkurētspējīgu nacionālo identitāti un veidojot Latvijā kvalitatīvu kultūrvidi.”*³

Nacionālās attīstības plānā 2014 - 2020. gadam viens no rīcības virzieniem noteikts: *“Attīstīt Rīgas kā reģiona metropoles funkciju veikšanai nepieciešamo infrastruktūru (tajā skaitā, tūrisma, kultūras, zinātnes un investīciju piesaistes jomā).”*⁴

Kultūrpolitikas pamatnostādņēs 2014. - 2020. gadam “Radošā Latvija” kā viena no vajājām pusēm kultūras nozares situācijas raksturojumā minēta atbilstošas infrastruktūras nepietiekamība.⁵

Turklāt atsevišķā Kultūrpolitikas pamatnostādņu dokumentā “Mūzikas nozares stratēģija” 2014. - 2020. gadam minēts, ka Latvijas mūzikas nozares augstais profesionalitātes līmenis tiek novērtēts ne tikai ārvalstīs, bet arī Latvijā. Kopējais apmeklētāju skaits kopš 2008. gada ir pieaudzis no 245 200 līdz 429 659 klausītājiem 2014. gadā. Lai nodrošinātu arvien pieaugošo interesi par mūzikas nozari, ir nepieciešama attīstīta mūzikas infrastruktūra, kas iekļautu jaunu multifunkcionālu koncertzāli Rīgā, moderni aprīkotus reģionālos kultūras centrus/koncertzāles, pilsētu kultūras centrus, pašvaldību kultūras namus, kā arī kvalitatīvu menedžeru, mārketinga speciālistu darbu.⁶

Likuma “Par pašvaldībām” 6. pants noteic, ka publisko tiesību jomā pašvaldību kompetencē ir, cita starpā, likumā noteiktās autonomās funkcijas, kas uzskaitītas likuma 15. pantā. Viena no pašvaldības autonomajām funkcijām ir definēta šādi: *“rūpēties par kultūru un sekmēt tradicionālo kultūras vērtību saglabāšanu un tautas jaunrades attīstību (organizatoriska un finansiāla palīdzība kultūras iestādēm un pasākumiem, atbalsts kultūras pieminekļu saglabāšanai, u.c.).”*⁷

2003. gada 29. aprīļa Ministru kabineta noteikumos Nr. 241 “Kultūras ministrijas nolikums” noteiktas Kultūras ministrijas funkcijas, uzdevumi un kompetence. Ministrijas funkcijas, cita starpā, ietver kultūras politikas izstrādi, kultūras politikas īstenošanas koordinēšanu, valsts kultūras objektu ēku un būvju būvniecības organizēšanu, kā arī valsts un starptautisko projektu un programmu valsts kultūras objektu būvniecībai vadīšanu.⁸

² Latvijas Republikas Kultūras ministrija. Konceptuālais ziņojums “Par akustiskās koncertzāles īstenošanas modeli Rīgā”. Rīga, 2016.

³ Latvijas Republikas Saeima. Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2030. gadam. Pieejams: <http://polsis.mk.gov.lv/documents/3323>.

⁴ Latvijas Republikas Saeima. Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2014. - 2020. gadam. Pieejams: https://www.pkc.gov.lv/sites/default/files/inline-files/20121220_NAP2020%20apstiprinats%20Saeima_4.pdf.

⁵ Latvijas Republikas Kultūras ministrija. Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014. - 2020. gadam “Radošā Latvija”. Pieejams: https://www.km.gov.lv/uploads/ckeditor/files/KM_dokumenti/Radosa_Latvija.pdf.

⁶ Latvijas Republikas Kultūras ministrija. Mūzikas nozares stratēģija 2014. - 2020. gadam. Pieejams: https://www.km.gov.lv/uploads/ckeditor/files/kultura_timekli/Politikas%20dokumenti%202018/M%C5%ABzikas_strat%C4%93%C4%A3ija_aktualiz%C4%93ta_2018.pdf.

⁷ Likums “Par pašvaldībām”. Latvijas Vēstnesis, Nr. 61, 24.05.1994.

⁸ Ministru kabineta 2003. gada 29. aprīļa noteikumi Nr. 241 “Kultūras ministrijas nolikums”. Latvijas Vēstnesis, Nr. 70, 13.05.2003.

Jānorāda, ka, lai gan Ministru kabineta rīkojums, ar kuru tika apstiprināts iepriekš minētais LR Kultūras ministrijas Konceptuālais ziņojums "Par akustiskās koncertzāles īstenošanas modeli Rīgā", šobrīd ir zaudējis spēku, tomēr nav zudušas ziņojumā norādītās sabiedrības vajadzības un publiskās intereses pēc koncertzāles būvniecības Rīgas pilsētā. Ziņojumā konstatētās nepieciešamības un prasības izmantojamas tiesiskā pamatojuma bāzes radīšanā vēl arvien, turklāt šobrīd klāt nākuši vēl papildu apstākļi, kas pamato nepieciešamību Nacionālās koncertzāles un konferenču centra būvniecībai.

Viena no būtiskajām šobrīd un iepriekš pastāvošajām sabiedrības nepieciešamībām ir nepieciešamība pēc augstiem standartiem atbilstošas, profesionālas akadēmiskās koncertzāles, kurā nodrošināt ne tikai kvalitatīvus akadēmiskās mūzikas koncertus, bet arī kurā būtu izvietota rezidences vieta un mēģinājumu telpas Latvijas Nacionālajam simfoniskajam orķestrim, kā arī telpas, kas būtu piemērotas studiju procesam Jāzepa Vītola Latvijas mūzikas akadēmijai. Šobrīd Latvijā nepastāv tādas telpas, kas funkcionāli un akustiski būtu piemērotas akustisko koncertu rīkošanai ar ietilpību līdz 1400 sēdvietām. Vienlaikus konstatējams, ka pastāv sabiedrības pieprasījums šāda objekta pieejamībai, jo Latvijas iedzīvotāji Eiropas Savienības līmenī izceļas ar augstu līdzdalības aktivitāti kultūras pasākumos un sabiedriskajā dzīvē⁹. Šādā objektā, kas paredzēts akadēmisku akustisko un simfonisko koncertu rīkošanai, piemēroti izvietot rezidences vietu arī valsts simfoniskajam orķestrim un piemērot telpas akadēmiskās mūzikas studiju vajadzībām. Tādējādi projekts ne tikai rada vietu koncertu organizēšanai, bet arī identificē sevi ar akadēmiskās mūzikas žanru, nodrošinot nepieciešamo infrastruktūru, valsts atbalstu akadēmiskās mūzikas satura radīšanai un atbalstu valstiskā līmenī jaunu mākslinieku apmācībai.

3.3.2. Konferenču centra nepieciešamība

Projektā bez koncertzāles tiek iekļauta arī vēl kāda cita sabiedrības vajadzībām nepieciešama objekta būvniecība - moderna, tehniski aprīkota, augstiem kvalitātes standartiem atbilstoša un ietilpīga konferenču centra būvniecība. Šobrīd secināts, ka projektā ietilpstošajā konferenču centrā būtu jānodrošina auditorija ar platību 3000 kvadrātmetri, kurā būtu iespējams uzņemt līdz 3000 apmeklētājus, starptautiska un vietēja mēroga konferencēm, estrādes mūzikas koncertiem un izglītības pasākumiem. Lai gan atsevišķu telpu platība apmeklētāju uzņemšanai šobrīd Rīgā ir lielāka nekā 3000 apmeklētājiem (piemēram, Arēna Rīga spēj uzņemt 10 300 apmeklētājus, Ķīpsalas halle spēj uzņemt 7000 apmeklētājus, Skonto halle spēj uzņemt 8000 apmeklētājus), tomēr šo vietu funkcionālā nozīme nav konferenču rīkošana, bet gan iekštelpu nodrošināšana dažādiem sporta pasākumiem, izstādēm ar iespējami vieglāku telpu transformēšanas un pielāgošanas opciju. Ekonomikas ministrija izstrādājusi kvalitatīva konferenču centra kritērijus, kas ir būtiski kongresa ēkas vai ēkas daļas būvniecības gadījumā, lai šādā centrā Latvija būtu tiesīga rīkot Starptautiskās kongresu un konferenču asociācijas (ICCA - *International Congress and Convention Association*) konferences. Pēc Ekonomikas ministrijas aprēķiniem minēto konferenču pienesums Latvijas ekonomikai gadā varētu sasniegt līdz pat 25 miljoniem eiro.¹⁰

Secināms, ka Nacionālās koncertzāles un konferenču centra projekta īstenošanas nepieciešamība iekļauta plānošanas dokumentos, kā arī tā pamatojama ar sociālekonomiskajiem ieguvumiem un Kultūras ministrijai normatīvajos aktos uzliktiem pienākumiem.

Lai gan nozaru speciālistu vidū pastāv diskusijas un dažādi viedokļi par Nacionālās koncertzāles atrašanās vietu, veidolu un tehniskajiem parametriem, jāsecina, ka gan valdības, gan nozaru pārstāvju vidū valda vienprātība par to, ka šāds objekts ar valstisku nozīmi Rīgā ir nepieciešams¹¹.

Nacionālā koncertzāle un konferenču centrs ar līdz šim definētajām prasībām nav uzskatāms vien par objektu, kas sabiedrībai radītu jaunu papildu sabiedrisko pasākumu organizēšanas vietu. Šī projekta mērķis ir izpildīt sabiedrības nepieciešamību pēc objekta, kuram šobrīd analogiski vai pielāgojami objekti neeksistē. Pēdējos gados vairākas Latvijas Republikas pilsētas ir īstenojušas lokālus projektus un uzbūvējušas savas koncertzāles, kas guvušas atzinību nozares ekspertu vidū un arī tiek aktīvi apmeklētas no sabiedrības puses, nodrošinot ne tikai sabiedriskās dzīves un kultūras pasākumu

⁹ PricewaterhouseCoopers SIA 20.04.2018. Finanšu un ekonomisko aprēķina izstrāde Nacionālās koncertzāles projekta Rīgā īstenošanai publiskās un privātas partnerības jomā, II un III posma ziņojums.

¹⁰ Latvijas Republikas Kultūras ministrija. Informatīvais ziņojums "Par nacionālās koncertzāles attīstības projekta izstrādes gaitu un nepieciešamo finansējumu juridisko risinājumu izstrādei". Pieejams: http://tap.mk.gov.lv/doc/2019_11/KMZin_301019_koncertzale.2012.docx.

¹¹ Latvijas Republikas Kultūras ministrija. Informatīvais ziņojums "Par nacionālās koncertzāles attīstības projekta izstrādes gaitu un nepieciešamo finansējumu juridisko risinājumu izstrādei" un rīkojuma projekts "Par apropriācijas pārdali", apstiprināts 05.11.2019. Ministru kabineta sēdē.

organizēšanas vietu pašiem pilsētas iedzīvotājiem, bet arī veicinot tūrismu un atbalstot vietējo ekonomiku, koncertzālēs rīkotajiem pasākumiem piesaistot pilsētas viesus. Pēdējos gados īstenota šādu reģionālo koncertzāļu būvniecība:

- ▶ Liepājas koncertzāle ar platību 14 500 kvadrātmetri, ietilpība 1000 vietas, projekta izmaksas 30 miljoni eiro;
- ▶ Rēzeknes koncertzāle ar platību 13 000 kvadrātmetri, ietilpība 1000 vietas, projekta izmaksas 22 miljoni eiro;
- ▶ Cēsu koncertzāle ar platību 6 800 kvadrātmetri, ietilpība 805 vietas, projekta izmaksas 11 miljoni eiro; Ventspils koncertzāle ar platību 7 000 kvadrātmetri, ietilpība 800 vietas, projekta izmaksas 24 miljoni eiro¹².

Uzskaitītās reģionālās koncertzāles pilsētās radījušas pilsētvidi papildinošus arhitektūras objektus, identificējot tās ar konkrētajām pilsētām, nodrošina telpas, kurā iespējams rīkot lielus sabiedriskos pasākumus, kā arī nenoliedzami padarījušas daudz bagātākas pilsētnieku un pilsētu viesu iespējas apmeklēt kvalitatīvus un augstām prasībām atbilstošus kultūras pasākumus. Vadoties no līdzšinējiem reģionālo koncertzāļu īstenošanas projektiem un pieredzes to līdzšinējā izmantošanā, jāsecina, ka visai paradoksāla ir situācija, ka galvaspilsētai Rīgai nav savas, modernām prasībām un standartiem atbilstošas koncertzāles.

Nacionālā koncertzāle un konferenču centrs ir iecerēts ar multifunkcionālu nozīmi, tādējādi ar šo projektu vienlaicīgi paredzēts īstenot vairākas sabiedrības nepieciešamības un publiskās intereses¹³. Projekta multifunkcionālā nozīme to padara sarežģītāku un rada papildu izaicinājumus, taču saprotams, ka labas pārvaldības principa standarts par publiskā partnera pienākumu uzliek apzināt visas iespējamās sabiedrības intereses un vajadzības, kuras varētu realizēt viena projekta ietvaros, ietaupot administratīvos resursus un realizācijai nepieciešamo laiku.

Apkopojot iepriekš minēto, secināms, ka pastāv tiesiskais pamatojums nepieciešamībai pēc Nacionālās koncertzāles un konferenču centra projekta īstenošanas.

3.4. Šobrīd pastāvošās atšķirības projekta apstākļos

Konstatējams, ka šobrīd pastāv būtiskas izmaiņas projektam izvirzītajās realizācijas prasībās, salīdzinot ar iepriekšējo projekta virzību un piedāvāto risinājumu. Tā kā 2018. gadā tika secināts, ka pastāv ievērojami riski, lai iekļautos īsajos termiņos, kas nepieciešami projekta realizācijai ar Eiropas Savienības līdzfinansējuma piesaisti, projekta virzība tika apturēta. ES fondu līdzfinansējums - Eiropas Savienības fondu 2014. - 2020. gada plānošanas perioda darbības programmas „Izaugsme un nodarbinātība” 5.6.1.specifiskā atbalsta mērķa „Veicināt Rīgas pilsētas revitalizāciju, nodrošinot teritorijas efektīvu sociālekonomisko izmantošanu” (turpmāk - SAM 5.6.1.) ietvaros projekta īstenošanai pieejams līdz 2022. gada 31. decembrim. Ņemot vērā, ka būvniecībai provizoriski būtu nepieciešami 3 gadi, būvniecību būtu jāuzsāk (tātad - jau ar pilnībā izietu konkursa etapu ar visiem tā posmiem) ne vēlāk kā līdz 2020.gada sākumam. Ievērojot PPP konkursa procedūrai nepieciešamo laiku, tika secināts, ka ņemot vērā procedūras pastāvošos riskus, kas radītu lielu iespējamību pārsūdzībai konkursa gaitā, PPP konkursa gaita paildzinātos, atliekot būvniecības uzsākšanas laiku un tādējādi apdraudot PPP projekta īstenošanu jauktajā modelī, piesaistot ES līdzfinansējumu¹⁴.

Atsākot projekta virzību 2019. gadā, tas vairs netiek īstenots ar ieceri piesaistīt Eiropas Savienības līdzfinansējumu. Līdz ar to secināms, ka faktiski šie apstākļi izslēdz daļu no identificētajiem riskiem vai maina šo risku nozīmi, vērtējot projekta vispārēju sekmīgumu. Nepastāvot īsam un ļoti ierobežotam projekta īstenošanas termiņam (līdzfinansējuma piesaistes dēļ), pārsūdzības riska nozīme tiek mazināta, jo pārsūdzība pati par sevi neapdraud projekta pabeigšanu. Saprotams, ka identificētos riskus nepieciešams iespējami mazināt vai izslēgt, taču tas ir izdarāms ar dažādiem, tālāk aprakstītajiem juridiskajiem

¹² 18.11.2018. Arhitektu biroja SIA “Nams” Koncertzāles un konferenču centra realizācijas novērtējums un iespēju analīze.

¹³ Latvijas Republikas Kultūras ministrija. Informatīvais ziņojums "Par nacionālās koncertzāles attīstības projekta izstrādes gaitu un nepieciešamo finansējumu juridisko risinājumu izstrādei" un rīkojuma projekts "Par apropriācijas pārdali", apstiprināts 05.11.2019. Ministru kabineta sēdē.

¹⁴ PricewaterhouseCoopers SIA 20.04.2018. Finanšu un ekonomisko aprēķina izstrāde Nacionālās koncertzāles projekta Rīgā īstenošanai publiskās un privātas partnerības jomā, II un III posma ziņojums.

mehānismiem (skatīt 7.2. nodaļu). Citiem vārdiem sakot, tā kā šobrīd Nacionālās koncertzāles un konferenču centra projektā nepastāv prasība to īstenot ar Eiropas Savienības līdzfinansējuma piesaisti, tad būtiski mainījušās projektam izvirzāmās prasības, kas ļauj apgalvot, ka iepriekš identificētie riski nav paši par sevi uzskatāmi par projektu būtiski apdraudošiem, ja tiek veikti nepieciešamie pasākumi to mazināšanai. Saprota, ka jebkurā publiskā konkursā nav iespējams pilnībā izslēgt pārsūdzības risku, jo konkursa norise skar vairāku personu intereses un jebkurai no šīm personām, uzskatot, ka tās intereses ir aizskartas, ir tiesības to pārbaudīt, vērsties tiesā. Šāds process ir paredzēts, lai ikvienai personai nodrošinātu tiesības uz savu interešu aizsardzību taisnīgā tiesā¹⁵.

3.5. Iespējamie modeļi projekta risinājumam atbilstoši fiksētajām sabiedriskajām vajadzībām

Kā jau iepriekš norādīts, virknē plānošanas dokumentu, veiktajās diskusijās, atzinumos un valdības pieņemtajos lēmumos ir konstatēta Nacionālās koncertzāles un konferenču centra nepieciešamība Rīgā. Tāpat jau ir noteiktas objekta minimālās prasības attiecībā uz ietilpību, funkcionalitāti un estētiku, iekļaušanos pilsētas vidē, pieejamību sabiedrībai, valstisko un reģionālo nozīmi attiecībā uz tas devumu tautsaimniecībā, pilsētas tēla veidošanā un konkurētspējas veicināšanā.

Definējot šīs prasības, ieskicējas aptuvenās projekta izmaksas, nepieciešamais finansējums, pieredze, kvalifikācijas prasības projekta īstenošanai. Saprota, ka jebkuru būvniecības projektu iespējams īstenot atklāta konkursa veidā, tomēr šādā gadījumā projekta izmaksas un riskus pilnībā jāuzņemas publiskajam partnerim, ar projekta izmaksām noslogojot publiskā partnera budžetu. Tāpat šāda projekta būvniecībai un vēlākai uzturēšanai no publiskajiem līdzekļiem būtu jāparedz ievērojams apmērs administratīvajām izmaksām, personāla piesaistei un vadībai. Ievērojot Nacionālās koncertzāles un konferenču centra projekta specifiku un ar to saistītās ievērojamās izmaksas, šobrīd netiek izskatīta iespēja tās pilnībā segt no publiskajiem līdzekļiem¹⁶.

Kā jau minēts PricewaterhouseCoopers SIA 20.04.2018. Finanšu un ekonomisko aprēķina izstrāde Nacionālās koncertzāles projekta Rīgā īstenošanai publiskās un privātas partnerības jomā, II un III posma ziņojumā, secināms, ka šobrīd vairs nav iespējams projektu realizēt, piesaistot ES līdzfinansējumu SAM 5.6.1. ietvaros.

Attiecīgi secināms, ka, pastāvot uz publiskajām interesēm balstītai nepieciešamībai pēc Nacionālās koncertzāles un konferenču centra, nepastāvot iespējai projektu pilnībā realizēt no publiskajiem resursiem pieejamā budžeta, šādu projektu iespējams īstenot tikai ar partneru piesaisti no privātā sektora. Šādu sadarbības modeļi īsteno caur PPP procedūrām un to reglamentā Publiskās un privātas partnerības likums. Turpmāk Atzinumā PPPL tvērumā tiks apskatītas iespējas realizēt konkrēto projektu, norādot šāda modeļa priekšrocības, iespējamos riskus un to mazināšanas iespējas, sniedzot ieteikumus dokumentācijas sagatavošanā (detalizētāk skatīt 8. nodaļu).

¹⁵ Latvijas Republikas Satversme, 92. pants. Latvijas Vēstnesis, Nr. 43, 01.07.1993.

¹⁶ Latvijas Republikas Kultūras ministrija. Informatīvais ziņojums "Par nacionālās koncertzāles attīstības projekta izstrādes gaitu un nepieciešamo finansējumu juridisko risinājumu izstrādei" un rīkojuma projekts "Par apropriācijas pārdali", apstiprināts 05.11.2019. Ministru kabineta sēdē.

4. PPP kā Nacionālās koncertzāles un konferenču centra projekta īstenošanas mehānisms

PPP ir mehānisms, kura ietvaros tiek realizētas sabiedriskās intereses, apvienojot publiskos un privātos resursus. Dažkārt šādu resursu apvienošana notiek, lai nenoslogotu valsts administratīvo pārvaldi ar publiskajam sektoram netipisku vai apgrūtināšu funkciju veikšanu, savukārt reizēm šāda resursu apvienošana ir risinājums, kādā īstenot sabiedrības vajadzības, ja publiskajam partnerim pašam nav savu finanšu iespēju, lai, neapgrūtinot budžetu, projektu veiksmīgi īstenotu. Ievērojot Nacionālās koncertzāles un konferenču centra projekta vēsturi un konstatētās iespējas (to ierobežotību), secināms, ka projekta īstenošana šobrīd iespējama tikai piesaistot privātā sektora resursus.

PPP iespēju izmantošana Nacionālās koncertzāles un konferenču centra projekta īstenošanai atrisinātu publiskā partnera ierobežotās iespējas nodrošināt projektam piemērotu zemi, kā arī paredzētu iespēju tūlītēji nenoslogot publiskā sektora budžetu zemes iegādei, būvniecībai un administratīvo resursu nodrošināšanai. Bez minētajiem praktiskajiem ieguvumiem jāvērs uzmanību arī uz teorijā norādītajām PPP priekšrocībām.

Teorijā tiek atzīts, ka PPP projektiem ir šādas galvenās priekšrocības:

Paātrināta nepieciešamās infrastruktūras nodrošināšana	Partnerības projektu ietvaros publiskais sektors kapitālizdevumus transformē ikmēneša maksājumos par sniegto pakalpojumu, kas ļauj publiskajam sektoram ieviest nozīmīgus investīciju projektus ierobežotos finansiālos apstākļos.
Ātrāka projekta īstenošana	Nodod privātā partnera atbildībā objekta plānošanu un būvniecību un, nosakot maksājumus atkarībā no sniegtā pakalpojuma pieejamības un kvalitātes, tiek panākts, ka privātais partneris ir ieinteresēts nodot objektu laikā un pienācīgā kvalitātē.
Samazinātas projekta dzīves cikla izmaksas	Projektos, kuros privātajam partnerim jānodrošina objekta uzturēšana un apkalpošana, privātais partneris ir ieinteresēts samazināt visas projekta dzīves cikla izmaksas.
Labāka risku pārdale	Risku pārdales pamatprincips paredz, ka riska vadību uzņemas tas partneris, kurš to spēj labāk pārvaldīt (novērst ar vismazākajām izmaksām).
Uzlabota pakalpojumu kvalitāte	Partnerības projekta ietvaros sniegtā pakalpojuma kvalitāte ir līdzvērtīga vai augstāka nekā tradicionālajā iepirkumā.
Papildus ienākumu radīšana	Tiek dota iespēja privātajam partnerim gūt papildus ienākumus.
Publiskā sektora vadības uzlabošanās	Nododot privātajam sektoram atbildību par pakalpojuma sniegšanu, publiskais sektors var efektīvāk fokusēties uz plānošanu un uzraudzību.

Līdz šim PPP mehānisma izmantošana Latvijā nav bijusi aktīva, neskatoties uz to, ka pastāv nepieciešamā normatīvajā bāze šādu projektu īstenošanai. Tas skaidrojams ar PPPL ieviešanas vēsturi un neveiksmīgo tiesību akta ieviešanas laiku, kas saistīts ar globālas ekonomiskās krīzes laiku. Tam, ka Latvijā līdz šim PPP projekti virzījušies kūtri, iemesls nav juridiskas nepilnības, bet gan vēsturiskas nianšes, kas palēninājušas projektu virzīšanas iespējas (skatīt 4.2. nodaļu).

PPPL ir komplicētāks tiesību akts nekā to valstu akti, uz kuru bāzes likums sagatavots, jo vienā tiesību aktā tas apvieno vairākas jomas, kuras būtu jāregulē ar jau esošu aktu grozījumiem. Tā rezultātā PPPL saturiski un redakcionāli veido komplicētu, nepārskatāmu tiesību aktu, kas kontekstā ar vietējās pieredzes un prakses trūkumu rada tiesisko nenoteiktību, atturot izteikt pieņēmumus par normatīvā regulējuma piemērojamību pat tam atbilstošiem projektiem.

Tāpat publiskajās tiesībās pastāv princips - aizliegts viss, kas nav atļauts¹⁷, kas komplicēta un praksē nepārbaudīta tiesību akta gadījumā rada zināmu vēlmi publiskajam sektoram atturēties no iesaistīšanās PPP projektos, tā vietā izvēloties klasiskus iepirkuma modeļus vai iecerētos projektus atliekot uz vēlāku laiku, ja konstatējams, ka publiskā partnera budžetam projekta finanšu slogs būs par smagu. Tā kā PPPL nesatur aizliegumus, kas būtu vispārēji piemērojami attiecībā uz sabiedriski nozīmīgu projektu īstenošanu, piesaistot privātā partnera resursus, bet Latvijas praksē šādu PPP projektu praktiski nepastāv, lai jau norādīto nenoteiktību un neziņu par patieso likumdevēja gribu radot PPPL, nepieciešams apskatīt PPPL ieviešanas vēsturi.

Lai saprastu, vai Nacionālās koncertzāles un konferenču centra projekts ir piemērots īstenošanai ar PPP palīdzību un vai īstenojami iecerētie risinājumi, jāaplūko likumdevēja mērķis ieviešot Latvijā PPPL.

4.1. Likumdevēja mērķis PPPL pieņemšanā

Sabiedrībai nepieciešamās infrastruktūras deficīts, ierobežotie budžeta līdzekļi un vēlme samazināt publiskā sektora iesaisti infrastruktūras un pakalpojumu nodrošināšanā, piesaistot privātā sektora pieredzi, rosināja interesi par publiskās un privātās partnerības instrumentu Eiropas Savienības dalībvalstīs un Latvijā. PPP ir viena no XXI gadsimta sākuma vadošajām idejām publiskā un privātā sektora sinerģijai ar mērķi kopīgi īstenot sabiedrības intereses.¹⁸

Lai saskaņotu Latvijas tiesību normatīvos aktus ar Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvām (31.03.2004. pieņemto Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2004/17/EK, kas koordinē līgumu piešķiršanas procedūras subjektīem, kuri darbojas ūdensapgādes, enerģētikas, transporta un pasta pakalpojumu jomā (Direktīva 2004/17/EK) un Direktīvu 2004/18/EK, kas koordinē līgumu piešķiršanas procedūras valsts būvdarbu, piegāžu un pakalpojumu jomā (Direktīva 2004/18/EK) un sakārtotu PPP tiesisko ietvaru kopumā, 2007. gada martā tika uzsākts darbs pie jauna PPP normatīvā regulējuma izstrādes - ar Ministru prezidenta 2007. gada 5. marta rīkojumu Nr.115 „Par darba grupu” (aizstāts ar Ministru prezidenta 2008. gada 22. februāra rīkojumu Nr.90 „Par darba grupu”) tika izveidota darba grupa, lai, balsoties uz jau Saeimas Tautsaimniecības komisijā izskatīšanā esošo Koncesiju likumprojektu, izstrādātu likumprojektu, kas vienkopus noteiktu galvenos jautājumus saistībā ar PPP Latvijā. Izstrādātais Publiskās un privātās partnerības likums 2009. gada 18. jūnijā tika pieņemts Saeimā un 1. oktobrī stājās spēkā. Tajā ir skaidri atrunāti Latvijā iespējamie PPP veidi un tiem pakārtotās procedūras, noteikts iespējamo publisko partneru loks, noteikta PPP projektu ieviešanas un uzraudzības kārtība, kā arī paredzēta PPP uzraudzības institūcijas izveidošana.

Izstrādājot likumprojektu, tika analizēta citu valstu (Lielbritānijas, Īrijas, Lietuvas, Čehijas, Grieķijas u.c.) pieredze PPP regulējumu jautājumos, kā arī tika identificēti galvenie Eiropas Savienības tiesību akti, kuriem likumprojektam jāatbilst, un apzināti Eiropas Kopienas Tiesas spriedumi PPP jautājumos. Lai gan Eiropas Savienības valstīs, piemēram, Polijā, Grieķijā un Čehijā, likumprojekti nav tik apjomīgi (vidēji 35-45 panti) kā PPP likumprojekts Latvijā (119 panti), tomēr PPP likumprojekta izstrādes darba grupa ņēma vērā Eiropas Savienības komunikācijas un zaļās grāmatas koncesiju regulēšanā, kā arī tā brīža jaunākās tendences institucionālajā PPP un finansētāja iejaukšanās tiesību noteikšanā.

4.2. Latvijas PPP projekti

Atzinuma ietvaros tika apskatīti arī Latvijā līdz šim realizētie PPP projekti, lai konstatētu vai Nacionālās koncertzāles un konferenču centra projekta līdzīgās iepirkumu procedūras ir veiktas un vai ir konstatējams iemesls tam, ka šāda apjoma projekti līdz šim nav realizēti.

Publiskās privātās partnerības aktualitāte projektu realizēšanā kopš 2003. gada Latvijā bijusi visai mainīga. Pirmie PPP (koncesiju) līgumi Latvijā tika reģistrēti 2003. gadā. Saskaņā ar Uzņēmumu reģistra informāciju līdz 2016. gada 23. novembrim tika reģistrēti 58 spēkā esoši līgumi, no kuriem 54 bija koncesiju līgumi un 4 - PPP līgumi.¹⁹

Aktīvākā PPP projektu plānošana Latvijā notika 2006.- 2009. gados. Minētajā laika periodā tika noslēgti 45 līgumi par publiskā un privātā sektora sadarbību. Tautsaimniecības nozares, kurās visbiežāk projektu

¹⁷ Neimanis J. Publisko tiesību būtība. Ievads tiesībās. Rīga: zv.adv.J. Neimanis, 2004, 115. lpp.

¹⁸ Lawrence, L.M., Stutte, C.T. Public-Private Partnerships. In: Thai, K.V. (ed.) International Handbook of Public Procurement. London: Taylor&Francis Group, 2009, p. 704.

¹⁹ Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrs. Publiskās un privātās partnerības līgumu reģistrs.

īstenošanai izvēlēts PPP modelis, ir transporta un sakaru nozare, izglītības nozare, veselības nozare un tūrisma nozare. Projektu augstā aktivitāte minētajā periodā skaidrojama ar Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta programmā “Valsts un privātās partnerības attīstības veicināšana Latvijā” pieejamo finansējumu PPP projektu īstenošanai.²⁰

Kopš 2010. gada līdz 2016. gadam, jaunu PPP projektu iniciatīvas tika pilnībā pārtrauktas. Latvija 2010. gada 25. janvāra vēstulē Starptautiskajam Valūtas fondam apliecināja, ka turpinās īstenot galvenos 2009. gada budžeta grozījumos paredzētos pasākumus, lai samazinātu saistības un mazinātu vidēja termiņa riskus, proti, neuzsāks jaunus PPP projektus 2010. gadā un 2011. gadā.²¹

Minētais skaidrojams ar straujo ekonomiskās situācijas pasliktināšanos pasaulē un gan privāto, gan publisko partneru nevēlēšanos uzņemt ievērojamus ilglaicīgus finanšu riskus projektu īstenošanā. Pēdējo gadu laikā interese par PPP projektu īstenošanu ir augusi, taču tā nav liela, ņemot vērā, ka šobrīd liela administratīvo un finanšu resursu daļa valsts un pašvaldību iestādēs ir novirzīta Eiropas Savienības fondu līdzfinansēto projektu īstenošanai.²²

Finanšu ministrijas 2017. gadā veiktās aptaujas liecina, ka valsts institūcijās un sabiedrībā kopumā trūkst izpratnes par PPP. Piemēram, Latvijas lielo pilsētu asociācija ir vērsusi Centrālās finanšu un līgumu aģentūras uzmanību uz apstākli, ka viens no PPP projektu neīstenošanas iemesliem ir publisku, pozitīvu PPP projektu piemēru trūkums, kā arī zināšanu trūkums kopumā par PPP un tās īstenošanas procesu. Finanšu ministrija ir konstatējusi, ka 2018. gadā situācija nav būtiski mainījies, tāpēc turpināms publiskā un privātā sektora izglītojošais darbs PPP jomā, īpaši par PPP projektu savlaicīgu un kvalitatīvu plānošanu.²³

Mūsu ieskatā veiksmīga Nacionālās koncertzāles un konferenču centra projekta īstenošanas gadījumā tas viennozīmīgi varētu kalpot kā paraugs PPP projektu realizēšanai Latvijā arī turpmāk, kļiedējot mītus sabiedrībā par PPP projektu ekonomisko nepamatotību.

Šobrīd Latvijā ir tikai divi aktuāli PPP projekti, kas varētu tikt īstenoti tuvākajā nākotnē:²⁴

1. Ķekavas apvedceļa PPP projekts, kur publiskais partneris ir VAS “Latvijas Valsts ceļi”:

PPP veids - **DBFM**: Projektē, Būvē, Finansē, Uzturi (no angļu valodas - Design, Build, Finance, Maintain). Šobrīd norisinās sarunu procedūra starp potenciālajiem pretendentiem un publisko partneri. PPP līgumu paredzēts noslēgt uz 23 gadiem.

2. Rīgas pilsētas sadzīves atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu projekts (koncesijas līgums), kur publiskais partneris ir Rīgas pilsētas pašvaldība un SIA “Getliņi EKO”:

Rīgas pilsētas dome paziņojusi par Rīgas pašvaldības sadzīves atkritumu apsaimniekošanas projektu. Projekta mērķis ir pašvaldības apsaimniekošanas sistēmas izveidošana, lai sasniegtu ES noteikto atkritumu izvešanas samazināšanas sliekšni.

Privātā partnera pienākumos ietilpst visu kapitāla investīciju finansēšana, kā arī nepieciešamās infrastruktūras izveidošana un uzturēšana. Savukārt publiskajam partnerim jāveic ieguldījums akciju sabiedrības pamatkapitālā un jānodrošina zeme projekta īstenošanai.

4.3. PPP projektu virzība Eiropā

²⁰ Ar jaunu elpu publiskajā un privātajā partnerībā. Komersanta Vēstnesis Nr. 35 (142) 2008. gada 27. augusts. Pieejams: http://old.pppa.lv/faili/presesapsk/08_2008/20080827_ar%20jaunu%20elpu%20ppp.pdf.

²¹ International Monetary Fund. Republic of Latvia: Second Review and Financing Assurances Review Under the Stand-By Arrangement, Request for Extension of the Arrangement and Rephasing of Purchases Under the Arrangement and Request for Waiver of Nonobservance and Applicability of Performance Criteria, March 2010. Pieejams: https://www.elibrary.imf.org/view/IMF002/10816-9781451977165/10816-9781451977165/10816-9781451977165_A003.xml?redirect=true.

²² Latvijas Republikas Finanšu ministrija. Pārskats Ministru kabinetam par noslēgto publiskās un privātās partnerības līgumu izpildi par pārskata periodu no 01.01.2017. līdz 31.12.2017. Pieejams: <http://polsis.mk.gov.lv/api/file/file6084712418553696079.docx>.

²³ Latvijas Republikas Finanšu ministrija. Pārskats Ministru kabinetam par noslēgto publiskās un privātās partnerības līgumu izpildi par pārskata periodu no 01.01.2018. līdz 31.12.2018. Pieejams: <http://polsis.mk.gov.lv/api/file/file5760191183322534438.docx>.

²⁴ Ministry of Finance of the Republic of Latvia. Matulis E. Public-Private Partnership Overview of Latvia, 2017. Available:

http://pplietuva.lt/lt/media/force_download/?url=%2Fuploads%2Fdocuments%2Ffiles%2Fnaujienos%2F2017m%2Fvpsp-lyg-plaktukas-kartais-labai-pravercia-bet-gali-ir-sugriauti%2FEdgars-Matulis-ppp-workshop.pdf.

Ņemot vērā to, ka ļoti liela nozīme PPP attīstībā ir starptautiskās pieredzes apzināšanai, labākās prakses un informācijas iegūšanas nolūkos jau 2008. gadā Parīzē tika oficiāli parakstīts Eiropas PPP kompetences centra (no angļu valodas *The European PPP Expertise Centre*, turpmāk - EPEC) dibināšanas līgums. EPEC dibināšanas iniciators ir Eiropas Investīciju banka sadarbībā ar Eiropas Komisiju, un tās biedri ir ieinteresēto valstu institūcijas (viena institūcija no valsts), kas darbojas PPP politikas un normatīvo aktu izstrādes jomā, kā arī ar PPP projektu veicināšanu. EPEC galvenais uzdevums ir apmainīties ar pieredzi starp dalībvalstīm PPP politikas plānošanas, normatīvo aktu izstrādē, PPP līgumu izstrādē un PPP projektu īstenošanā.

Eiropas Savienībā PPP tiesiskais regulējums raksturīgs ar plašu ieteikuma tiesību (*soft-law*) izmantošanu, kuras neuzliek saistības, bet tomēr atzīstamas par Eiropas tiesību sistēmas integrētu sastāvdaļu. Ieteikuma tiesības ir kā darbības noteikumi, kuriem nav tiešs juridisks spēks, bet piemīt nozīmīga praktiska vērtība, piemēram, interpretējot nacionālo tiesību normas, kuras pieņemtas, ieviešot dažādu ES iestāžu rekomendācijas (*recommendations*) un atzinumus (*opinion*). Jānorāda, ka ES šo tiesību doktrīnu par ieteikuma tiesībām netulko sašaurināti, jo pēc Lisabonas programmas pieņemšanas 2000. gadā ES tiesības aptver dažādas rezolūcijas, deklarācijas, darbības programmas, plānus un vadlīnijas, EK paziņojumus (*communications*) un skaidrojošos paziņojumus (*interpretative communications*), kā arī Zaļās grāmatas (*Green papers*) un Baltās grāmatas (*White papers*). Uzskaitītie ES tiesību akti tiek pieņemti, lai īstenotu atbilstošas iniciatīvas ES vispārējās interesēs saskaņā ar Līgumu par Eiropas Savienību 17. panta pirmo daļu.

Detalizētāku informāciju par Eiropas PPP statistiku pievienojam Atzinuma pielikumā Nr.3.

4.4. PPP jēdziens, modeļi atbilstoši Latvijas un Eiropas Savienības normatīvajiem aktiem un praksei

PPP projektos ir iesaistīts gan publiskais, gan privātais sektors, lai nodrošinātu preces un pakalpojumus, ko tradicionāli piegādā publiskais sektors, un vienlaikus samazinātu publisko izdevumu stingros budžeta ierobežojumus. Kops 20. gadsimta deviņdesmitajiem gadiem finanšu izpilde Eiropas Savienībā ir panākta 1749 publiskajās un privātajās partnerībās ar kopējo vērtību 336 miljardi eiro. Lielākā daļa PPP ir īstenota transporta jomā, kurai 2016. gadā bija novirzīta viena trešdaļa no visa gada ieguldījumiem, apsteidzot veselības aprūpi un izglītību²⁵.

Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija (ESAO) definē publiskā un privātā sektora partnerību kā "ilgtermiņa līgumattiecības starp valdību un privātu partneri, ar kurām saskaņā privātais partneris sniedz un finansē sabiedriskos pakalpojumus, izmantojot pamatlīdzekļus un dalot saistītos riskus"²⁶. Apvienoto Nāciju organizācijas Ekonomikas komisijas Eiropai un Eiropas tiesībās ir ietverts PPP iedalījums institucionālajā partnerībā, kas paredz publiskā un privātā dalībnieka kopuzņēmumu, un līgumiskajā partnerībā - piedāvā dažādus PPP modeļus atkarībā no līguma priekšmeta un darbības jomas. Institucionālās partnerības gadījumā kopuzņēmumā publiskais un privātais partneris uzņemas līdztbildību par projekta riskiem un ieguvumiem, kas to nošķir no cita PPP veida - līgumiskās partnerības, kuras būtība ir risku un atbildības nodošana privātajam partnerim.²⁷

PPPL 1. panta 1. punktā PPP definē kā publiskā un privātā sektora sadarbību, kuru, cita starpā, raksturo sabiedrības vajadzību nodrošināšana. PPPL jēdziens "sabiedrības vajadzības" nav skaidrots, taču tā ir ģenerālklausula, kas katrā atsevišķā gadījumā papildāma ar konkrētajiem apstākļiem atbilstošu saturu. Finanšu ministrija kā galvenā atbildīgā iestāde par PPP projektu uzraudzību, norāda, ka ar sabiedrības vajadzībām ir jāsaprot labumi sabiedrībai kopumā vai noteiktai sabiedrības daļai, ko nodrošina konkrētā PPP projekta īstenošana. Eiropas Savienības tiesa lietā *Arnhem and Rheden* atzina, ka vispārējās jeb sabiedrības intereses attiecas uz jomu, par kuru institucionāli ir atbildīgas publiskā sektora iestādes vai kuru nodrošināšana saglabāta publiskā sektora izšķirošā ietekmē²⁸.

PPP īsteno galvenokārt tāpēc, lai panāktu iespējamus ieguvumus salīdzinājumā ar tradicionālām publiskā iepirkuma metodēm. Šie ieguvumi ietver:

²⁵ Eiropas Revīzijas palāta. Īpašais ziņojums Nr. 09/2018 "Publiskā un privātā sektora partnerība Eiropas Savienībā: plaši izplatītas nepilnības un ierobežoti ieguvumi", 2018, 8. lpp. Pieejams: https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR18_09/SR_PPP_LV.pdf.

²⁶ Organisation for Economic Co-operation and Development. "Principles for Public Governance of Public-Private Partnerships", 2012. Available: <https://www.oecd.org/governance/budgeting/PPP-Recommendation.pdf>.

²⁷ Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2006. gada 15. jūnija spriedums lietā Nr. SKA-365.

²⁸ Eiropas Savienības tiesas 1998. gada 10. novembra spriedums lietā Nr. C-360/96, Gemeente Arnhem un Gemeente Rheden pret BFI Holding BV, 51. punkts.

- ▶ plānotās kapitāla ieguldījumu programmas ātrāku īstenošanu, jo PPP var nodrošināt būtisku papildu finansējumu līdzās tradicionālajiem budžeta līdzekļiem;
- ▶ iespēju palielināt lietderību projekta īstenošanā, ātrāk pabeidzot atsevišķus projektus;
- ▶ iespēju dalīt riskus ar privāto partneri un optimizēt izmaksas projektu dzīves ciklā;
- ▶ iespēju panākt labāku uzturēšanas un apkopes līmeni salīdzinājumā ar tradicionālajiem projektiem, piemērojot pilna cikla pieeju;
- ▶ iespēju maksimāli efektīvi apvienot publiskās un privātās specializētās zināšanas, lai padziļināti novērtētu projektus un optimizētu projektu tvērumu.

ES uzskaites sistēma (EKS 2010) ļauj publiskā sektora iesaisti PPP grāmatot kā ārpusbilances posteņus, ja ir izpildīti konkrēti nosacījumi. Tas sekmē to izmantošanu, lai uzlabotu atbilstību eiro konverģences kritērijiem, ko sauc arī par Māstrihtas kritērijiem (*Euro konverģences kritēriji, ko sauc arī par Māstrihtas kritērijiem, balstās uz Līguma par Eiropas Savienības darbību 140. pantu. Dalībvalstīm ir jāizpilda šie kritēriji, lai iekļūtu ekonomiskās un monetārās savienības trešajā posmā un pieņemtu eiro kā savu valūtu. Fiskālie kritēriji paredz, ka valsts gada budžeta deficīta rādītājs nedrīkst pārsniegt 3% no iekšzemes kopprodukta (IKP) tirgus cenās un ka valsts parāda un IKP attiecība nedrīkst pārsniegt 60% fiskālā gada beigās*).

PPP jēdziens iekļauj dažādas koncepcijas un īstenošanas metodes atkarībā no konkrētas publiskās darbības jomas.

Plašā definīcija parāda, ka PPP var veidot tā, lai sasniegtu ļoti dažādus mērķus dažādās nozarēs, piemēram, transporta, sociālo mājokļu un veselības aprūpes jomās, un var strukturēt saskaņā ar dažādām pieejām. Eiropā PPP projekti realizēti galvenokārt transporta nozarē, vides jomā, sabiedrisko ēku, infrastruktūras objektu jomā, lai radītu un uzturētu infrastruktūras objektus vai sniegtu pakalpojumus, kurus tradicionāli nodrošina publiskais sektors, izmantojot risku pārdali un privātā sektora kompetenci. Publiskā partnera dalība PPP projektos sniedz būtiskas garantijas privātajiem partneriem - stabilitāti ilgtermiņa publiskā finansējuma gadījumā un nodrošina sociālas priekšrocības un vides aizsardzību. Jāsecina, ka atbilstoši starptautiskajai praksei PPP projektu galvenā prioritāte ir visas sabiedrības labuma gūšana, kas panākama publiskā sektora pārvaldes funkciju jomā. Arī kultūras joma ietilpst publiskās darbības sfērā, un atbilstoši Valsts pārvaldes iekārtas likuma 16. panta pirmajai daļai Kultūras ministrijas funkcijas, uzdevumus un kompetenci kā vadošajai valsts pārvaldes iestādei kultūras nozarē nosaka Kultūras ministrijas Nolikums, kas apstiprināts ar MK 2003. gada 29. aprīļa noteikumiem Nr. 241. Atbilstoši Kultūras ministrijas Nolikuma 4.4. punktam ministrijas funkcija ir organizēt valsts kultūras objektu ēku un būvju būvniecību.

Galvenā atšķirība starp PPP un tradicionāliem publiskajiem iepirkuma projektiem ir riska dalīšana starp publisko un privāto partneri. Principā riski PPP projekta ietvaros būtu jāuzņemas pusei, kura ir vispiemērotākā to pārvaldīšanai, lai panāktu optimālu līdzsvaru starp riska pārvietošanu un atlīdzināšanu pusei, kas uzņemas risku. Privātais partneris bieži atbild par risku, kas saistīts ar infrastruktūras projektēšanu, izbūvi, finansēšanu, darbību un uzturēšanu, savukārt publiskais partneris parasti uzņemas regulatīvo un politisko risku. PPP sekmju pamatā ir spēja pareizi apzināt un sadalīt projekta riskus, lai panāktu optimālu līdzsvaru starp riska pārvietošanu un atlīdzību pusei, kura uzņemas risku. Ja tas neizdosies, publiskais partneris saskarsies ar finansiālām sekām un kavēsies projekta mērķu sasniegšanā. Piemērojot neoptimālus riska dalīšanas nosacījumus, mazinās privātā partnera motivācija vai arī palielinās projekta izmaksas un sarūk publiskā partnera ieguvumi.

Visbiežāk sastopamais PPP veids ir “projektēšanas, izbūves, finansēšanas, uzturēšanas, apsaimniekošanas” (*DBFMO*) līgums. Šajā gadījumā privātā sektora pusei uztic visus projekta posmus no infrastruktūras projektēšanas līdz izbūvei, apsaimniekošanai un uzturēšanai, tostarp arī līdzekļu piesaisti. Šo ilgtermiņa perspektīvu sauc par “pilna cikla pieeju”. Publiskais partneris sāk maksāt privātajai pusei par pakalpojuma izmantošanu pēc būvniecības posma pabeigšanas. Publiskā partnera maksājumā apmēra lielums svārstās atkarībā no infrastruktūras pieejamības (uz pieejamību balstīts PPP) vai no tā, kādā mērā infrastruktūra tiek izmantota (uz pieprasījumu balstīts PPP), lai nodrošinātu, ka projekta dzīves ciklā tiek izpildīti noteiktie kvalitātes standarti.

PPP pastāv arī privāto pamatlīdzekļu (*Private ownership of assets*) modelis, kurā daļa vai visi projekta pamatlīdzekļi (zeme, ēkas, u.c.) ir privātā partnera īpašums. Arī šāda veida modelis tiek īstenots kā pilna cikla pieeja, privātajam partnerim nodrošinot būvniecību, projektēšanu, objekta apsaimniekošanu. Šāda modeļa priekšrocības ir tas, ka jau projekta sākumā publiskais partneris definē standartu, pēc kura privātajam partnerim jānodrošina sabiedriski nepieciešamie pakalpojumi. Tādā veidā publiskais partneris iegūst iespēju noteikt arī augstus un specifiskus projekta standartus sev pieļaujamajā budžetā turpmākajiem

pieejamības maksājumiem. Fiksējot šos lielumus un nododot ar pamatlīdzekļiem un projekta īstenošanu saistītos riskus uz privāto partneri, publiskais partneris sevi pasargā no projekta īstenošanas izmaksu pārsniegšanas riska, jo privātais partneris būs atbildīgs par savu izmaksu kontrolēšanu, no kā būs atkarīgi privātā partnera nākotnes ieņēmumi un projekta rentabilitāte²⁹.

PPP ieguvums ir iespēja nodrošināt labāku uzturēšanas un apsaimniekošanas līmeni, nekā to spēj tradicionālie publiskā iepirkuma projekti, jo saskaņā ar pilna cikla pieeju par izbūvi atbildīgais privātais partneris atbild arī par infrastruktūras darbību un uzturēšanu visa projekta darbības laikā, kas ir daudz ilgāks par parasto garantijas periodu saskaņā ar tradicionālā publiskā iepirkuma noteikumiem. Šajā saistībā privātajam partnerim būs jāveic plānošana, ņemot vērā ilgtermiņa darbības un uzturēšanas izmaksas, kuras tam būs jāsedz, kā arī spēju ilgtermiņā nodrošināt tādu apkalpošanas līmeni, kādu tas ir apņēmis saskaņā ar PPP līgumu, tādēļ privātajam partnerim būs jāpievērš īpaša uzmanība izbūves kvalitātei.

Pasaules praksē tiek īstenoti šādi PPP modeļi:

DBFO

design, build, finance, operate

- Privātais partneris projektē, būvē, finansē un apsaimnieko objektu. Projekta ietvaros publiskais partneris veic ikgadēju maksājumu, kas ietver nemainīgu maksājumu par uzbūvēto objektu un kapitāla izmaksas, un mainīgu maksājumu par objekta apsaimniekošanu. Tādējādi DBFO modelī privātā partnera kompetencē ir riski, kas saistīti ar objekta funkcionēšanu, savukārt publiskais partneris uzņemas atbildību galvenokārt par pirmslīguma riskiem un pieprasījuma risku.

BFO

build, finance, operate

- Ja publiskais sektors ir jau izstrādājis tehnisko projektu un privātais partneris tiek piesaistīts tikai objekta būvniecībai, finansēšanai un apsaimniekošanai, tad tiek slēgts līgums, kas aptver būvniecību, finansēšanu un apsaimniekošanu.

BOT

build, operate, transfer

- Privātais partneris piesaista finansējumu un būvē, apsaimnieko vai sniedz pakalpojumu noteiktu laika periodu un termiņa beigās nodod objektu publiskā partnera īpašumā.

Koncesija

- PPP projektu īstenošanas modelis, kas piemērots tādiem publiskā sektora projektiem, kuros projekta izmaksas sedz objekta lietotāji vai pakalpojuma saņēmēji, piemēram, sabiedriskā transporta projekti, maksas autoceļi, siltumapgādes un ūdens apgādes projekti. Koncesijas gadījumā privātais partneris (tāpat kā DBFO modelī) veic projektēšanu un būvniecību.

Apkopojot šajā nodaļā minēto un līdz šim dokumentētās prasības un sabiedrības vajadzības pēc akustiskās koncertzāles un konferenču centra, secināms, ka PPPL šādas vajadzības pieļauj realizēt ar PPP mehānisma palīdzību. Atbilstoši konkrētā projekta vajadzībām un līdz šim konstatētajiem parametriem secināms, ka no PPP modeļiem projekts būtu īstenojams ar modeli, kas paredz, ka privātais partneris projektē, būvē, finansē un apsaimnieko objektu (DFBO).

4.5. PPP veidi un piemērotākais veids projekta vajadzībām

Eiropas Komisija nošķir divu veidu PPP - līgumisko partnerību un institucionālo partnerību, savukārt līgumiskās partnerības ietvaros nodala koncesiju un partnerības iepirkumu. Šādu iedalījumu ieviesusi arī Latvija.

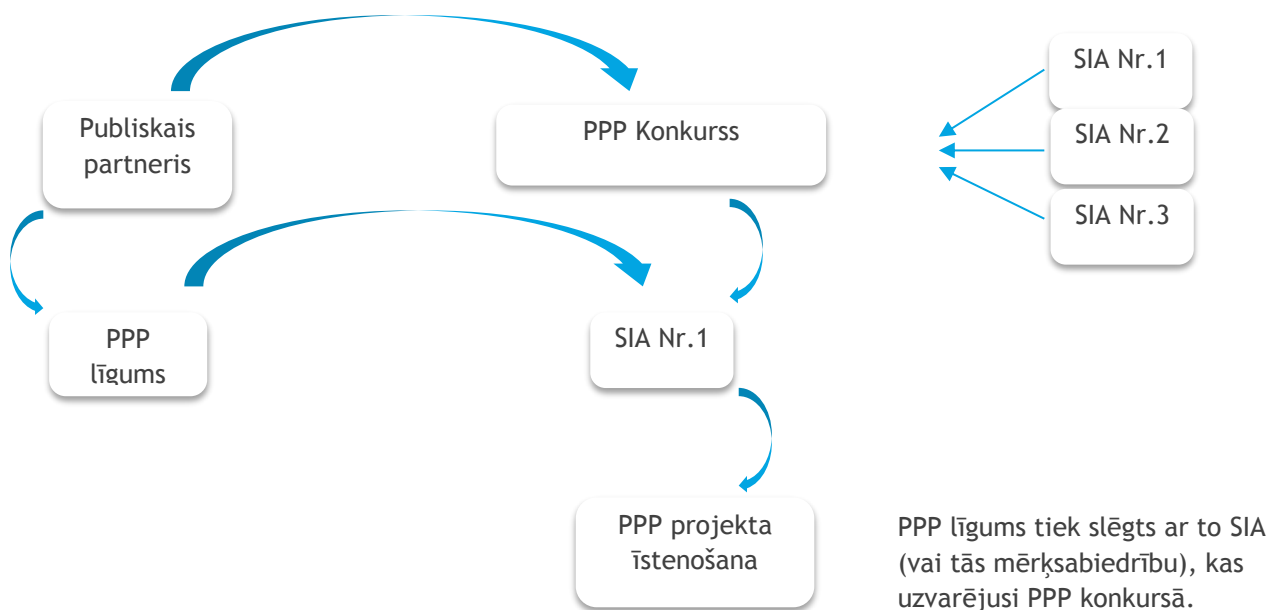
Saskaņā ar PPPL izšķir divus PPP veidus - līgumisko un institucionālo partnerību. Līgumiskā partnerībā sadarbība notiek, publiskajam partnerim un privātajam partnerim slēdzot un izpildot partnerības iepirkuma līgumu vai koncesijas līgumu. Turpretim institucionālā partnerība ir partnerības veids, kurā publiskā sektora

²⁹ United Nations Economic and Social Commission of Asia and the Pacific. Private ownership of assets. Available: https://www.unescap.org/ttdw/ppp/ppp_primer/226_private_ownership_of_assets.html.

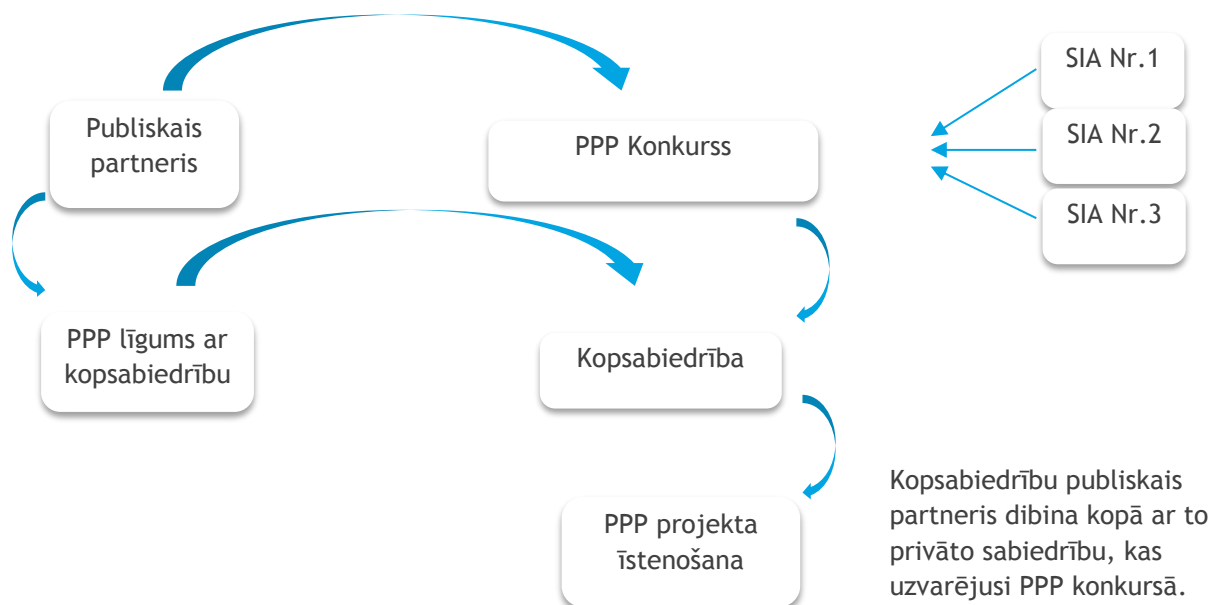
un privātā sektora sadarbība notiek, PPPL noteiktajā kārtībā kopīgi izveidojot kopsabiedrību, ar kuru kā ar privāto partneri publiskais partneris slēdz partnerības iepirkuma līgumu vai koncesijas līgumu.

Tātad būtiskākā atšķirība starp PPP veidiem ir tāda, ka institucionālajā partnerībā publiskais partneris ar privāto partneri izveido kopīgu uzņēmumu un PPP līgumu partneris slēdz tieši ar šo jaunizveidoto uzņēmumu (SPV jeb "special purpose vehicle"), savukārt līgumiskās partnerības ietvaros PPP līgums tiek slēgts ar privāto partneri. Institucionālajā partnerībā liela loma PPP projekta īstenošanā, ar to saistīto lēmumu pieņemšanā un kontrolē ir publiskajam partnerim. Minētās atšķirības shematiski attēlojamas šādi:

Ilustrācija 1 Līgumiskā PPP

Ilustrācija 2 Institucionālā PPP

Saskaņā ar PPPL līgumiskā partnerība ir PPP veids, kurā sadarbība starp publisko sektoru un privāto sektoru notiek, publiskajam partnerim un privātajam partnerim slēdzot un izpildot partnerības iepirkuma līgumu vai koncesijas līgumu.

Koncesija ir tāda sadarbība starp publisko un privāto sektoru, kur publiskais sektors uz līguma pamata nodod privātajam partnerim tiesības sniegt noteiktus publiskos pakalpojumus vai būvēt publisko infrastruktūru, kuru nodrošināšana tradicionāli bijusi publiskā partnera kompetencē, bet kā atlīdzību par konkrēto funkciju veikšanu privātais partneris saņem tiesības ekspluatēt šo būvi vai pakalpojumus. Ar tiesībām ekspluatēt būvi vai pakalpojumus PPPL izpratnē tiek saprastas tiesības saņemt samaksu no būves vai pakalpojuma galalietotājiem, vai tiesības saņemt no publiskā partnera atlīdzību, kuras apmērs atkarīgs no galalietotāju pieprasījuma pēc būves vai pakalpojuma, vai arī saņemt gan samaksu no būves vai pakalpojuma galalietotājiem, gan minēto atlīdzību no publiskā partnera. Koncesijas līguma slēgšanas gadījumā privātais sektors uzņemas ar pakalpojuma sniegšanu vai infrastruktūras nodrošināšanu saistītos ekspluatācijas riskus.

Partnerības iepirkuma līgums ir finansiālās interesēs rakstveidā noslēgts publisko būvdarbu līgums (ja tas paredz arī uzceltās būves apsaimniekošanu) vai publisko pakalpojumu līgums (ja tas paredz arī būvdarbus, kas ir nebūtiska šā līguma priekšmeta sastāvdaļa), kas noslēgts starp publisko partneri un privāto partneri uz laiku, kas ir ilgāks par pieciem gadiem.

Secināms, ka Nacionālās koncertzāles un konferenču centra projekts, atbilstoši šobrīd pieejamajiem risinājumiem un iespējām ir īstenojams ar partnerības iepirkuma PPP līguma modeli.

5. Ieteiktais PPP veids un modelis Nacionālās koncertzāles un konferenču centra projektam

5.1. PPP veids - partnerības iepirkums ar PPP līgumu

Nacionālās koncertzāles un konferenču centra projektam iespējams pielāgot gan līgumisko, gan institucionālo PPP veidu. Institucionālais PPP veids dod iespēju publiskajam partnerim ņemt aktīvu līdzdalību projekta ikdienas uzraudzībā un pārvaldē, kā arī iespējas izmantot veto tiesības nozīmīgos jautājumos. Tomēr šādā veidā publiskajam partnerim nāktos nodrošināt administratīvos resursus un izveidot struktūru ar savu budžetu un darbaspēku, kas pārstāvētu publiskā partnera intereses projektā. Projekta uzraudzību, dalību tajā un lemšanas iespējas svarīgos jautājumos iespējams noregulēt arī ar līgumisko PPP veidu, attiecīgus mehānismus iestrādājot PPP līgumā. Līguma kontrolei un uzraudzībai nebūtu nepieciešams veidot speciālu struktūru, kura iesaistītos projekta kapitālsabiedrībās institucionāli.

Koncesijā privātais partneris iegūst tiesības saņemt objekta lietošanas maksu no gala patērētājiem, partnerības iepirkumā privātais partneris nodrošina nepieciešamā objekta uzbūvēšanu un apsaimniekošanu, saņemot no publiskā partnera pieejamības maksājumu (skatīt 5.3.nodaļu).

Nacionālā koncertzāle ir sabiedrības vajadzībām nepieciešams publisks objekts. Šāda publiska objekta kontroli un ekspluatēšanu pēc tā būvniecības jāveic publiskajam partnerim, nosakot objektā sabiedrībai pieejamo pasākumu saturu un gala lietotājiem piemērojamās pakalpojumu cenas. Attiecīgi šāda objekta īstenošanas un pārvaldīšanas modeli var īstenot ar partnerības iepirkumu.

5.2. Partnerības iepirkuma nošķiršana no publiskā iepirkuma

Partnerības iepirkuma specifiskais līguma priekšmets nosaka to, ka partnerības iepirkuma gadījumā privātajam partnerim rodas arī papildu riski, kas nerodas publiskā iepirkuma gadījumā. Ņemot vērā apstākli, ka partnerības iepirkumā privātais partneris ne vien apņemas uzbūvēt noteiktu objektu, bet pēc šī objekta uzbūvēšanas arī apsaimniekot to, privātajam partnerim jāuzņemas ar objekta apsaimniekošanu saistītie riski visā līguma darbības laikā. Līdz ar to partnerības līgumā privātais partneris ir ieinteresēts ne tikai uzbūvēt objektu atbilstoši zināmiem kvalitatīviem un kvantitatīviem rādītājiem, bet arī uzbūvēt objektu tādā veidā, lai apsaimniekošanas laikā objektam būtu pēc iespējas mazāki apsaimniekošanas izdevumi. Tādējādi partnerības iepirkuma gadījumā privātais partneris tiek mudināts inovatīvi risināt izvirzīto uzdevumu, lai gūtu maksimālu peļņu.

Attiecīgi secināms, ka viens no elementiem, kas nošķir partnerības iepirkumu no publiskā iepirkuma, ir specifiskais līguma priekšmets, proti, būvdarbi kopā ar apsaimniekošanu vai publiskie pakalpojumi kopā ar būvdarbiem.

Saskaņā ar PPPL sniegto definīciju partnerības iepirkuma līguma otra pazīme ir līguma termiņš, kas ir ilgāks par pieciem gadiem. Jānorāda, ka piecu gadu termiņš nav uzskatāms par izšķirošo faktoru, kas nodala partnerības iepirkumu no publiskā iepirkuma Praksē var būt situācijas, kad tiek slēgti līgumi par apjomīgu objektu būvniecību, un tikai būvniecības darbi var aizņemt piecus gadus. Tad, noslēdzot līgumu uz sešu gadu termiņu un paredzot, ka privātais partneris pēc būvniecības darbu pabeigšanas veiks objekta uzturēšanu, formāli var uzskatīt, ka starp pusēm ir noslēgts partnerības iepirkums. Tomēr tā kā šādā situācijā privāta partnera uzņemtie būves apsaimniekošanas riski ir salīdzinoši nelieli, ņemot vērā kopējo līguma apjomu, šāds līgums nav uzskatāms par partnerības līgumu.

Vienlaikus jānorāda, ka partnerības iepirkumam un publiskajam iepirkumam ir arī atsevišķas kopīgas iezīmes, jo partnerības iepirkumam tiek piemērotas arī Publisko iepirkumu likuma normas, ciktāl PPPL normas nenosaka citādi.

5.3. Partnerības iepirkuma nošķiršana no koncesijas

Viens no PPP pamatelementiem saskaņā ar PPPL 1. panta 1. punktā sniegto definīciju ir atbildības un risku sadalīšana starp publisko un privāto partneri. Šeit jānorāda, ka par partnerības iepirkumu atšķirībā no koncesijas līguma PPPL nesniedz partnerības iepirkumam raksturīgos riskus. Tajā pašā laikā PPPL tiek uzsvērts, ka risku sadalījums līgumā starp privāto un publisko partneri ir viens no galvenajiem apstākļiem, kas ļauj nošķirt partnerības iepirkumu no koncesijas līguma un attiecīgi piemērot konkrētajam līguma veidam atbilstošo procedūru. Ja tiek secināts, ka risku sadalījums starp publisko partneri un privāto partneri

neatbilst koncesijas līgumam, tad saskaņā ar PPPL norādīto tas var būt pamats koncesijas procedūras izbeigšanai. Ievērojot PPPL 16. panta septītajā daļā noteikto, ja uzraudzības institūcija atzinumā norādījusi, ka no veiktajiem finanšu un ekonomiskajiem aprēķiniem nav iespējams viennozīmīgi secināt, vai risku sadalījums atbilst vai neatbilst koncesijas līgumam, tad tiek pieņemts lēmums slēgt partnerības iepirkuma līgumu un piemērot partnerības iepirkuma procedūru.

Kā minēts iepriekš, galvenā koncesiju raksturojošā pazīme ir tā, ka privātais partneris saņem atlīdzību par sniegtajiem pakalpojumiem tieši no pakalpojumu galalietotājiem, savukārt partnerības iepirkuma gadījumā privātais partneris atlīdzību saņem no publiskā partnera, pamatojoties uz līgumā starp publisko partneri un privāto partneri iekļautajiem pakalpojuma kvalitātes un pieejamības kritērijiem. Līdz ar to var secināt, ka raksturīgie riski, kas nošķir koncesijas līgumu no partnerības iepirkuma, ir saistīti ar privātā partnera atlīdzības saņemšanu par sniegtajiem pakalpojumiem.

Atkārtoti norādāms, ka izšķiroša nozīme, nodalot dažādus PPP veidus citu no cita, kā arī no citāda veida sadarbības starp publisko un privāto sektoru, ir risku sadalījumam starp publisko un privāto partneri, un tieši pieprasījuma riska uzņemšanās no privātā partnera puses nošķir koncesijas līgumu no partnerības iepirkuma līguma.

Papildus tam jāvērs uzmanība, ka koncesijā privātā partnera riskiem saistībā ar atlīdzības saņemšanu no galalietotājiem ir jābūt reāliem. Ja koncesijas līgumā tiek paredzēts, ka privātajam partnerim ir tiesības saņemt kādus papildu maksājumus no publiskā partnera, ja privātā partnera ienākumi no galalietotājiem nenasniedz noteiktu līmeni, līgums nebūtu atzīstams par koncesijas līgumu, jo faktiski privātais partneris neuzņemas pieprasījuma risku.

Ievērojot iepriekš minēto, var secināt, ka publiskajiem partneriem praksē varētu rasties problēmas nošķirt dažādus PPP veidus citu no cita, kā arī no citiem sadarbības veidiem starp publisko un privāto sektoru, kas var radīt sarežģījumus, izlemjot, kāda procedūra būtu piemērojama konkrētajam gadījumam.

5.4. Partnerības iepirkums Nacionālās koncertzāles un konferenču centra projekta vajadzībām

Nacionālās koncertzāles un konferenču centra līdzšinējā projekta attīstība, definētie mērķi un nepieciešamības, sabiedriskās intereses, publiskā sektora iespējas un pieredze šādu objektu būvniecībā un apsaimniekošanā norāda uz to, ka vispiemērotākais PPP veids projektam būtu partnerības iepirkums.

Koncesijas gadījumā privātais partneris uzņemas pieprasījuma risku, jo ir tiesīgs operēt objektu un saņemt atlīdzību no tā galalietotājiem. Tomēr konkrētajā gadījumā secināms, ka Nacionālās koncertzāles nepieciešamība ir tieši publiskajam partnerim, t.sk., izvietojot tajā Latvijas Nacionālā simfoniskā orķestra un Jāzepa Vītola Latvijas mūzikas akadēmijas studiju telpas. No projekta iepriekšējā vērtējuma redzams³⁰, ka tiek apsvērti divi potenciālie koncertzāles izmantošanas veidi: pilnībā uzticot koncertzāles operēšanu publiskajam partnerim vai daļot izmantošanas dienas gadā starp privāto un publisko partneri. Netiek izvērtēta iespēja pilnībā nodot koncertzāles operēšanu un izmantošanu privātā partnera rīcībā. Šāds noteikums arī liktu apšaubīt, vai publiskais partneris ar projektu ir realizējis sabiedrības vajadzības pēc publiski pieejamas koncertzāles un spēj kontrolēt tās izmantošanu sabiedrības vajadzībām.

Partnerības iepirkums arī iepriekš ticis atzīts kā vispiemērotākais PPP veids konkrētā projekta vajadzībām, vērtējot projekta ekonomisko un finanšu pamatojumu³¹.

5.5. PPP partneru juridiskā struktūra

Sagaidāms, ka Nacionālās koncertzāles un konferenču centra projekta prasības attiecībā uz pretendentu kvalifikācijas un atlases prasībām ietvers visai augstus sliekšņus, ievērojot projekta apjomu, sarežģītību un specifiku. Projekts vienlaikus prasa kvalificēties tādās jomās kā koncertzāļu būvniecība, lielas ietilpības konferenču centru būvniecība un aprīkošana, arhitektoniskās prasības ēkām, infrastruktūras izveide un savienošana ar pilsētas esošo infrastruktūru, objektu uzturēšana un apsaimniekošana, pieredze PPP projektos, pieredze apjomīga finansējuma piesaistē. Lai šādas prasības izpildītu, praksē pretendenti veido personu apvienības jeb konsorcijs, kas kvalifikācijas prasības izpilda ar kopējiem resursiem, apvienojot personu pieredzi, finanšu iespējas, katram pieejamos darbaspēka un administratīvos resursus. Šādu konsorcijs veidošana paver arī iespējas apvienot privāto sektoru ne tikai Latvijas, bet arī Eiropas un pasaules

³⁰ PricewaterhouseCoopers SIA 20.04.2018. Finanšu un ekonomisko aprēķina izstrāde Nacionālās koncertzāles projekta Rīgā īstenošanai publiskās un privātas partnerības jomā, II un III posma ziņojums.

³¹ Turpat.

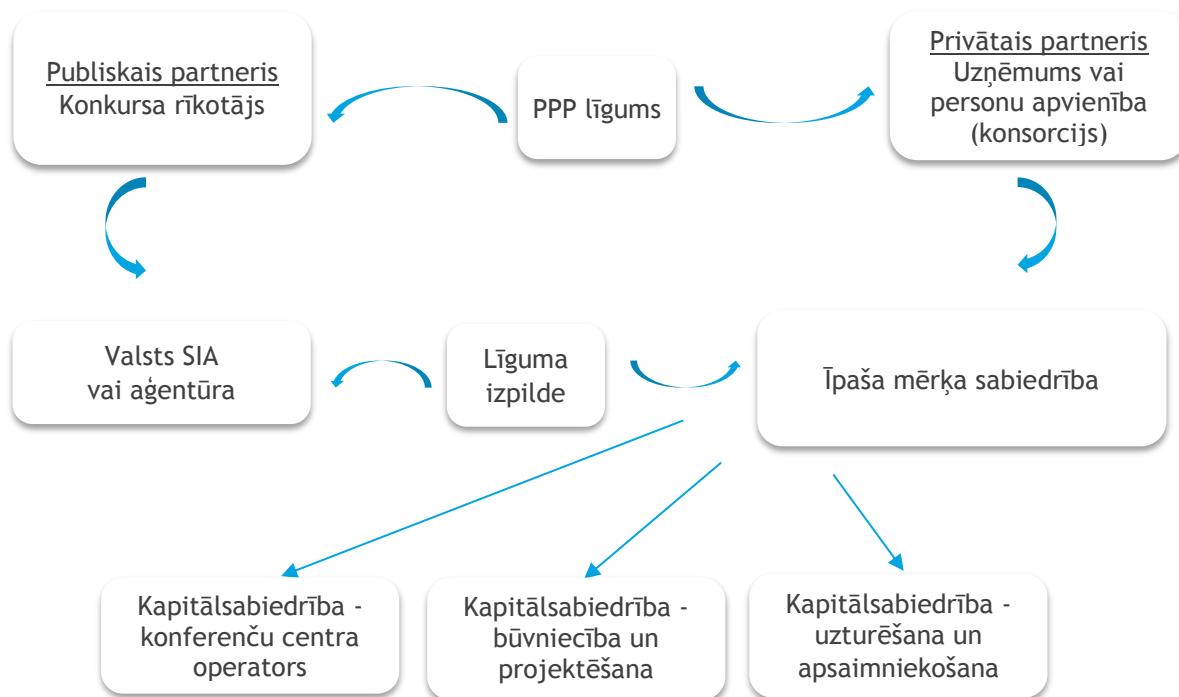
līmenī, tādejādi Latvijas projektos iesaistot starptautiski pieredzējušus uzņēmumus, kas ir nozīmīgi arī ievērojot to, ka Latvijas PPP projektu pieredze ir pavisam neliela, turpretī Eiropas un pasaules PPP tirgus ir daudz apjomīgāks.

Attiecīgi konkursa atlases un vērtēšanas kārtā pretendētus pārstāvētu personu apvienības jeb konsorcijs. Ar šādu konsorciju tiktu slēgts arī PPP līgums, kurā konsorcijs būtu privātais partneris PPP projekta ietvaros. Līgumsaistību izpildes nodrošināšanai iespējams pieprasīt izpildes garantijas no katra konsorcijs dalībnieka. PPP līguma puse no publiskā partnera puses un līgumslēdzējs būtu attiecīgi deleģēta persona, kas ir tiesīga šādā projektā pārstāvēt Latvijas valsti (piemēram, aģentūra vai valsts kapitālsabiedrība).

PPP projekta realizēšanai parasti tiek izveidots speciāls uzņēmums, kas projekta realizēšanā pārstāv uzvarējušo pretendentu - konsorciju. Šādu jaunizveidoto uzņēmumu dēvē par Īpaša mērķa sabiedrību (no angļu valodas - *special purpose vehicle*). Īpaša mērķa sabiedrības dalībnieki un kontroles īstenotāji noteiktās proporcijās ir konsorcijs dalībnieki. Īpaša mērķa sabiedrības ir galvenais projekta partneris, kas arī saņem Pieejamības maksājumus, kas dividenžu veidā nonāk pie konsorcijs dalībniekiem. Publiskajam partnerim ir iespējams PPP līgumā ietvert būtiskus noteikumus attiecībā uz Īpaša mērķa sabiedrības darbību, dalībnieku maiņu, darījumu slēgšanu un apstiprināšanu u.c. Jebkurā gadījumā ar līguma palīdzību iespējams paredzēt arī publiskā partnera kompetenci par visu projektā iesaistīto personu darbību un atbilstību projekta mērķim. Apjomīgākos un sarežģītākos projektos, kuros vienlaikus no privātā partnera nepieciešams nodrošināt vairāku objektu vai komercdarbības veidu īstenošanu, Īpaša mērķa sabiedrībās tiek veidotas arī meitas sabiedrības. Ievērojot Nacionālās koncertzāles un konferenču centra plānoto projektu, visticamāk arī šajā gadījumā tiktu veidotas Īpaša mērķa sabiedrības meitas sabiedrības, kuru atsevišķā kompetencē būtu, piemēram, konferenču centra darbības nodrošināšana, pasākumu organizēšana, koncertzāles apsaimniekošana, būvniecība un projektēšana u.tml.

Konkursa atlases kārtā pretendentiem kopā ar piedāvājumu būtu jāiesniedz savs priekšlikums Īpaša mērķa sabiedrības un pakārtoto sabiedrību shēmai. Minētās sabiedrības tiktu dibinātas tikai pēc tam, kad tiktu noskaidrots konkursa uzvarējušais pretendents, savukārt konsorcijs tiktu izveidoti un pastāvētu jau atlases un kvalifikācijas kārtā.

Ilustrācija 3 Grafiskais piemērs Īpaša mērķa sabiedrības SPV shēmai PPP projektā

6. Ieteiktā PPP iepirkuma procedūra - konkursa dialogs

PPPL 4. panta pirmajā daļā noteikts, ka partnerības iepirkuma līgumiem piemēro Publisko iepirkumu likumu, ja šajā likumā nav noteikts citādi. Ņemot vērā, ka PPPL ir dots specifisks regulējums tikai attiecībā uz koncesiju procedūru veidiem, tad attiecībā uz partnerības iepirkuma līguma noslēgšanu piemērojams Publisko iepirkumu likums.

PIL 8. panta pirmajā daļā noteikts, ka ir šādas iepirkuma procedūras:

1. atklāts konkurss;
2. slēgts konkurss;
3. konkursa procedūra ar sarunām;
4. konkursa dialogs;
5. inovācijas partnerības procedūra;
6. sarunu procedūra.

Atklāts un slēgts konkurss neparedz iespējas pasūtītājam iepirkuma laikā pēc piedāvājumu iesniegšanas veikt uzlabojumus vai citas izmaiņas iepirkuma procedūras dokumentos, lai pilnvērtīgāk sasniegtu iepirkuma mērķi un apmierinātu pasūtītāja vajadzības, kā arī nepieļauj iespēju pretendentiem uzlabot vai veikt citas izmaiņas iesniegtajos piedāvājumos, lai pilnvērtīgāk sasniegtu iepirkuma mērķi un apmierinātu pasūtītāja vajadzības.

Tieši uzlabojumu vai citu izmaiņu veikšana gan iepirkuma procedūras dokumentos, gan pretendentu piedāvājumos nodrošina to, ka piedāvājums pilnvērtīgāk atbildīs pasūtītāja vajadzībām, kā arī pasūtītāja vajadzības būs visvairāk atbilstošas, lai sasniegtu iepirkuma mērķi.

Līdz ar to atklāts vai slēgts konkurss ir piemērojams tikai, kad pasūtītājs var skaidri definēt prasības savu vajadzību īstenošanai, kā arī to īstenošanas iespējas nav atkarīgas no sarežģītiem un apjomīgiem juridiskiem un finansiāliem risinājumiem, kurus sākotnēji pasūtītājs nevar pilnvērtīgi paredzēt.

Savukārt sarunu procedūras piemērošana ir iespējama tikai PIL 8. panta septītajā daļā noteiktajos gadījumos, kas neviens neattiecas uz partnerības iepirkuma procedūras veikšanu konkrētajā gadījumā, jo :

- ▶ šī ir jauna pirmreizēja iepirkuma procedūra (PIL 8. panta septītās daļas 1. punkts nav attiecināms);
- ▶ pastāv konkurence starp piegādātājiem un nav pamatojama kāda konkrētā piegādātāja unikalitāte, izņēmuma tiesības vai tikai konkrētā pretendenta tehniskā iespējamība) (PIL 8. panta septītās daļas 2. punkts nav attiecināms);
- ▶ iepirkums netiek veikts ārkārtas apstākļos (PIL 8. panta septītās daļas 3. punkts nav attiecināms);
- ▶ iepirkums nav saistīts ar izpēti un izmēģinājumiem (PIL 8. panta septītās daļas 4. punkts nav attiecināms);
- ▶ iepirkuma priekšmets nav piegāde (PIL 8. panta septītās daļas 5., 6. un 7.punkts nav attiecināms);
- ▶ iepriekš nav bijis metu konkurss (PIL 8. panta septītās daļas 8. punkts nav attiecināms);
- ▶ šis nav atkārots iepirkums (PIL 8. panta septītās daļas 9. punkts nav attiecināms).

Savukārt inovācijas partnerības procedūra nav piemērojama, jo tā iespējama tikai, ja nepieciešama jauna inovatīva produkta, pakalpojuma vai būvdarbu izstrāde un turpmāka iegāde.

Līdz ar to par faktiski lietderīgākām, kas vislabāk varētu apmierināt pasūtītāja vajadzības, būtu uzskatāmas šādas iepirkuma procedūras: konkursa dialogs un konkursa procedūra ar sarunām.

PIL 1. panta 14. punktā noteikts, ka konkursa dialogs ir iepirkuma procedūra, kurā visi ieinteresētie piegādātāji var pieprasīt tiesības piedalīties, bet piedāvājumus var iesniegt tikai tie kandidāti, ko pasūtītājs uzaicina, kuru piemēro, kad nav iespējams iegūt pasūtītāja vajadzībām atbilstošu piedāvājumu atklātā vai slēgtā konkursā, un kuras mērķis ir sarunās ar atlasītajiem kandidātiem noteikt un raksturot līdzekļus, kas vislabāk piemēroti pasūtītāja vajadzību apmierināšanai.

PIL 1. panta 15. punktā paredzēts, ka konkursa procedūra ar sarunām ir iepirkuma procedūra, kurā visi ieinteresētie piegādātāji var pieprasīt tiesības piedalīties, bet piedāvājumus var iesniegt tikai tie kandidāti, ko pasūtītājs uzaicina, kuru piemēro, kad nav iespējams iegūt pasūtītāja vajadzībām atbilstošu piedāvājumu atklātā vai slēgtā konkursā, un kuras mērķis ir dot pretendentiem iespēju sarunu laikā uzlabot piedāvājumu saturu atbilstoši pasūtītāja vajadzībām.

PIL 8. panta sestajā daļā noteiktie konkursa procedūras ar sarunām un konkursa dialogu piemērošanas nosacījumi:

1. pasūtītāja vajadzības nevar apmierināt, nepielāgojot jau tirgū pieejamus risinājumus;
2. iepirkuma līgums ietver projektēšanu vai inovatīvus risinājumus;
3. iepirkuma līguma slēgšanas tiesības nevar piešķirt bez iepriekšējām sarunām īpašu apstākļu dēļ, kas attiecas uz iepirkuma raksturu, sarežģītību vai juridisko un finansiālo struktūru, vai ar tiem saistīto risku dēļ;
4. pasūtītājs nevar pietiekami precīzi sagatavot tehniskās specifikācijas, atsaucoties uz standartiem, Eiropas tehnisko novērtējumu, kopējām tehniskajām specifikācijām vai tehniskajām atsaucēm;
5. atklātā vai slēgtā konkursā ir iesniegti iepirkuma procedūras dokumentos noteiktajām prasībām neatbilstoši piedāvājumi, vai piedāvājumi pārsniedz iepirkuma procedūras dokumentos norādīto paredzamo līgumcenu, vai piedāvājumi atzīti par nepamatoti lētiem, vai piedāvājumi ir iesniegti pēc piedāvājumu iesniegšanas termiņa beigām, vai pretendenti neatbilst iepirkuma procedūras dokumentos noteiktajām kvalifikācijas prasībām. Šo procedūru var piemērot, nublicējot paziņojumu par līgumu, ja uz sarunām tiek aicināti tikai visi tie pretendenti, kas atbilst atklātā vai slēgtā konkursā noteiktajām kvalifikācijas prasībām, kas nav izslēgti no dalības iepirkuma procedūrā un kas iesnieguši piedāvājumus atklātā vai slēgtā konkursā noteiktajā piedāvājumu iesniegšanas termiņā.

Līdz ar to, izvēloties kādu no šīm iepirkuma procedūrām, pasūtītājam jānorāda konkrētais piemērošanas nosacījums. Neatbilstoša nosacījuma piemērošana vai priekšnoteikumu neizpilde ir pamats atzīt iepirkuma procedūru par prettiesisku (skatīt, piemēram, 2017. gada 29. jūnija iepirkumu uzraudzības biroja lēmumu lietā Nr. 4-1.2/17-165). Minētajā gadījumā pasūtītājs veica konkursa procedūru ar sarunām, pamatojoties uz PIL 8. panta sestās daļas 3. punktu, taču ne tikai neveica sarunas ar pretendentiem, bet pat tādas nebija paredzējis iepirkuma procedūras dokumentos.

Šajā gadījumā konkursa procedūras ar sarunām un konkursa dialogu piemērošana ir iespējama, jo iepirkuma līguma slēgšanas tiesības nevar piešķirt bez iepriekšējām sarunām īpašu apstākļu dēļ, kas attiecas uz iepirkuma raksturu, sarežģītību vai juridisko un finansiālo struktūru, vai ar tiem saistīto risku dēļ (PIL 8. panta sestās daļas 3. punkts). Kā to norāda Eiropas Komisija jau pie Direktīvas 2004/18 (vēlāk aizstāta ar Direktīvu 2014/24) nosacījumiem - apstākļi, kas pamato konkursa dialoga iepirkuma procedūras piemērošanu, ļoti bieži sastopami publiskās un privātās partnerības projektos³².

Tabula 1 Konkursa dialoga un konkursa procedūras ar sarunām piemērošanas specifika

KONKURSA DIALOGS	KONKURSA PROCEDŪRA AR SARUNĀM
Sarunu mērķis ir noteikt un raksturot līdzekļus, kas vislabāk piemēroti pasūtītāja vajadzību apmierināšanai.	Sarunu mērķis ir sniegt pretendentiem iespēju sarunu laikā uzlabot piedāvājumu saturu atbilstoši pasūtītāja vajadzībām.
Sarunu laikā var vienoties par līguma galīgajiem noteikumiem.	Nav iespējams grozīt līguma projekta noteikumus.

Līdz ar to iepirkuma norises laikā konkursa procedūras ar sarunām gadījumā nav iespējams mainīt pasūtītāja sākotnēji noteiktās prasības, bet gan tikai pielāgot pretendentu piedāvājumus šo prasību izpildei. Taču, ja pretendentiem nav iespējams pielāgot savu piedāvājumu, tad šādi piedāvājumi būs uzskatāmi par

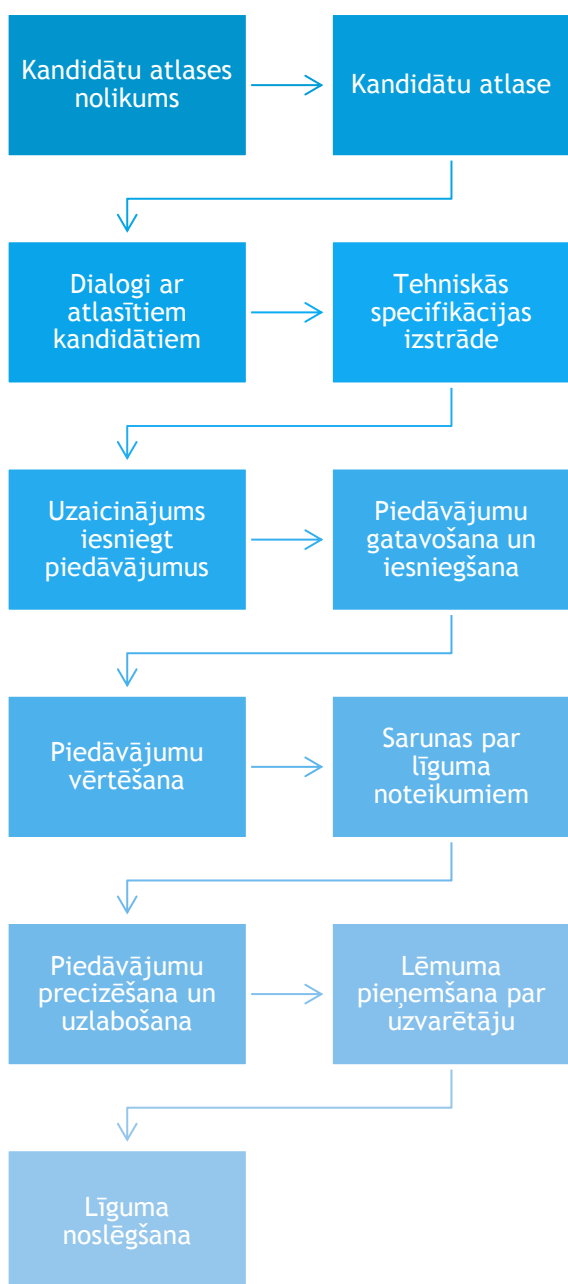
³² European Commission. Explanatory Note - Competitive Dialogue - Classic Directive. Ref.Ares (2016) 810094 - 16/02/2016, p. 3. Available: <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/15473/attachments/1/translations/en/renditions/pdf>.

neatbilstoši. Savukārt, ja iepirkuma procedūras norises laikā pasūtītājs saprot, ka viņu vajadzību apmierināšanai daudz lietderīgāk būtu precizēt sākotnēji izvirzītās prasības, iepirkums būtu pārtraucams.

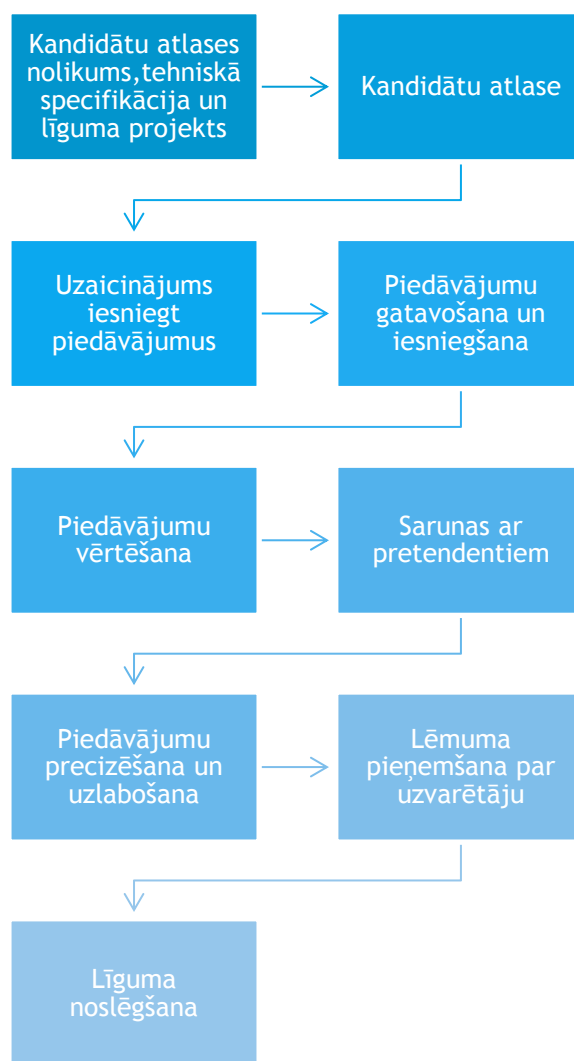
Ņemot vērā, ka šajā gadījumā nav iespējams precīzi noteikt un raksturot līdzekļus, kas vislabāk piemēroti pasūtītāja vajadzību apmierināšanai, nezinot konkrēto pretendentu iespējas, kā arī šo līdzekļu finansiālo ietekmi uz vajadzību apmierināšanu, tad daudz lietderīgāk un pareizāk būtu pieļaut šo līdzekļu noteikšanu un raksturošanu tieši dialogā ar pretendentu.

Šāda dialoga esība ne tikai attiecībā uz piedāvājumu, bet arī uz prasībām (līdzekļiem) ļauj daudz kvalitatīvāk sasniegt pasūtītāja vajadzību īstenošanu.

Tabula 2 Konkursa dialoga norises posmi

Tabula 3 Konkursa procedūras ar sarunām norises posmi

Atbilstoši 2017. gada 28. februāra MK noteikumu Nr. 107 "Iepirkuma procedūru un metu konkursu norises kārtība" 76. punktam konkursa procedūra ar sarunām ir pieļaujama, ja vismaz divi kandidāti atbilst visām

kandidātu atlases nolikumā vai paziņojumā par līgumu noteiktajām kandidātu atlases prasībām. Līdz ar to tikai viena kandidāta gadījumā iepirkums ir pārtraucams.

Eiropas Savienības Tiesas 2014. gada 11. decembra spriedumā lietā Nr. C-440/13 norādīts, ka lēmums pārtraukt iepirkuma procedūru var tikt pamatots arī ar nepietiekamo konkurences līmeni sakarā ar to, ka attiecīgās līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūras beigās tikai viens pretendents ir piemērots šī līguma izpildei.

Taču no minētā principa neizriet pasūtītāja pienākums konkursa dialoga gadījumā obligāti pārtraukt iepirkuma procedūru, kā arī šāds pienākums neizriet no 2017. gada 28. februāra MK noteikumiem Nr. 107 “Iepirkuma procedūru un metu konkursu norises kārtība”.

Līdz ar to konkursa dialoga gadījumā, ja pieteikumu vai piedāvājumu ir iesniedzis tikai viens piegādātājs, pasūtītājs var turpināt iepirkuma procedūru, ja izvirzītās pretendentu atlases prasības ir objektīvas un samērīgas, un piedāvājuma vai pieteikuma neiesniegšana nav saistīta ar iepirkuma procedūras prasībām.

Konkursa dialoga un konkursa procedūras ar sarunām norises termiņus nosaka 2017. gada 28. februāra MK noteikumi nr. 107 “Iepirkuma procedūru un metu konkursu norises kārtība” un tie ir šādi (ja paredzamā līgumcena ir vienāda ar Ministru kabineta noteiktajām līgumcenu robežvērtībām vai lielāka):

Tabula 4 Konkursa norises termiņi

KONKURSA DIALOGS	KONKURSA PROCEDŪRA AR SARUNĀM
Pieteikumu iesniegšanas minimālais termiņš ir 30 dienas pēc dienas, kad Iepirkumu uzraudzības birojs paziņojumu par līgumu nosūtījis Eiropas Savienības Publikāciju birojam publicēšanai Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī.	Pieteikumu iesniegšanas minimālais termiņš ir 30 dienas pēc dienas, kad Iepirkumu uzraudzības birojs paziņojumu par līgumu ir nosūtījis Eiropas Savienības Publikāciju birojam publicēšanai Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī.
Dialoga norises termiņus un piedāvājuma iesniegšanas termiņus nosaka pasūtītājs.	Sākotnējo piedāvājumu iesniegšanas minimālais termiņš ir 30 dienas pēc dienas, kad kandidātiem nosūtīts uzaicinājums iesniegt sākotnējos piedāvājumus.
	Sarunu norises termiņus un galīgā piedāvājuma, ja tāds nepieciešams, iesniegšanas termiņus nosaka pasūtītājs.

Sūdzību termiņi gan par iepirkuma procedūras dokumentos iekļautām prasībām, gan rezultātiem ir vienādi abos iepirkuma veidos.

Konkursa procedūrā ar sarunām atsevišķos gadījumos, kas norādīti 2017. gada 28. februāra MK noteikumos Nr. 107 “Iepirkuma procedūru un metu konkursu norises kārtība” var samazināt pieteikumu un piedāvājumu iesniegšanas termiņu.

Ņemot vērā, ka konkursa dialoga gadījumā nepieciešami vairāki un apjomīgāki dialogi ar pretendentiem, tad kopumā konkursa dialoga norises termiņam vajadzētu būt garākam par konkursa procedūras ar sarunām norises termiņu.

Jebkurā gadījumā pasūtītājam, noteicot pieteikuma un piedāvājuma iesniegšanas termiņus, jāņem vērā PIL 35. panta pirmajā daļā paredzēto, ka, nosakot pieteikumu vai piedāvājumu iesniegšanas termiņus, ņem vērā iespējamā iepirkuma līguma sarežģītības pakāpi un laiku, kāds nepieciešams piedāvājumu sagatavošanai, kā arī Ministru kabineta noteiktos minimālos pieteikumu un piedāvājumu iesniegšanas termiņus.

Līdz ar to attiecībā uz partnerības iepirkuma procedūras veikšanu būtu nosakāms garāks pieteikumu un piedāvājumu iesniegšanas termiņš, nekā tas noteikts 2017. gada 28. februāra MK noteikumos Nr. 107 “Iepirkuma procedūru un metu konkursu norises kārtība”.

Neatbilstoša pieteikuma vai piedāvājuma termiņa noteikšana var būt pamats atzīt iepirkuma procedūru vai tās dokumentāciju par prettiesisku. Skatīt, piemēram, 2017. gada 24. maija Iepirkumu uzraudzības biroja

lēmumu lietā Nr. 4-2.2/17-4/2, kur konkrētajā gadījumā pasūtītājs pēc grozījumu veikšanas iepirkuma dokumentācijā bija noteicis neatbilstošu piedāvājuma iesniegšanas termiņu.

No PIL un 2017. gada 28. februāra MK noteikumiem Nr. 107 "Iepirkuma procedūru un metu konkursu norises kārtība" izriet, ka sekmīgai iepirkuma procedūras norisei pasūtītājam būtu jāsaņem vismaz šādi dokumenti:

Tabula 5 Iepirkumu procedūras dokumentācija

KONKURSA DIALOGS	KONKURSA PROCEDŪRA AR SARUNĀM
1. Kandidātu atlases nolikums	1. Kandidātu atlases nolikums
2. Minimāls pasūtītāju vajadzības apraksts (tehniskā specifikācija)	2. Detalizēts pasūtītāju vajadzības īstenošanas apraksts (tehniskā specifikācija)
3. Uzaicinājums uz dialogu	3. Uzaicinājums iesniegt piedāvājumu
4. Dialogu protokoli	4. Sarunu protokoli
5. Līguma projekts	5. Līguma projekts
6. Detalizēta pasūtītāju vajadzības īstenošanas apraksts (tehniskā specifikācija)	
7. Sarunu protokoli	

Atsevišķu dokumentu minimālais saturs noteikts 2017. gada 28. februāra MK noteikumos Nr. 107 "Iepirkuma procedūru un metu konkursu norises kārtība".

Tabula 6 Iepirkuma procedūras izvēles un norises riski un to novēršanas pasākumi - konkursa dialogs

RISKI	NEGATĪVĀS SEKAS	NOVĒRŠANAS PASĀKUMI
Kļūdas un neatbilstības procedūras dokumentācijā.	Var būt pamats iepirkuma pārtraukšanai vai neatbilstošu piedāvājumu saņemšanai.	Konsultantu piesaiste. Detalizēta dokumentācijas pārbaude un saskaņošanas ar atbildīgām institūcijām.
Iespējamo piegādātāju nezināšana par procedūras norisi un procedūras juridiskiem jautājumiem.	Netiek iesniegti piedāvājumi.	Detalizēta procedūras norises apraksta iekļaušana iepirkuma dokumentācijā. Apspriede ar iespējamiem pretendentiem pirms iepirkuma izsludināšanas.
Vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpumi dialoga norisē.	Pamatotas sūdzības IUB par iepirkuma procedūras norisi, ar aizliegumu slēgt līgumu.	Detalizēta dialogu dokumentēšana, t.sk. izmantojot audio un video ierakstu. Tehniskas specifikācijas prasību objektīvās pamatotības esība.
Nespēja noteikt un raksturot līdzekļus, kas vislabāk piemēroti pasūtītāja vajadzību apmierināšanai.	Ilgstoša iepirkuma procedūras norise. Gala rezultāts nepamierinās pasūtītāja vajadzības.	Pretendentu viedokļu uzklaušāšana par iespējamiem risinājumiem. Kompetentu speciālistu un konsultantu iesaiste.
Līguma neizpildes risks.	Netiek sasniegts gala rezultāts.	Sarunas ar pretendentiem par līguma noteikumiem.

Tabula 7 Iepirkuma procedūras izvēles un norises riski un to novēršanas pasākumi - konkursa procedūra ar sarunām

RISKI	NEGATĪVĀS SEKAS	NOVĒRŠANAS PASĀKUMI
Kļūdas un neatbilstības procedūras dokumentācijā.	Var būt pamats iepirkuma pārtraukšanai vai neatbilstošu piedāvājumu saņemšanai.	Konsultantu piesaiste. Detalizēta dokumentācijas pārbaude un saskaņošanas ar atbildīgām institūcijām.
Vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpumi sarunu norisē.	Pamatotas sūdzības IUB par iepirkuma procedūras norisi, ar aizliegumu slēgt līgumu.	Detalizēta sarunu dokumentēšana, t.sk. izmantojot audio un video ierakstu. Piedāvājuma grozīšanas pēc būtības nepieļaušana
Tehniskā specifikācija neatbilst pasūtītāja vajadzībām.		
Piedāvājumu vai pieteikumu iesniedz tikai viens pretendents.	Jāpārtrauc iepirkums.	Samērīgu prasību noteikšana.
Līguma neizpildes risks.	Netiek sasniegts gala rezultāts.	Detalizēta līguma izstrāde. Detalizēta līguma pārrunāšana ar pretendentu un tā izskaidrošana.
Nepieciešamība veikt būtiskus grozījumus iepirkuma dokumentācijā pēc piedāvājuma iesniegšanas.	Jāpārtrauc iepirkums.	Apspriede ar iespējamiem pretendentiem pirms iepirkuma izsludināšanas.

Tabula 8 Atšķirību kopsavilkums par iepirkuma procedūras izvēli partnerības iepirkuma līguma noslēgšanai

ASPEKTS	KONKURSA DIALOGS	KONKURSA PROCEDŪRA AR SARUNĀM
Vajadzības apmierināšanas kvalitāte	Teicama	Apmierinoša
Termiņi	Garāki	Īsāki
Nepieciešamie dokumenti	Vairāk	Mazāk
Sarežģītība	Lielāka	Mazāka
Projekta parametri un risinājumi	Skaidras ir vajadzības, bet nav precīza risinājuma, kā to sasniegt, privātā partnera zināšanas tiek izmantotas risinājuma definēšanai	Skaidri un jau noteikti procedūras sākumā

Minēto atšķirību lielums ir neliels, izņemot attiecībā uz vajadzību apmierināšanas kvalitāti.

Ņemot vērā, ka šajā gadījumā nav iespējams precīzi noteikt un raksturot līdzekļus, kas vislabāk piemēroti pasūtītāja vajadzību apmierināšanai, nezinot konkrēto pretendentu iespējas, kā arī šo līdzekļu finansiālo ietekmi uz vajadzības apmierināšanu, daudz lietderīgāk un pareizāk būtu pieļaut šo līdzekļu noteikšanu un raksturošanu tieši dialogā ar pretendentu.

Pieļaujot prasību vajadzību īstenošanai nepieciešamo līdzekļu noteikšanu un raksturošanu dialogā, tiek palielināta iespējamība sekmīgai projekta īstenošanai, kā rezultātā ieguvumam no projekta īstenošanas vajadzētu būt lielākam nekā administratīvo un finanšu līdzekļu ietaupījumam citas procedūras norisē.

Pamatojoties uz iepriekš minēto un balstoties uz pieejamo informāciju, kā atbilstošāko procedūru pašreizējos apstākļus iepirkuma procedūra partnerības līguma noslēgšanai būtu jāizvēlas konkursa dialogs.

Pielikumā Nr.3. pievienojam uzskatei pārskatu par konkursa dialoga iepirkuma procedūras statistiku Latvijā.

7. Projektam nepieciešamā zeme un tās ieguldīšana

Projekta diskusijās ir ticis noskaidrots, ka projekta īstenošanai nepieciešams zemes gabals aptuveni 3 hektāru platībā. Projekta lokācijas vieta noteikta Rīgas pilsētas centrā vai tam pieguļošajās teritorijās, ne tālāk kā 3 km attālumā no Vecrīgas, ar ērtu piekļuvi vietai gan ar privāto, gan sabiedrisko transportu. Tāpat būtiski ir zemes gabala juridiskie un faktiskie apgrūtinājumi, piemērotas jaudas inženiertīklu pieslēgumi un teritorijas atļautā izmantošana plānošanas dokumentos.

Izvērtējot šīs prasības, secināts, ka Rīgas pilsētas pašvaldības un VAS “Valsts nekustamie īpašumi” rīcībā ir visai ierobežots nekustamo īpašumu apjoms, kas var tikt izmantots šāda liela apjoma valsts nozīmes objekta būvniecībai. Lielākajai daļai no šāda veida īpašumiem ir funkcionāli vai cita veida apgrūtinājumi, kas sadārdzina liela apjoma būvniecības veikšanu.

Arhitektu birojs SIA “Nams” 2018. Gadā ir veicis projektam piemēroto lokācijas vietu analīzi, apskatot 9 iespējamās lokācijas vietas. Nacionālās koncertzāles un konferenču centra projekta īstenošanai budžetā nav veikts uzkrājums un statistiskā klasifikācija, kā arī projekta ietekme uz vispārējā valdības sektora ārējo parādu ir galvenie iemesli, kāpēc projektu iespējams realizēt, tikai izmantojot PPP. Cits būtisks iemesls, kāpēc Nacionālās koncertzāles un konferenču centra būvniecība var notikt, tikai piesaistot privāto partneri - ne valstij, ne pašvaldībai nav piemērotu brīvu apbūves platību, kurās būtu iespējama koncertzāles būvniecība. Līdz ar to zeme ir jāmeklē pie privātajiem partneriem, kuru rīcībā varētu būt piemērots zemesgabals, kas atbilstu visiem Nacionālās koncertzāles un konferenču centra būvniecībai izvirzītajiem kritērijiem.

Līdz šim kā piemērotākās Nacionālās koncertzāles un konferenču centra būvniecībai nosauktās teritorijas - Rīgas pašvaldības īpašumā esošie zemesgabali Skanstes un Torņakalna apkaimēs - jau ir apbūvētas vai paredzētas citiem mērķiem. Ņemot vērā, ka šobrīd netiek vērtēta iespēja īstenot Nacionālās koncertzāles un konferenču centra projektu līdz 2023. gadam, piesaistot ES fondu līdzekļus, teorētiski pastāv iespēja iegūt valsts īpašumā piemērotu apbūves gabalu minētajās teritorijās. Tāpat pastāv iespēja īstenot projektu sadarbībā ar Latvijas Universitāti uz tai piederošās zemes Torņakalnā, taču šādas opcijas jau iepriekš vērtētas kritiski no nozares ekspertu puses, ievērojot apstākli, ka šajā teritorijā nav radīta Nacionālās koncertzāles un konferenču centra nepieciešamā infrastruktūra, proti, viesnīcas un mūsdienīgas piekļuves iespējas.

No SIA “Nams” 2018. gada 18. novembra analīzes projekta par iespējamām lokācijas vietām secināms, ka liela daļa vietu, kur potenciāli būtu iespējams novietot projektu tā, lai tas atbilstu izvirzītajām prasībām, pieder privātajam sektoram.

Attiecīgi nepieciešams apskatīt, kādā veidā PPP projekti tiek realizēti, piesaistot privātā partnera zemes gabalu, un kāds būtu ieteicamais risinājums konkrētajam projektam.

7.1. Privātā partnera zemes ieguldīšana PPP projektā

PPPL 1. panta pirmās daļas d) apakšpunkts paredz, ka viens no resursiem, kurus PPP projektā var ieguldīt partneri, ir īpašums. Tiesību aktā netiek definēts, kuram partnerim jāiegulda obligāti vai kurš partneris nedrīkst ieguldīt īpašumu projektā. Minētā norma pēc savas gramatiskās uzbūves (minot īpašumu kā piemēru vienam no resursiem) un kontekstā ar PPP regulējumu, kas ļauj modelēt dažādus partnerības mehānismus, pieļauj to, ka PPP projektā privātais partneris iegulda savu nekustamo īpašumu vai nodrošina piemērota nekustamā īpašuma iegādi projektam. It īpaši šāds modelis pamatojams ar faktu, ka publiskā partnera rīcībā definētajā attālumā no pilsētas centra nav piemērotu zemes gabalu vai iespējas ir ierobežotas.

Kā jau norādīts, šobrīd ir konstatēts, ka iespējas vajadzīgajām prasībām atbilstoša zemes gabala ieguldīšanai no publiskā partnera puses ir ierobežotas. Potenciālajiem zemes gabaliem ir dažādi apgrūtinājumi, sarežģīta īpašuma tiesību struktūra, tātad būtu nepieciešams veikt piespiedu atsavināšanu vai ievērojamus sagatavošanas priekšdarbus, kas sadārdzinātu un ievērojami paildzinātu projekta termiņus. Tāpat vērā ņemams, ka visi sagatavošanas darbi, to saskaņošana, veikšana, iespējamu tiesvedību vešana (piemēram, piespiedu atsavināšanas gadījumā) būtu jāveic publiskajam partnerim par saviem līdzekļiem vēl pirms paša projekta uzsākšanas. Attiecīgi minētie argumenti kalpo par labu apgalvojumam, ka, ja privātais sektors varētu nodrošināt projektam piemērotu zemes gabalu, kas atbilstu izvirzītajām prasībām, tad PPP būtu modelējams ar prasību pretendentiem nodrošināt projekta īstenošanai nepieciešamu zemes gabalu.

7.2. Prasība par privātā partnera projektam nodrošinātu zemi

Lai veicinātu un paplašinātu konkurenci konkursa stadijā, iespējams modificēt prasību pēc privātā partnera ieguldāmās zemes. Proti, privātas zemes prasību konkursa dokumentos iespējams definēt kā prasību nodrošināt un pierādīt pieejama un atbilstoša zemes gabala esību privātā partnera rīcībā, ja konkrētais pretendents uzvarētu konkursā. Privātais partneris varētu šādu prasību izpildīt, gan ieguldot sev piederošu zemes gabalu, gan slēdzot darījumus par zemes gabalu iegādi, gan arī nodrošinot zemes gabala ilgtermiņa nomu un apbūves tiesību. Visus uzskaitītos risinājumus šajā projekta stadijā var uzskatīt par alternatīvi iespējamiem, un šobrīd pieejamos projekta dokumentos nav atrodams, ka kāda no minētajām alternatīvām būtu izslēgta no iespējamo risinājumu veida.

Jānorāda, ka katra no minētajām alternatīvām saistās ar specifiskiem riskiem un atšķirībām. Ja īpašuma tiesību iegūšana projekta gaitā saistās ar lielāku drošību publiskajam partnerim, tas nenoliedzami paredzēs dārgākas projekta izmaksas, jo pieejamības maksājumā tiks iekļauta atlīdzība par zemes vērtību. Ja projekta finanšu izmaksu samazināšana tiktu noteikta kā prioritāte, pieļaujams būtu vērtēt iznomātas zemes piesaisti projektam, kas saistītos ar zināmu risku iestāšanos, kas pastāv personai kā nomniekam salīdzinājumā ar īpašnieka pilnīgas varas tiesību pār sev piederošu lietu.

7.2.1. Privātajam partnerim piederoša zeme

Zemes gabala pieejamību projektam privātais partneris varētu pierādīt vienlīdz sekmīgi, noslēdzot priekšlīgumus, cerības pirkuma līgumus vai pirkuma līgumu ar atceļošu nosacījumu. Civiltiesību normas pieļauj noslēgt līgumus, kas izpildāmi tādā gadījumā, ja nākotnē iestājas kāds notikums (šajā gadījumā - pircējs uzvar PPP konkursā) vai noslēgtais līgums zaudē savu spēku kā nekad nenoslēgts, ja notikums nākotnē neiestājas (atceļošs nosacījums). Pretendentam, kura paša īpašumā konkursa sākumā vēl nav nepieciešamais zemes gabals, bet kurš var nodrošināt, ka uzvaras gadījumā tā īpašumā būs nepieciešamais zemes gabals, konkursa dokumentos var definēt noteiktas prasības kā pieejamību iespējams pierādīt, piemēram, iesniedzot jau noslēgtu darījumu norakstus, garantijas no zemes gabala pārdevēja, ietvert prasību, ka uz zemes gabala jābūt reģistrētai atsavināšanas un apgrūtināšanas aizlieguma atzīmei, pierādīt zemes gabala iegādei nepieciešamā finansējuma esību. Tāpat pretendentiem, piesakot savu dalību konkursos, jāiesniedz izpildes nodrošinājuma garantija, un tā var tikt izmantota, ja uzvarējušais pretendents nav spējīgs noteiktā laika termiņā nodrošināt zemes gabala iegādi savā īpašumā. Šādam gadījumam konkursa dokumentācijā var paredzēt arī iespēju turpināt projekta virzību ar piedāvājumu, kas atzīts par nākamo labāko pēc konkursa komisijas vērtējuma.

Attiecīgi privātās zemes prasību konkursā definējot kā "privāta partnera pienākums pierādīt projektam nepieciešama zemes gabala pieejamību pretendenta piedāvājuma izvēles gadījumā", iespējams paplašināt iespējamo pretendentu un projekta lokāciju vietu, nodrošinot aktīvāku konkurenci pretendentu starpā.

PPP projektos ieguldot vai uzbūvējot nekustamā īpašuma vienības, jānosaka laika brīdis, kurā nekustamais īpašums tiek nodots publiskā partnera īpašumā. PPP projektos visbiežāk šo tiesību nodošanas brīdi saista ar projekta ēku būvniecības pabeigšanu un nodošanu ekspluatācijā.

Arī Nacionālās koncertzāles un konferenču centra PPP projektā būtu nosakāms, ka pretendents nodrošina nepieciešamā zemes gabala atrašanos Zemesgrāmatā uz sava vārda no PPP līguma noslēgšanas brīža līdz projekta ēku būvniecības pabeigšanai. Tad, kad ēkas nodotas ekspluatācijā, privātajam partnerim ēkas un zemes gabalu uz PPP līguma pamata jānodod īpašumā publiskajam partnerim, kas tās ieraksta Zemesgrāmatā uz sava vārda. Pēc īpašuma tiesību korroborēšanas un projekta atbilstības pārbaudes publiskais partneris pārliecinās, ka projekts ir pieejams (PPP šo brīdi sauc par Pieejamības datumu), un nodod privātajam partnerim projekta ekonomiskās, apsaimniekošanas, operēšanas un lietojuma tiesības. No minētā Pieejamības datuma privātais partneris sāk objektu ekspluatēt un iegūst tiesības uz Pieejamības maksājumu no publiskā partnera.

7.2.2. Zemes gabala ilgtermiņa noma

Privātās zemes ieguldīšanu PPP projektā iespējams arī īstenot ar ilgtermiņa nomas tiesību un apbūves tiesību reģistrēšanu Zemesgrāmatā, šīs tiesības nododot publiskajam partnerim, kas savukārt pēc konkursa uzvarētāja noskaidrošanas tās nodod uz līguma laiku pretendenta SPV (jaunizveidotajam uzņēmumam), tomēr šāda shēma saistās ar zināmu risku, kas būtu jāuzņemas publiskajam partnerim. Šādā nomas līgumā būtu nepieciešams ietvert izpirkuma tiesības par labu publiskajam partnerim un šādas tiesības būtu arī reģistrējamas Zemesgrāmatā, tomēr nav izslēdzami riski, ka nomas līgums tiktu apstrīdēts vai to prasītu atcelt uz Civillikumā noteiktajiem pamatiem, tāpat kā arī risks iestātos, ja, piemēram, zemes īpašnieks nonāktu finansiālās grūtībās un tā piederošā manta tiktu izsolīta vai pret to tiktu vērstas piedziņas, nodrošinājuma atzīmes.

Ilgtermiņa nomas tiesības, kas reģistrētas Zemesgrāmatā kā arī apbūves tiesības atzīstamas par lietu tiesībām, kas nododamas tālāk trešajām personām pie zināmiem nosacījumiem. Attiecīgi, šāda lietu tiesību nodošana būtu uzskatāma par resursu ieguldījumu PPP projektā. Šādā mehānismā būtu nosakāma prasība, ka PPP līguma laikā publiskajam partnerim jānodrošina tiesības uz nomu un apbūvi, kas ierakstāmas Zemesgrāmatā. Šīs tiesības PPP projekta ietvaros iespējams nodot SPV, nodrošinot iespēju privātajam partnerim veikt objektu būvniecību, bet vienlaikus paturot kontroli pār zemes gabalu un tā izmantošanu. Publiskā partnera interesēs šādā mehānismā būtu ietvert izpirkuma tiesības, kas pieļautu publiskā partnera izvēles tiesību - izmantot vai neizmanto izpirkuma tiesības nomas perioda beigās vai iestājoties kādam noteiktam nosacījumam (piemēram, privātā partnera finanšu problēmas, sankcijas, kas vērstas pret privāto partneri u.c.).

Norādām, ka zemes ieguldīšanas risinājumi un ieguldījuma laiks padziļināti pētāmi no finanšu un ekonomisko aprēķinu aspekta. Tāpat padziļināti no juridiskā viedokļa vērtējami riski, katra zemes ieguldījuma veidam, definējot, kuri ieguldīšanas veidi saistās ar lielāku risku pastāvēšanu.

7.3. Privātās zemes priekšrocības PPP projektā atsevišķos risinājumos

Viena no būtiskākajām priekšrocībām PPP projektā piesaistīt privātu zemi ir iespēja ar zemes izmantošanu būvniecības vajadzībām saistīto risku pilnīga nodošana privātajam partnerim. Zeme būs privātā partnera īpašums līdz būvniecības pabeigšanas brīdim, tātad privātais partneris būs pilnībā atbildīgs par izpēti veikšanu, būvniecības pieļaujamību zemes gabalā, inženierkomunikāciju izveidi, būvniecības uzsākšanu, saskaņošanu un veikšanu. Visi ar būvniecību saistītie riski (sīkāk aprakstīti 7.4. nodaļā) šādā modelī tiek pilnībā nodoti privātajam partnerim, kas būtu pilnīgi pretēji situācijā, ja projekts tiktu īstenots uz publiskā partnera zemes gabala.

Tāpat šajā modelī būtisks ieguvums ir privātā partnera motivācija pabeigt projektu pēc iespējas savlaicīgāk, nekavēt būvniecības un nodošanas termiņus, jo, tikai pabeidzot būvniecību un nododot publiskajam partnerim īpašuma tiesības, privātais partneris iegūst tiesības uz Pieejamības maksājumu. Būvniecības projektos, kas šāda apjoma objektos parasti ilgst ap 3 gadiem, viens no riskiem ir procesa un materiālu sadārdzināšanās iespēja. Aprakstītajā modelī šis risks būs pilnībā jāuzņemas privātajam partnerim, kas finanšu piedāvājuma iesniegšanas brīdī būs iesniedzis negrozāmu piedāvājumu fiksētam Pieejamības maksājumam, uz kuru tas varēs pretendēt, tikai pabeidzot projekta būvniecību.

Kā vēl vienu būtisku privātās zemes piesaistes modeļa priekšrocību jānorāda, ka projektā publiskajam partnerim būs iespēja iegādāties zemes gabalu, tam neparedzot uzreiz nepieciešamus iegādes līdzekļus, kā arī nepiesaistot komerciālu kredītētāju, sadārdzinot iegādes izmaksas ar kredīta procentiem un izsniedzot nodrošinājumus. Zemes gabalu un ēku iegādes maksa tiktu ietverta kā komponente fiksētā Pieejamības maksājumā, kas ir izlīdzināts uz visu Līguma darbības laiku. Turklāt Pieejamības maksājumu veikšana uzsākama tikai pēc ēku pabeigšanas.

7.4. Galvenie būvniecības riski Latvijā, kurus iespējams novirzīt uz privāto partneri

Konfliktsituācijas starp būvniekiem un pasūtītājiem projektu realizēšanā ir gandrīz neizbēgamas, ņemot vērā, ka jebkura objekta būvniecībā saduras divas savstarpēji pretējas intereses - no vienas puses, pasūtītājs vēlas uzcelt kvalitatīvu objektu ar iespējami zemākām un konkrēti prognozējamām izmaksām, savukārt no otras puses, izpildītājs vēlas par savu darbu saņemt pēc iespējas lielāku peļņu. Būtiskākie riski, kas saistīti ar būvniecību Latvijā, aprakstīti zemāk.

Tabula 9 Būtiskākie riski, kas saistīti ar būvniecību Latvijā:

PROJEKTĒŠANA

Riski, kas saistīti ar projekta izstrādāšanu, izmaiņās projektā, kā arī projekta apstiprinājuma kavējumiem. Kādā pasākumā, runājot ar publiskas personas (pasūtītāja) pārstāvi par problēmām, kādas pasūtītājam rodas būvniecības procesā nekvalitatīvu projektēšanas darbu dēļ, tika secināts: pasūtītājs šādā gadījumā kļūst par situācijas ķīlnieku, jo ir jāpabeidz būvdarbi, taču nekvalitatīvu projektēšanas darbu dēļ, tas nav iespējams ne sākotnēji plānotajā termiņā, ne budžetā.³³

³³ iTiesības, Publiskie iepirkumi. Kurš atbildīgs par kļūdām būvprojektā? 2018. gada 19. marts. Pieejams: <https://itiesibas.lv/raksti/komercdarbiba/publiskie-iekirkumi/kurs-atbildigs-par-kludam-buvprojekta/13161>

BŪVNICĪBA

Riski, kas saistīti ar būvniecības izmaksu pārsniegšanu (inflācija, būvniecības materiālu, darbaspēka sadārdzinājums) un būvniecības pabeigšanas un objekta nodošanas ekspluatācijā kavējumiem, tostarp darba strīdi, vāja projekta vadība un uzraudzība, neatbilstoša kvalitāte, defekti, problēmas ar apakšuzņēmējiem, atļauju saņemšanu. Kā vienu no spilgtākajiem piemēriem var minēt Latvijas Nacionālās bibliotēkas būvnieku - pilnsabiedrības “Nacionālo būvkompaniju apvienība” tiesvedību pret Latvijas Republiku par 12 134 532,14 eiro piedziņu, kas izcēlusies būvniecības izmaksu sadārdzinājuma dēļ.

TEHNOLOĢIJAS

Riski, kas saistīti ar jaunu un nepārbaudītu tehnoloģiju izmantošanu būvniecībā vai ekspluatācijā, ar izmantotās tehnoloģijas novecošanos, ar jaunu tehnoloģiju parādīšanos, kas maina aktīva izmantošanas veidu. Kā vienu no pēdējiem strīdiem, kas saistīts ar tehnoloģijām, var minēt “Z-Towers” nodošanu ekspluatācijā - būvnieks apgalvo, ka būvniecība veikta, izmantojot tādas jaunākās tehnoloģijas, ar kurām Rīgas pilsētas būvvalde iepriekš nav saskārusies, tāpēc ēku nevar nodot ekspluatācijā. Tomēr šādi būvnieka paziņojumi lielā mērā vērtējami kā spekulatīvi.

IEŅĒMUMI BŪVNICĪBAS LAIKĀ

Risks, ka ieņēmumi, kas paredzēti projekta finansēšanai, būs mazāki nekā plānots, ja projekts ir saistīts ar esoša projekta pārņemšanu un ekspluatāciju kā daļu no kopējā projekta (piemēram, Rīgas Kongresu nama atjaunošana / paplašināšana).

NORMATĪVO AKTU IZMAIŅAS

Riski, kas saistīti ar normatīvo aktu izmaiņām projekta realizēšanas laikā. Kā zināms, būvniecību regulē liels skaits dažādu likumu un noteikumu. Piemēram, Būvniecības likums, Ministru kabineta noteikumi Nr. 112 “Vispārīgie būvnoteikumi”, Ministru kabineta noteikumi Nr. 370 “Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 202-01 “Būvprojekta saturs un noformēšana”, u.c. Ja kādā no tiesību aktiem tiek ieviestas izmaiņas, šāds apstāklis var būtiski ietekmēt PPP projekta īstenošanu.

8. PPP konkursa kvalifikācijas, atlases un vērtēšanas procedūra

Augstākās tiesas judikatūrā (skatīt 9. nodaļu) nostiprinātas atziņas, ka konkursā (kā publiskā iepirkuma, tā arī PPP) ir jānodrošina taisnīgs un vienlīdzīgs process, kurā tiek atlasīti pretendenti pēc saprotamām kvalificēšanās prasībām. Šādas prasības jādefinē skaidri, saprotami un tās nedrīkst mainīt atlases gaitā. Ja tiek konstatētas nepilnības atlases kritērijos, procedūru jāsāk no jauna. Jebkurā gadījumā konkursa atlases noteikumiem jābūt tādiem, kuri pietiekami skaidri sniedz informāciju par to, kādus dokumentus pretendentiem jā sagatavo un kādu informāciju jāsniedz, lai ņemtu dalību konkursā. Nav pieļaujams, ka kādus papildu dokumentus vai prasības pretendentiem prasa izpildīt papildus tām, kas ir ietvertas konkursa dokumentācijā.

PPP un publisko iepirkumu mērķis ir nodrošināt atklātību, brīvu konkurenci, vienlīdzīgu un taisnīgu attieksmi, kā arī publisko personu līdzekļu efektīvu izmantošanu. Šo mērķu sasniegšanai būtiska nozīme ir tieši konkursa dokumentācijas pareizai, pilnvērtīgai un precīzai sastādīšanai, jo tieši konkursa kārtas dokumentācijai jā satur visi būtiskie noteikumi ne tikai attiecībā uz pretendentu atlasī, bet arī uz visa projekta īstenošanas noteikumiem. PPP gadījumā šādu prasību ievērošanas uzdevums ir vēl izaicinošāks, jo konkursa noslēgumā slēdzams līgums, kuram jādefinē partneru sadarbība uz vairākiem gadu desmitiem.

PPP projektos no konkursa uzsākšanas līdz uzvarētāja noskaidrošanai ir izejami vairāki sarežģīti soļi, tai skaitā ieinteresēto pretendentu atlase, kvalificējušos pretendentu uzaicināšana uz dialogu, dialogu vešana, galīgā piedāvājuma iesniegšana un piedāvājumu vērtēšana, nosakot labāko piedāvājumu projekta īstenošanai. Konkursa gaitā publisko partneri pārstāv konkursa komisija, kuru veido no publiskā sektora speciālistiem nozarēs, kuras skar projekts, sarežģītos procesos komisijas darbā tiek pieaicināti arī eksperti ar padziļinātām zināšanām, kas nepieciešamas projekta virzībā un īstenošanā, piemēram, būvnieki, arhitekti, juridiskie padomnieki.

Jāņem vērā, ka šobrīd Nacionālas koncertzāles un konferenču centra projekta risinājumi un īstenošanas specifikācija nav precīzi zināma, taču konkursa atlases un vērtēšanas kritēriju izstrāde saistāma ar konkrēta risinājuma īstenošanu. Attiecībā uz atlases kritēriju noteikšanu, šobrīd iespējams noteikt tiesu praksē un tiesību aktos pastāvošus principus, kas jāievēro kritēriju izstrādē, taču konkrētu kritēriju vērtējumam nepieciešama papildus analīze no finanšu un ekonomiska viedokļa.

8.1. Kvalifikācijas posms, kritēriji

Sākotnējais konkursa posms, kas īstenojams, ir sabiedrības informēšana par konkursa uzsākšanu un pretendentu atlase. Minimālais termiņš pieteikumu iesniegšanai ir 30 dienas no publikācijas par paziņojumu konkursa uzsākšanai ieviešanas Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī. Šajā posmā nav jāsniedz detalizēta tehniskā specifikācija iepirkuma objektam, bet vispārīgi jāapraksta iepirkuma objekts. Posma galvenais mērķis ir definēt minimālās prasības, kuras pretendentiem jāizpilda, lai kvalificētos dalībai konkursā. Lielākoties šīs prasības skar finanšu rādītājus un iespējas, tehniskās iespējas dalībai projektā, pieejamos resursus un speciālistus veicamajiem darbiem. Kritēriju noteikšana ir paša iepirkuma veicēja ziņā, taču tiem ir jābūt skaidriem un saprotamiem. Kritēriju robežvērtības nosakāmas tā, lai tās nepamatoti neierobežotu konkurenci, bet vienlaikus lai tās nebūtu pārāk zemas, kas varētu apdraudēt projekta veiksmīgu īstenošanu, ja projekts tiktu uzticēts personai, kurai nav nepieciešamo resursu vai pieredzes. Attiecīgi, lai noteiktu pamatotus un pareizus kritēriju robežlielumus, nepieciešams projekta finansiālais un tehniskais novērtējums, piesaistot tam attiecīgus speciālistus.

Jānorāda, ka kvalifikācijas kritēriji pēc savas būtības ierobežo konkurenci, jo faktiski liedz daļai no interesentiem piedalīties konkursā, tomēr šādu kritēriju noteikšana ir pasūtītāja rīcības brīvība un to mērķis ir nodrošināt kvalificētu pretendentu atlase, kuriem būtu resursi un spējas projektu sekmīgi īstenot. Ne tiesa, ne citi interesenti nav kompetenti iejaukties konkursa norisē un apgalvot, ka zemāki kritēriji arī būtu atbilstoši projekta īstenošanai, kritēriju noteikšana, ir pasūtītāja kompetence .

Atlases kritērijus iepirkuma veicējs nosaka kandidātu atlases nolikumā. Jānorāda, ka sarežģītos projektos sagaidāms, ka atlases kritēriji būs visai augsti un iespējams, ka vietējā tirgū interesentiem būtu sarežģīti šādus kritērijus izpildīt vienpersoniski, attiecīgi nolikums veidojams tā, ka pretendenti dalībai konkursā var veidot personu apvienības, lai izpildītu kvalifikācijas kritērijus un kā personu apvienība (konsorcijs) arī ņemtu dalību turpmākajā konkursā.

Viena no kvalifikācijas prasībām atlases nolikumā ir finanšu iespējas. Kritēriju izpildei tiek noteikts minimālais vidējais pretendenta finanšu apgrozījums iepriekšējo gadu (parasti 3-5) laikā. Tāpat ierasts, ka

tiek definētas pretendenta minimālās pašu kapitāla prasības. Konkrētajā projektā nozīmīga loma ir tam, cik daudz pats pretendents ieguldīs savus līdzekļus projektā un cik piesaistīs no finansētāja. Finansējuma piesaistes iespējas būtu jāpierāda ar kredītiestādes vai cita finansētāja apliecinājumu finansējuma piesaistei.

Prasībām attiecībā uz pretendenta iespējām veikt profesionālo darbību, pretendenta saimnieciskajam un finansiālajam stāvoklim un tehniskajām un profesionālajām spējām ir jābūt:

pamatotām

konkurenci
neierobežojošām

saistītām ar iepirkuma
priekšmetu

Izstrādājot prasības pretendenta iespējām veikt profesionālo darbību, pretendenta saimnieciskajam un finansiālajam stāvoklim un tehniskajām un profesionālajām spējām, jāņem vērā, ka pretendētus varēs atlasīt tikai saskaņā ar nolikumā noteiktajām prasībām.

Kā iepriekš norādīts, Nacionālās koncertzāles un konferenču centra projekta īstenošanai nepieciešams piesaistīt projektam nepieciešamo zemi no privātā sektora, attiecīgi atlases nolikumā būtu ietveramas prasības pretendentiem iesniegt pierādījumus par zemes pieejamību (atrašanos īpašumā vai pielīgtu iespēju to iegādāties un iegādei nepieciešamos līdzekļu pietiekamību) projekta īstenošanai. Tāpat būtu vēlams no pretendentiem pieprasīt informāciju un dokumentus, kas apliecina, ka konkrētā zeme ir izmantojama paredzētajai būvniecībai (apgrūtinājumu neesība, teritorijas plānojums, u.tml.).

Atlases nolikumā kā kvalificējošs kritērijs būtu jāietver pretendenta tehniskās iespējas nodrošināt šāda apjoma objekta projektēšanu un būvniecību. Vispirms pretendentiem būtu jāpierāda sava pieredze pēdējo 3-5 gadu laikā līdzīgu projektu īstenošanā. Konkrētais projekts paredz gan koncertzāles, gan konferenču centra būvniecību, attiecīgi pretendentiem būtu jāpierāda, ka tiem ir sekmīga pieredze kā ģenerāluzņēmējiem analogiskos projektos. Projektu analogija būtu nosakāma pēc ēku pielietojuma, publiskās izmantošanas, būvapjoma un kopējām būvniecības izmaksām. Atlases nolikumā būtu jāietver prasība pierādīt, ka pretendenta rīcībā ir pieejams pietiekams un kvalificēts speciālistu loks (projektētāji, arhitekti, būvinženieri, būvuzraugi, u.c.) ar pieredzi līdzīgu projektu īstenošanā, kā arī visas nepieciešamās atļaujas, sertifikāti un reģistrācijas attiecīgo darbu veikšanai.

Tā kā Nacionālās koncertzāles un konferenču centra apsaimniekošanu projektā paredzēts uzticēt privātajam partnerim, tad pretendentiem atlases gaitā būtu jāpierāda sava pieredze līdzīgu objektu apsaimniekošanā. Visticamāk, ka šāda kvalifikācijas prasība pretendentiem radīs nepieciešamību sadarboties ar uzņēmumu, kam ir šāda pieredze.

Atlases nolikumā būtu iekļaujama arī prasība iesniegt pretendenta sākotnējo redzējumu par sadarbības modeli ar publisko partneri uzvaras gadījumā, norādot uzņēmumus, kas tiktu dibināti projekta vajadzībām (SPV shēma), to pārvaldīšanu un visus apakšuzņēmējus vai piesaistītos pakalpojumu sniedzējus, kuriem būtu pretendenta uzdevumā jādarbojas projekta ietvaros. Kā optimālā prasība varētu būt prasība pretendentiem iesniegt arī savu sagatavoto Nacionālās koncertzāles un konferenču centra interjera un eksterjera sākotnējo vizualizāciju.

8.2. Pretendentu uzaicināšana dialogiem un dialogu vešana

Pēc tam, kad Pretendenti ir iesnieguši pieteikumus un dokumentus, kas apliecina to atbilstību izvirzītajiem kvalifikācijas kritērijiem, konkursa komisija veic dokumentu pārbaudi, tajos norādītās informācijas pārbaudi un nosaka, kuri pretendenti ir izpildījuši kvalifikācijas prasības. Pretendentu atbilstības vērtējums jāveic pēc vispārīgiem publisko iepirkumu noteikumiem. Attiecīgi kvalificējušos pretendētus konkursa rīkotājs uzaicina uz dialogiem. Dialogu organizēšanai ir iespējams paredzēt vairākus raundus, secīgi izdalot tādas aspektus kā projekta finansējums, piedāvātie būvniecības un projektēšanas risinājumi, būvniecības process, objektu uzturēšana līguma gaitā u.tml.

Konkursa komisijai jāizstrādā konkursa dialoga nolikums, kas sastāv no šādām galvenajām daļām:

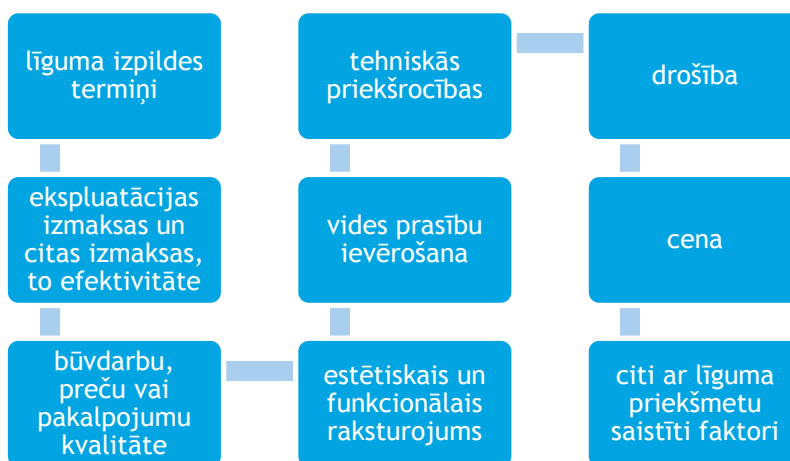
- ▶ nolikuma pamatteiksts;
- ▶ tehniskā specifikācija;
- ▶ citi dokumenti (līguma projekti, formas, paraugi, palīgmateriāli, veidlapas u.c.)

Nolikuma pamattekstā iekļauj šādu informāciju:

1. vispārīgo informāciju;
2. informāciju par iepirkuma priekšmetu;
3. pretendentu izslēgšanas noteikumus;
4. piedāvājuma izvēles kritērijus un vērtēšanas kritērijus;
5. līguma vai vispārīgās vienošanās projektu.

Jāņem vērā, ka konkursa dialoga procedūrā par piedāvājuma izvēles kritēriju nosaka saimnieciski visizdevīgāko piedāvājumu.

Par piedāvājuma vērtēšanas pamata kritērijiem (kas papildināmi atbilstoši projekta nepieciešamībām) uzskata:

Konkursa nolikumā iespējams ietvert noteikumu, ka tikai noteikts pretendentu skaits tiks uzaicināts uz dialogiem, bet ne mazāk kā trīs. Ja kvalificējušos pretendentu skaits ir mazāks, tad procedūru ir iespējams turpināt. Pretendentu skaita samazināšanai jebkurā gadījumā jābūt objektīviem un nediskriminējošiem pamatiem, nosakot kvalifikācijas kritērijus.

Dialogi notiek ar katru pretendentu individuāli, piešķirot katrā raundā noteiktu stundu skaitu dialogam ar katru pretendentu. Bez pretendenta piekrišanas nav pieļaujams atklāt informāciju, kas uzzināta dialoga gaitā citiem pretendentiem. Ja dialoga gaitā rodas nepieciešamība precizēt pasūtītāja izvirzītos noteikumus projekta īstenošanai, piemēram, mainot objekta minimālos parametrus, PPP līguma projekta noteikumus, šāda informācija jā dara zināma arī pārējiem pretendentiem, nodrošinot vienlīdzīgu un taisnīgu attieksmi.

Dialogu laikā puses apspriež projekta īstenošanas aspektus, sākotnējās projekta vizualizācijas, sarunu gaitā pretendenti piedāvā dažādus risinājumus, kādā veidā iespējama projekta realizācija. Pasūtītājs dialoga gaitā gūst skaidrību par iespējamiem vairākiem vai vienu risinājumu, ar kuru vissekmīgāk projekts būtu īstenojams. Konkursa dialogā iespējama arī pretendentu skaita samazināšana, piemēram, noslēdzot kādu no sarunu raundiem un secinot, ka kādam no pretendentiem nepastāv piemērots risinājums vai spējas projektu realizēt. Ja iepirkuma procedūrā - konkursā ar sarunām, visiem kvalificētajiem pretendentiem jādod iespēja iesniegt galīgo piedāvājumu, tad konkursa dialogā šāds noteikums nepastāv.

Dialoga procedūra paredzēta, lai pasūtītājs gūtu iespēju, pielietojot privātā sektora specifiskās zināšanas, nonākt pie labākā iespējamā risinājuma projekta īstenošanai. Iespējama arī vairāku pretendentu piedāvāto risinājumu apvienošana vai papildināšana, dialoga gaitā nonākot pie viena risinājuma, kuru pasūtītājs uzskata par labāko risinājumu projektam. Attiecīgi par šo risinājumu tiek informēti visi pretendenti, kas tiek aicināti iesniegt savu gala piedāvājumu projekta īstenošanai.

8.3. Uzvarētāja noteikšana

Normatīvais regulējums neparedz noteikumu attiecībā uz to, no cik pretendentiem publiskajam partnerim būtu jāprasa iesniegt galīgie piedāvājumi, noslēdzot dialogus. Saprotais, ka konkursa organizatoram ir pienākums ievērot atklātības, vienlīdzīguma un taisnīguma principus, tāpēc kāda pretendenta izslēgšana no

turpmākaĵām sarunām būtu attiecīgi jāpamato, piemēram, secinot, ka pretendents nespēj piedāvāt vai īstenot risinājumu, kurš kā labākais ir atzīts dialogu gaitā.

Galīgo piedāvājumu izvērtēšanai konkursa rīkotājam jāizstrādā publiski pieejami vērtēšanas kritēriji . Vērtēšanas kritēriji tiek veidoti kā procedūra, kurā noteikta punktu sistēma, paredzot punktu piešķiršanu par dažādu galīgā piedāvājuma komponentu novērtēšanu, piemēram, zemes gabala lokācijas priekšrocības no teritorijas revitalizācijas viedokļa, sabiedriskā transporta piekļuves pastāvēšanas, piešķirot vairāk punktus tam variantam, kurš dod lielāko ieguvumu sabiedrības vajadzībām. Tāpat novērtēšanas punktu sistēmā tiek iestrādāti mehānismi, kas vairāk punktus piešķir tiem piedāvājumiem, kas paredz īsākus būvniecības termiņus, mazākas projekta izmaksas, iespējami mazāku Pieejamības maksājumu, būvniecības un tehnoloģiskos risinājumus, kas dod papildu labumu sabiedrībai - piemēram, inovatīvu risinājumu ieviešana, videi draudzīgāku risinājumu izmantošana, mazāka nepieciešamība pēc apjomīgu priekšdarbu veikšanas un blakus esošo objektu pārveides u.tml.

Nacionālās koncertzāles un konferenču centrs tāpat plānots kā nozīmīgs Rīgas pilsētvides papildinājums, tāpēc nenoliedzami, ka liela nozīme būs piešķirama piedāvājumā ietvertajam interjera un eksterjera vizuālajam veidolam. Tā šādu rādītāju novērtēšana zināmā mērā saistās ar subjektivitātes aspektu, tad iespējams vērtējumu šajā aspektā paredzēt modificētu, kas aptvertu vairākus viedokļus, tostarp, arī arhitektūras un dizaina nozares speciālistu viedokli. Konkursa vērtēšanas komisijas viedokli par dizaina un arhitektūras piedāvājumu ir iespējams papildināt ar balsojumu no neatkarīgiem un pieaicinātiem ekspertiem, nosakot noteiktu punktu skaitu, kuru šajā aspektā ir tiesīga dot konkursa komisija un punktu skaitu, kuru piešķir nozares ekspertu balsojums.

9. Judikatūras piemēri un rekomendācijas konkursa procedūrai

Šī Atzinuma ietvaros esam apskatījuši tiesu praksi attiecībā uz jautājumiem, kas galvenokārt skar principus, pēc kādiem jāvadās, izstrādājot iepirkuma procedūras, nodrošinot PPP konkursa stadijas tiesiskumu. Minētās tiesu atziņas tiek izmantotas Atzinuma galīgajā kopsavilkumā kā arī Atzinuma saturā. Šajā nodaļā esam apkopojuši plašākas atziņas no Atzinumā izmantotajiem tiesu nolēmumiem, kas kā rekomendācijas būtu izmantojamas PPP konkursa dokumentācijas sagatavošanai.

9.1. Latvijas Republikas Augstākās tiesas judikatūra

PPP nodrošina vienlīdzīgu, taisnīgu un caurredzamu attieksmi pret konkurējošiem uzņēmumiem

Senāts judikatūrā pozitīvi atsaucas uz PPP procedūru: *“Tāpat jāpatur prātā iepirkumu un koncesiju regulējums: kad valsts vai pašvaldības funkcijas nodrošināšana tiek veikta, piesaistot privātpersonas kādu uzdevumu veikšanai komercdarbības formā (koncesija, publiskais iepirkums), tad to personu izvēle, kas, piemēram, iegūs tiesības sniegt kādus pakalpojumus privātpersonām, notiek pēc konkursa principiem, tādējādi nodrošinot vienlīdzīgu, taisnīgu un caurredzamu attieksmi pret konkurējošiem uzņēmumiem, kas vienlīdz vēlētos pretendēt uz šādu pakalpojumu sniegšanu, un vienlaikus izvēloties finansiāli izdevīgāko piedāvājumu.”*³⁴ un *“Gan iepirkumu likums, kas piemērojams publiskās lietošanas autobusu transporta tīklu nodrošināšanai, gan Publiskās un privātās partnerības likums, kas reglamentē arī koncesiju piešķiršanu, noteic procedūru, kādā tiek izraudzīts pakalpojuma sniedzējs vai privātais partneris. Šo likumu mērķis ir nodrošināt atklātību, brīvu konkurenci, vienlīdzīgu un taisnīgu attieksmi, kā arī publisko personu līdzekļu efektīvu izmantošanu.”*³⁵

Koncesijas procedūras nolikuma sastādīšana

Senāta judikatūrā saistībā ar nolikuma sastādīšanu ir konstatēts, ka *“[...] visai būtiskajai informācijai ir jābūt ietvertai tieši nolikumā, jo, kā paredzēts likuma 42. panta pirmajā daļā, komisija izvērtē pretendentu iesniegto informāciju un dokumentus, lai noteiktu to atbilstību nolikumā noteiktajiem pretendentu atlases kritērijiem.”*³⁶ Turklāt Senāts secina, ka *“Visiem pretendentiem ir jābūt vienādi informācijai, kura tiem ir nevis pašiem publiskajā telpā meklējama, bet gan tiek izsniegta sakarā ar attiecīgo konkursu. Tikai tā var nodrošināt, ka konkurss ir atklāts, pārskatāms un attiecībā uz visiem pretendentiem tiek piemēroti vienādi un visiem labi saprotami noteikumi.”*³⁷ Tātad visai būtiskajai informācijai ir jābūt ietvertai nolikumā un visiem pretendentiem jābūt vienādām iespējām saņemt šo informāciju. Turklāt no pretendenta nevar pieprasīt nepieciešamo informāciju, lai piedalītos konkursā, to nevar meklēt ārpus publiskā partnera sniegtās informācijas konkursa ietvaros.

Senāta judikatūrā par konkursa rezultāta atcelšanas iespēju saistībā ar neskaidriem nolikuma noteikumiem ir konstatēts, ka, *“[...] lai atzītu, ka konstatētais trūkums ir pamats konkursa rezultātu atcelšanai, ir nepieciešams konstatēt ne tikai formālu prasības neietveršanu koncesijas piešķiršanas nosacījumos un nolikumā, bet gan izvērtēt, vai tas ir prettiesiskuma pamats arī pēc būtības. Ja tiesa konstatē, ka pieteicējam tāpat kā trešajām personām bija zināms un saprotams konkursa nosacījums [...], tad konkursa rezultātu prettiesiskuma konstatēšanai minētā trūkuma dēļ nav pamata.”*³⁸ Tātad nolikumu var apstrīdēt tikai tad, ja tā nosacījumi ir bijuši tik neskaidri, ka pretendentiem tie nav saprotami.

Publiskas institūcijas uzņēmums arī var kļūt par koncedentu

Senāts judikatūrā norāda, ka Publiskās un privātās partnerības likums pieļauj, ka publiskas institūcijas uzņēmums arī var kļūt par koncedentu: *“Publiskās institūcijas uzņēmums par koncedentu varēja kļūt tikai ar 2009. gada 1. oktobri, kad stājās spēkā Publiskās un privātās partnerības likums.”*³⁹ Tātad Publiskās un privātās partnerības likums pieļauj, ka publiskai personai piederošas juridiskās personas var būt par publisko

³⁴ Latvijas Republikas Augstākās tiesas 2013. gada 17. oktobra lēmums lietā Nr. SKA-1003/2013, 6. punkts.

³⁵ Latvijas Republikas Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2015. gada 6. oktobra lēmums lietā Nr. SKA-1156/2015, 7. punkts.

³⁶ Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2012. gada 19. septembra spriedums lietā Nr. SKA-290/2012 (A42730908), 32. punkts.

³⁷ Turpat.

³⁸ Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2012. gada 19. septembra spriedums lietā Nr. SKA-290/2012 (A42730908), 33. punkts.

³⁹ Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2013. gada 20. septembra spriedums lietā Nr. SKA-18/2013 (A42536808), 14. punkts.

partneri (koncedentu). Tomēr Senāts vērš uzmanību uz to, ka publiskais partneris nevar veidot PPP jomā, kura šim publiskajam partnerim nemaz nav piešķirta/deleģēta.⁴⁰

Ja iestādei ir rīcības brīvība izvēlēties PPP, tad tiesai nav tiesību norādīt ka publiskā funkcija nodrošināma kādā citā veidā

Augstākā tiesa judikatūrā ir secinājusi, ka, ja publiskajam partnerim ir rīcības brīvība izvēlēties PPP, tad tiesai nav tiesiska pamata ierobežot publiskā partnera rīcības brīvību un likt izvēlēties pakalpojuma sniedzēju kādā citā veidā.⁴¹ Pretendentiem nav subjektīvo tiesību prasīt kādas konkrētas citas procedūras izvēli, nevis PPP, ja ir publiskajam partnerim ir bijusi rīcības brīvība izvēlēties PPP.⁴² Tiesvedība, kurā pieteicējs lūdz publiskajam partnerim rīcības brīvības ietvaros izvēlēties kādu citu procedūru, nevis PPP ir izbeidzama pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 282. panta 1. punktu.⁴³

Ja vien nav mērķis nepamatoti ierobežot konkurenci, tiesas kompetencē neietilpst iepirkuma priekšmeta kvalitatīvo prasību noteikšana.

Augstākā tiesa judikatūrā ir secinājusi, ka “[..]iepirkuma priekšmeta kvalitatīvo prasību noteikšana, ciktāl tas nepamatoti neierobežo konkurenci, ir vienīgi pasūtītāja izvēles brīvība. [..] Ne iespējama pretendents, ne tiesa nevar iejaukties pašā pasūtītāja kompetencē, nosakot, kādām prasībām atbilstošs priekšmets tam jāiegādājas.”⁴⁴

Administratīvās tiesas kompetencē ir izskatīt strīdus par to, vai ir ievērota Publiskās un privātās partnerības likumā noteiktā kārtība, izvēloties pretendentu.

Augstākā tiesa judikatūrā ir secinājusi “[..] par to, vai pašvaldība pareizi veikusi pretendenta izvēli, ja tai bija jāievēro iepriekš minētajos likumos (vienā vai otrā) noteikta procedūra, ir publisko tiesību jautājums un tāpēc ar to saistītie strīdi ir izskatāmi administratīvā procesa kārtībā.”⁴⁵

Persona var apstrīdēt lēmumu noslēgt PPP līgumu ar kādu konkurējošu pretendentu tad, ja ir pamats apšaubīt, ka iepirkuma procedūra notikusi tiesiski.

Lai apstrīdētu lēmumu noslēgt PPP līgumu un lūgtu pagaidu noregulējumu, pieteicējam ir jāizpilda subjektīvais kritērijs, proti, ka pieteicējam līguma izpildes gadījumā varētu rasties būtisks kaitējums vai grūti atlīdzināmi zaudējumi. Tomēr aizsardzības vērtā ir personu interese piedalīties tiesiskā iepirkuma procedūrā pati par sevi. Tas nozīmē, ka pieteicējam nav jāpierāda kaut kāds konkrēts zaudējumu apmērs.⁴⁶

Konkurences ierobežošana ir vissmagākais pārkāpums PPP jomā

Savā judikatūrā Augstākā tiesa ir secinājusi: “Šie secinājumi attiecināmi arī uz izskatāmo gadījumu, ņemot vērā gan intereses, kuru aizsardzībai iesniegts pieteikums, gan apstākli, ka konkrētajā gadījumā ir runa par nelikumīgu līguma pagarināšanu, kas pielīdzināma tiešai līguma noslēgšanai, kas savukārt ir vissmagākais pārkāpums publisko iepirkumu un publiskās un privātās partnerības jomā, jo pilnībā izslēdz konkurenci.”⁴⁷ Kā arī Augstākās tiesas judikatūrā ir secināts: “Sabiedrības interesēs ir ne tikai saņemt konkrētos pakalpojumus, bet arī tas, lai pakalpojumu sniedzēja izvēle notiktu tiesiskā ceļā. Tiesiskums pats par sevi demokrātiskā valstī ir aizsargājama vērtība, un nepamatota konkurencei atvērtas procedūras nepiemērošana ir pats smagākais pārkāpums publiskā iepirkuma un koncesijas līguma noslēgšanas procesā.”⁴⁸

⁴⁰ Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2013. gada 20. septembra spriedums lietā Nr. SKA-18/2013 (A42536808), 18. punkts.

⁴¹ Latvijas Republikas Augstākās tiesas 2015. gada 23. janvāra sprieduma lietā Nr. SKA-17/2015 (A42513407), 13. un 14. punkts.

⁴² Turpat, 15. punkts.

⁴³ Latvijas Republikas Augstākās tiesas 2015. gada 23. janvāra spriedums lietā Nr. SKA-17/2015 (A42513407), 16. punkts.

⁴⁴ Latvijas Republikas Augstākās tiesas 2015. gada 15. septembra lēmums lietā Nr. SKA-1315/2015 (A420242515), 10. punkts.

⁴⁵ Latvijas Republikas Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2015. gada 6. oktobra lēmums lietā Nr. SKA-1156/2015, 7. punkts.

⁴⁶ Latvijas Republikas Augstākās tiesas 2018. gada 12. februāra lēmums lietā Nr. SKA-903/2018 (A420278417), 20. punkts; Latvijas Republikas Augstākās tiesas 2017. gada 8. jūnija lēmums lietā Nr. SKA-1190/2017 (A420163817), 8. punkts.

⁴⁷ Latvijas Republikas Augstākās tiesas 2018. gada 12. februāra lēmums lietā Nr. SKA-903/2018 (A420278417), 20. punkts.

⁴⁸ Turpat, 28. punkts.

Subjektīvais kritērijs netiek izpildīts tad, ja personai nav pat teorētiski iespējams piedalīties iepirkumā, ja pastāv teorētiski novēršami šķēršļi, lai persona piedalītos iepirkumā, tad ir iespējams lūgt pagaidu noregulējumu.⁴⁹

Koncesijas līgumu tiesa nevar atzīt par spēkā neesošu vai grozīt tad, ja sabiedrības interešu dēļ ir būtiski saglabāt koncesijas līguma radītās sekas.⁵⁰

Pasūtītājam ir jārēķinās ar iespēju, ka pretendenti var iesniegt sūdzības un tas jāņem vērā plānojot procedūrai nepieciešamo laiku.

Augstākā tiesa savā judikatūrā atzinusi: “sūdzības iesniegšana ir leģitīms rīks pretendentu tiesisko interešu aizsardzībai koncesijas procedūrā, ar ko pasūtītājam jārēķinās, plānojot procedūrai nepieciešamo laiku.”⁵¹

9.2. Eiropas Savienības Tiesas judikatūra

Pienākums nodrošināt citas dalībvalsts komersantu aizsardzību

Publiskā iepirkuma procedūru koordinēšanas Eiropas Savienības līmenī mērķis tādējādi ir aizsargāt tādu vienā dalībvalstī reģistrētu saimnieciskās darbības subjektu intereses, kuri vēlas piedāvāt preces vai pakalpojumus citā dalībvalstī reģistrētām līgumslēdzējām iestādēm. Direktīvas 2004/18 mērķis ir izslēgt jebkuru risku, ka, piešķirot publiska līguma slēgšanas tiesības, līgumslēdzējas iestādes dotu priekšroku valsts kandidātiem.⁵²

Par iepirkumos celto prasību efektivitāti

Lai saskaņā ar Direktīvas 89/665 1. panta 1. punkta trešo daļu un 1. panta 3. punktu par līgumslēdzējas iestādes pieņemtajiem lēmumiem celtās prasības varētu uzskatīt par efektīvām, tām ir jābūt pieejamām vismaz ikvienai personai, kura ir vai ir bijusi ieinteresēta iegūt konkrēta līguma slēgšanas tiesības un kurai ar varbūtējo pārkāpumu ir vai var tikt nodarīts kaitējums.⁵³

Pretendenta piedāvājuma noraidīšana pirms iepirkuma uzvarētāja izvēles

Lēmums, ar kuru līgumslēdzēja iestāde pat pirms izvēles izdarīšanas ir noraidījusi pretendenta piedāvājumu, ir lēmums, kuru atbilstoši Direktīvas 89/665 1. panta 1. punktam ir jābūt iespējai pārsūdzēt, ciktāl šis noteikums ir attiecināms uz visiem līgumslēdzēju iestāžu pieņemtajiem lēmumiem, kam ir piemērojamas Eiropas Savienības tiesību normas publisko iepirkumu jomā, un tajā nav paredzēti nekādi ierobežojumi attiecībā uz minēto lēmumu veidu un saturu.⁵⁴

Vienlīdzīgas attieksmes princips un pārskatāmības pienākums

Pirmkārt, vienlīdzīgas attieksmes princips pieprasa, lai pretendentiem būtu vienādas iespējas izteikt savus piedāvājumus. Tātad tas nozīmē, ka visu šo pretendentu piedāvājumiem ir jāpiemēro vienādi nosacījumi. Otrkārt, pārskatāmības pienākuma, kas to papildina, mērķis ir garantēt to, ka no līgumslēdzējas iestādes puses nepastāv favorītisma un patvaļības risks. Šis pienākums nozīmē, ka visiem konkursa procedūras nosacījumiem un kārtībai paziņojumā par līgumu vai specifikācijās jābūt formulētiem skaidri, precīzi un nepārprotami, tā, ka, pirmkārt, jebkuram saprātīgi informētam un parasti rūpīgam pretendentam tiktu ļauts skaidri saprast to piemērojamību un tos interpretēt vienādi, un, otrkārt, līgumslēdzējai iestādei tiktu ļauts

⁴⁹ Latvijas Republikas Augstākās tiesas 2018. gada 12. februāra lēmums lietā Nr. SKA-903/2018 (A420278417), 22. punkts.

⁵⁰ Turpat, 24. punkts.

⁵¹ Latvijas Republikas Augstākās tiesas 2018. gada 12. februāra lēmums lietā Nr. A420278417 SKA-903/2018 (A420278417), 28. punkts.

⁵² Eiropas Savienības Tiesas 2016. gada 2. jūnija spriedums lietā Nr. C-410/14, Dr. Falk Pharma GmbH pret DAK-Gesundheit, 34., 35. punkts; Eiropas Savienības Tiesas 1998. gada 10. novembra spriedums lietā Nr. C-360/96, Gemeente Arnhem un Gemeente Rheden pret BFI Holding BV, 41. un 42. punkts.

⁵³ Eiropas Savienības Tiesas 2016. gada 21. decembra spriedums lietā Nr. C-355/15, Bietergemeinschaft 1. Technische Gebäudebetreuung GesmbH und Caverion Österreich GmbH pret Universität für Bodenkultur Wien un VAMED Management und Service GmbH & Co. KG in Wien, , , 28. punkts; Eiropas Savienības Tiesas 2016. gada 5. aprīļa spriedums lietā Nr. C-689/13, Puligienica Facility Esco SpA (PFE) pret Airgest SpA, 23. punkts.

⁵⁴ Eiropas Savienības Tiesas 2013. gada 4. jūlija spriedums lietā Nr. C-100/12, Fastweb SpA pret Azienda Sanitaria Locale di Alessandria, 26. punkts; Eiropas Savienības Tiesas 2003. gada 19. jūnija spriedums lietā Nr. C-249/01, Werner Hackermüller pret Bundesimmobiliengesellschaft mbH (BIG) un Wiener Entwicklungsgesellschaft mbH für den Donauraum AG (WED), 26. punkts.

efektīvi pārbaudīt, vai pretendentu piedāvājumi atbilst kritērijiem, kuri reglamentē minēto publisko iepirkumu.⁵⁵

Pamatnosacījumu un procedūras iepriekšēja noteiktība un publicēšana

Pārskatāmības un vienlīdzīgas attieksmes princips, kas reglamentē visas publiskā iepirkuma procedūras, nosaka, ka pamatnosacījumiem un procedūrai attiecībā uz dalību iepirkumā ir jābūt skaidri noteiktiem un publicētiem jau iepriekš, it īpaši pretendentu pienākumiem, lai tie varētu precīzi iepazīties ar procedūras ierobežojumiem un pārliecināties, ka tie paši ierobežojumi attiecas uz visiem konkurentiem.⁵⁶

Iepirkuma būtisko nosacījumu satura grozīšanas nepieļaujamība

Līgumslēdzēja iestāde konkursa procedūras laikā principā nevar grozīt iepirkuma būtisko nosacījumu saturu, tostarp tehniskās specifikācijas, kā arī līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas kritērijus, uz kuriem ieinteresētie saimnieciskās darbības subjekti leģitīmi ir balstījušies, lai pieņemtu lēmumu sagatavot iesniegšanai piedāvājumu vai, tieši otrādi, atteikties no dalības attiecīgajā iepirkuma procedūrā.⁵⁷

Tomēr no minētā neizriet, ka jebkurš grozījums specifikācijās pēc uzaicinājuma iesniegt piedāvājumu publicēšanas ir aizliegts principā un jebkuros apstākļos. Līgumslēdzējai iestādei izņēmuma kārtā ir iespēja labot vai papildināt datus specifikācijās, kas ir vienkārši jāizskaidro vai lai labotu acīmredzamas pārrakstīšanās kļūdas, ar nosacījumu, ka par to tiek informēti visi pretendenti.⁵⁸

Iestādei ir jābūt tiesīgai arī izdarīt noteiktus grozījumus specifikācijās, it īpaši attiecībā uz profesionālo spēju summēšanas nosacījumiem un kārtību, ar nosacījumu, ka tiek ievēroti nediskriminācijas un vienlīdzīgas attieksmes principi, kā arī pārskatāmības pienākums. Šī prasība nozīmē, pirmkārt, ka attiecīgie grozījumi, lai gan tie var būt nozīmīgi, nedrīkst būt tik būtiski, lai tie piesaistītu potenciālos pretendentes, kas, ja nebūtu šādu grozījumu, nevarētu iesniegt piedāvājumu. Tas tā var būt it īpaši, ja grozījumi padara iepirkumu ievērojami atšķirīgu no tā, kas tika definēts sākotnēji. Otrkārt, minētā prasība nozīmē, ka par šiem grozījumiem tiek atbilstoši reklamēts, lai visi potenciālie, saprātīgi informētie un parasti rūpīgie pretendenti varētu ar tiem iepazīties vienādos apstākļos un vienā laikā. Treškārt, šī pati prasība nozīmē arī, no vienas puses, ka minētie grozījumi notiek pirms pretendentu piedāvājumu iesniegšanas un, no otras puses, ka šo piedāvājumu iesniegšanas termiņš tiek pagarināts, ja šie grozījumi ir nozīmīgi, ka šī pagarinājuma ilgums ir atkarīgs no minēto grozījumu nozīmīguma un ka šis ilgums ir pietiekams, lai ļautu ieinteresētajiem saimnieciskās darbības subjektiem rezultātā pielāgot savu piedāvājumu.⁵⁹

⁵⁵ Eiropas Savienības Tiesas 2016. gada 2. jūnija spriedums lietā Nr. C-27/15, Pippo Pizzo pret CRGT Srl, 36. punkts; Eiropas Savienības Tiesas 2014. gada 6. novembra spriedums lietā Nr. C-42/13, Cartiera dell'Adda SpA pret CEM Ambiente SpA, 44. punkts.

⁵⁶ Eiropas Savienības Tiesas 2016. gada 2. jūnija spriedums lietā Nr. C-27/15, Pippo Pizzo pret CRGT Srl, 37. punkts; Eiropas Savienības Tiesas 2006. gada 9. februāra spriedums apvienotajās lietās Nr. C-226/04 un C-228/04, La Cascina Soc. coop. arl un Zilch Srl pret Ministero della Difesa un citi un Consorzio G. f. M. pret Ministero della Difesa un La Cascina Soc. coop. arl, 32. punkts.

⁵⁷ Eiropas Savienības Tiesas 2017. gada 5. aprīļa spriedums lietā Nr. C-298/15, "Borta" UAB pret Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcija VĮ, 70. punkts; Eiropas Savienības Tiesas 2012. gada 10. maija spriedums lietā Nr. C-368/10; Eiropas Komisija pret Nīderlandes Karalisti, 55. punkts; Eiropas Savienības Tiesas 2015. gada 16. aprīļa spriedums lietā Nr. C-278/14, SC Enterprise Focused Solutions SRL pret Spitalul Județean de Urgență Alba Iulia, 27.-29. punkts.

⁵⁸ Eiropas Savienības Tiesas 2017. gada 5. aprīļa spriedums lietā Nr. C-298/15, "Borta" UAB pret Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcija VĮ, 71., 72. punkts; pēc analogijas skatīt Eiropas Savienības Tiesas 2012. gada 29. marta spriedumu lietā Nr. C-599/10, SAG ELV Slovensko u.c., 40. punkts.

⁵⁹ Eiropas Savienības Tiesas 2017. gada 5. aprīļa spriedums lietā Nr. C-298/15, "Borta" UAB pret Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcija VĮ, 71., 74. - 76. punkts.

10. Valsts atbalsts un tā savienošana ar PPP projektiem

Līguma par Eiropas Savienības darbību (turpmāk - LESD) 107. panta 1. punkts “Pamatnosacījumi attiecībā uz valsts atbalstu publiskajās un privātajās partnerībās” paredz: “Ja vien Līgumi neparedz ko citu, ar iekšējo tirgu nav saderīgs nekāds atbalsts, ko piešķir dalībvalstis vai ko jebkādā citā veidā piešķir no valsts līdzekļiem un kas rada vai draud radīt konkurences izkropļojumus, dodot priekšroku konkrētiem uzņēmumiem vai konkrētu preču ražošanai, ciktāl tāds atbalsts iespaido tirdzniecību starp dalībvalstīm.”

Lai minētajā normā noteikto aizliegumu nepārkāptu, svarīgi nodrošināt atklātu un nediskriminējošu konkursa procedūru, pamatojot projekta specifiskās nepieciešamības un nodrošinot iespējas dalībai iespējami plašam pretendentu lokam, kas spēj izpildīt atlases prasības.

LESD 108. panta 3. punkts paredz: *Visi plāni piešķirt vai mainīt atbalstu ir jādara zināmi Komisijai laikus, lai Komisija varētu iesniegt savas piezīmes. Ja Komisija atzīst, ka, ievērojot 107. pantu, šādi plāni nav saderīgi ar iekšējo tirgu, tā nevilcinoties sāk (LESD 108. panta) 2. punktā paredzēto procedūru. Attiecīgā dalībvalsts nesāk īstenot pašas ierosinātos pasākumus, kamēr šī procedūra nav beigusies ar galīgo lēmumu.*

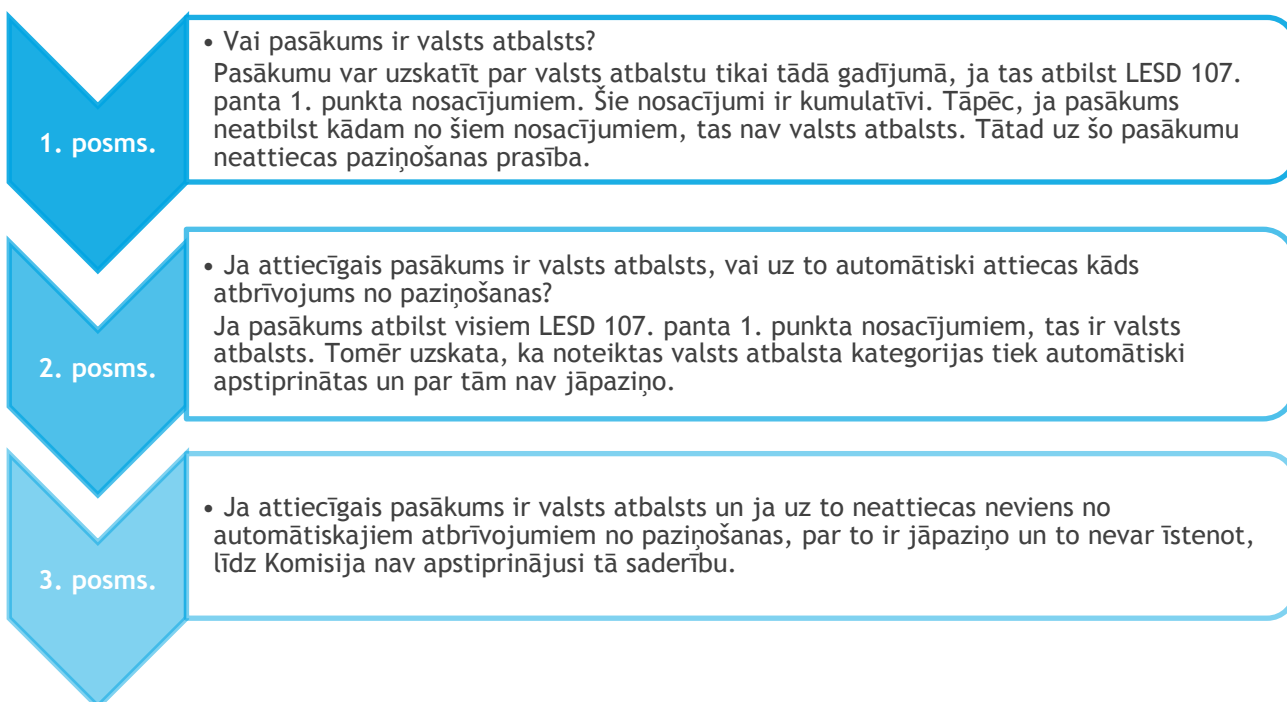
Pirmkārt, ir precīzi norādīti apstākļi, kādos uzskata, ka pasākumi nav valsts atbalsts. Saskaņā ar vispārīgo principu to atzīst gadījumā, ja iepirkuma iestāde ir pieņēmusi atbilstošu konkursa procedūru un rīkojas kā tirgus ekonomikas dalībnieks.

Otrkārt, dažās situācijās ir grūti pierādīt, ka ir izpildītas iepriekšminētās prasības, un tāpēc iepirkuma iestādes veiktie pasākumi ir valsts atbalsts, bet iepirkuma iestādei par to tomēr nav jāpaziņo Komisijai. Atbrīvojums no paziņošanas attiecas galvenokārt uz šādām divām pasākumu kategorijām: pirmajā kategorijā ietilpst valsts izdevumi saistībā ar vispārējas tautsaimnieciskas nozīmes pakalpojumiem, ja ir izpildīti konkrēti nosacījumi, bet otrajā kategorijā ir iekļauti vairāki īpaši gadījumi un attiecībā uz kuriem ES tiesību aktos ir paredzēti vairāki atbrīvojumi no paziņošanas (tomēr praksē šo atbrīvojumu piemērošana saistībā ar PPP ir diezgan ierobežota).

Treškārt, attiecībā uz tiem pasākumiem, kas ir valsts atbalsts un par ko ir jāpaziņo, ES tiesību aktos ir iekļauti noteikumi, kas atvieglo paziņošanas procesu Komisijas atļaujas saņemšanu.

10.1. Valsts atbalsta konstatēšana un paziņošanas pienākums

Lai noteiktu, vai kāds valsts sektora veikts pasākums ir valsts atbalsts un, ja tas ir valsts atbalsts, vai par to ir jāpaziņo, principā ir jāveic trīs posmu novērtējums.

Ir pieejamas Komisijas vadlīnijas par kritērijiem, uz kuriem šā ziņojuma tekstā ir iekļautas atsauces un saskaņā ar kuriem nosaka, vai valsts atbalsts ir saderīgs ar iekšējo tirgu, kā arī par valsts atbalstu noteiktās nozarēs.

10.2. Valsts atbalsts PPP projektos

PPP vienošanās vairākos aspektos atšķiras no tradicionālajiem publiskajiem iepirkumiem. Saskaņā ar PPP vienošanos privātais un valsts sektors sadarbojas, lai īstenotu sabiedriskās infrastruktūras projektus (piemēram, autoceļu, dzelzceļu vai slimnīcu būves projektus), kuru kopīgās pazīmes parasti ir šādas:

- ▶ ilgtermiņa līgums, ko publisko iepirkumu iestāde (“iepirkuma iestāde”) slēdz ar kādu privātā sektora uzņēmumu (“privātais partneris”) par pakalpojumu, nevis aktīvu iepirkumu;
- ▶ noteiktu projekta risku nodošana privātajam sektoram, jo īpaši saistībā ar projekta izstrādi, būvniecību, vadību un/vai finansēšanu;
- ▶ uzmanība tiek pievērsta projekta rezultāta, nevis ieguldījumu sīkai norādīšanai, un tiek ņemtas vērā saistības, kas jāpilda visā projekta cikla laikā;
- ▶ privātā finansējuma (bieži vien projekta finansējuma) izmantošana, tādējādi nododot riskus privātajam sektoram;
- ▶ maksājumi privātajam partnerim atspoguļo tā sniegtos pakalpojumus. Privātais partneris var saņemt maksājumus no lietotājiem lietošanas maksas (piemēram, autoceļu lietošanas maksas) veidā, no attiecīgās iestādes (piemēram, pieejamības maksājumu vai “virtuālo ceļa nodevu” veidā) vai no abiem šiem maksātājiem (piemēram, neliela apmēra lietošanas maksas apvienojumā ar darbības atbalstu no valsts).

Valsts sektora piešķirta atlīdzība privātajam partnerim. Visos PPP projektos rodas ar valsts atbalstu saistīts jautājums par cenu, ko iepirkuma iestāde maksā privātajam partnerim. Kā ir iespējams pierādīt, ka iepirkuma iestādes maksātā cena ir taisnīga un privātajam partnerim nerada nepamatotu priekšrocību (un tāpēc nav valsts atbalsts)? Šis jautājums tiek aplūkots vispirms, jo tas ir vispārīgs jautājums, kas vienādā mērā attiecas uz visiem PPP projektiem neatkarīgi, piemēram, no nozares. Ja iepirkuma iestāde nespēj pienācīgi atbildēt uz šo jautājumu, tad var pastāvēt valsts atbalsts, un ir nepieciešama turpmāka analīze, lai izvērtētu, vai par šo atbalstu ir jāpaziņo.

Valsts izmaksāta papildu atlīdzība privātajam partnerim. Cena, kas privātajam partnerim samaksāta par tā sniegtajiem pakalpojumiem, nav tikai komerciāls privātā sektora darījums, un tajā var būt iekļauta iepirkuma iestādes izmaksāta papildu atlīdzība vai privātajam partnerim var tikt piešķirtas citas priekšrocības, lai tas sniegtu nekomerciālus pakalpojumus, kurus dēvē par sabiedrisko pakalpojumu saistībām.

10.3. Kā valsts atbalsts rodas PPP, kurās izmanto ES fondu līdzekļus

Lai finansējumu uzskatītu par valsts atbalstu, tam jātiek piešķirtam no kādas ES dalībvalsts publiskajiem līdzekļiem (šie līdzekļi var būt valsts, vietēja līmeņa iestādes vai pat valsts kontrolēta uzņēmuma līdzekļi). ES fondus var uzskatīt par valsts/dalībvalsts publiskajiem līdzekļiem, kurus pārvalda šī valsts un uz kuriem tāpēc var attiekties prasība paziņot par valsts atbalstu.

Galvenais faktors, kas jāņem vērā, nosakot, vai PPP finansējums, kas saņemts no ES līdzekļiem, ir valsts atbalsts, ir tas, vai valsts iestāde var noteikt, kā tiek iztērēts ES ieguldījums. Dalībvalsts iestādes parasti īsteno kontroli pār ES fondiem, jo īpaši struktūrfondiem, jo tās pēc saviem ieskatiem var lemt par to, kuras personas atbilst kritērijiem šo līdzekļu saņemšanai, un tās izvirza nosacījumus attiecībā uz šo līdzekļu izlietošanu (piemēram, no tādiem Eiropas strukturālajiem un investīciju fondiem kā Eiropas Reģionālās attīstības fonds vai Kohēzijas fonds). Tāpēc šos līdzekļus var uzskatīt par valsts atbalstu.

Tomēr fondus, kurus tiešā veidā pārvalda kāda ES iestāde vai struktūra, piemēram, Komisija (piemēram, Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments), Eiropas Investīciju banka vai Eiropas Investīciju fonds, principā neuzskata par valsts līdzekļiem, ja attiecīgā ES iestāde tos tieši pārskaita tiešajam saņēmējam saskaņā ar ES tiesību aktiem un bez valsts iestādes intervences.

10.4. Taisnīgas tirgus cenas noteikšana

Attiecībā uz privātā partnera atlīdzību nav konkrētas definīcijas vai precīzas metodes, kas būtu jāievēro, lai noteiktu, kā aprēķināt taisnīgu cenu.

Tomēr, ņemot vērā Komisijas un Eiropas Savienības Tiesas lēmumus, šķiet, ka iepirkuma iestādei ir jāizpilda divi galvenie nosacījumi, lai varētu uzskatīt, ka tā ir panākusi taisnīgu cenu:

- 1) jāizveido pareizas (t. i., pārredzamas un nediskriminējošas) iepirkumu procedūras saskaņā ar iepriekšminētajiem norādījumiem, un
- 2) iepirkuma iestādei jārikojas kā tirgus ekonomikas dalībniekam.

10.5. Tirgus ekonomikas dalībnieka princips

Tirgus ekonomikas dalībnieka princips ir rīks, ko Komisija izmanto, lai noteiktu, vai dalībvalsts sniegtā palīdzība uzņēmumam rada kādu priekšrocību. TEDP būtībā paredz, ka gadījumos, kad valsts iestāde sniedz savu ieguldījumu kādā projektā ar tādiem noteikumiem, kādi būtu pieņemami privātam ieguldītājam parastos tirgus ekonomikas apstākļos, šis finansējums nav valsts atbalsts.

Ņemot vērā, ka daudzi sabiedriskie pakalpojumi ir nekomerciāli, TEDP metodi var būt grūti piemērot attiecībā uz daudziem no tiem un tāpat arī attiecībā uz PPP līgumiem. Gandrīz vienmēr daudziem sabiedriskajiem labumiem jeb vispārējām saistībām ir minimāla komerciālā vērtība (dažādu iemeslu dēļ, kas saistīti ar tādiem aspektiem kā rentabilitāte, dibināšanas izmaksas un pieprasījuma būtība). Tādējādi ir grūti noteikt, vai valsts iestāde ir rīkojusies tāpat, kā to būtu darījis tirgus dalībnieks, un tāpēc savukārt ir grūti izslēgt valsts atbalsta pastāvēšanu, pamatojoties tikai uz TEDP. Šajās situācijās, pat ja ir ievērota pareiza iepirkumu procedūra.

TEDP ir būtiska nozīme, lai daudzās jomās novērtētu, vai PPP projektos pastāv valsts atbalsts, piemēram, valsts atbalsta kontroles gadījumā iepirkuma iestādei jāspēj pamatot savi lēmumi, pierādot, ka tā ir rīkojusies kā tirgus ekonomikas dalībnieks.

Tas attiecas uz visiem PPP posmiem - no projekta sākšanas līdz pat pabeigšanai vai noteiktā termiņa beigām. Citiem vārdiem sakot, iepirkuma iestādei jāņem vērā fakts, ka PPP ir darījums, kura pusēm jādara viss iespējamais, lai neradītu priekšrocības cita citai, tāpat kā saistībā ar jebkuru tirdzniecības darījumu rīkotos tirgus ekonomikas dalībnieki komerciālu interešu vadīti.

Tas ne tikai ietver nepieciešamību veikt visus atbilstošos pasākumus privātajam partnerim izmaksājamās atlīdzības aprēķināšanai, bet arī paredzēt visus līguma nosacījumus un izmaiņas, tostarp izmaiņas riska dalījumā visā projekta laikā.

10.6. Efektīvas metodes izmantošana saimnieciski visizdevīgākā piedāvājuma noteikšanai

Konkursa piedāvājumi jāizvērtē, nosakot, kurš ir saimnieciski visizdevīgākais piedāvājums, tostarp ņemot vērā gan visas sākotnējās izmaksas, gan visas paredzamās izmaksas. Protams, bieži vien piedāvājumu atšķirības nav aprēķināmas naudas izteiksmē (piemēram, piedāvājumu atšķirības aptvertā darba apjoma, gaidāmā snieguma līmeņa un piedāvātā riska dalījuma ziņā). Šajās situācijās var izstrādāt sarežģītāku metodi saskaņā ar saimnieciski visizdevīgākā piedāvājuma principu, lai šīs atšķirības izteikt finansiāli. Tādējādi ir iespējams taisnīgi salīdzināt piedāvājumus un atlasīt vēlamāko pretendentu.

Eiropas Komisija uzskata, ka saistībā ar PPP šāda metode ir atbilstoša privātā partnera atlasei, un tādā gadījumā nav jāpaziņo par valsts atbalsta pastāvēšanu.

10.7. Valsts atbalsts un konkursa dialogs

Novērtējot valsts atbalsta esību PPP projektos, papildus TEDP uzmanība jāpievērš vēl vienam pamatjautājumam, proti, publisko iepirkumu procedūras kvalitātei.

Tādos lielos infrastruktūras projektos kā PPP konkursa dialogs arvien biežāk tiek izraudzīts kā vēlamā iepirkumu procedūra. Izmantojot konkursa dialogu, iepirkuma iestādei, piemēram, ir iespēja vairākos posmos rīkot pārrunas ar daudziem pretendentiem un pielāgot risinājumus tā, lai tie precīzi atbilstu iestādes vajadzībām. Daudzas iepirkuma iestādes atzinīgi novērtē šādu elastīgumu.

Ir atzīts, ka konkursa dialogs uzlabo galīgā projekta kvalitāti un ir efektīvs veids, kā iespējams novērst neskaidrības saistībā ar sarežģītu vai apjomīgu infrastruktūras projektu, kura sākumā var būt grūti noskaidrot, piemēram, iepirkuma iestādes izpratni par potenciālajiem tirgus risinājumiem vai jaudu un/vai tirgus dalībnieku izpratni par iepirkuma iestādes prasībām.

Tomēr ir lietderīgi atzīt arī to, ka konkursa dialogam ir dažas īpašas riska jomas, par kurām iepirkuma iestādēm ir jābūt informētām, kad tās izmanto šo procedūru saistībā ar valsts atbalstu. Tas ir nepieciešams, lai nodrošinātu, ka tās izpilda visas prasības, kas noteiktas attiecībā uz konkurenci veicinošu, pārredzamu, nediskriminējošu un beznosacījumu publisko iepirkumu procedūru.

Pirmkārt, ES tiesību aktos ir paredzēti daži ierobežojumi tiem projektu veidiem, kuros var izmantot konkursa dialogu. 2014. gada Publisko iepirkumu direktīvā ir norādīti vairāki faktori, tostarp šādi:

- ▶ neeksistē jau pieejami risinājumi;
- ▶ nepieciešamība pēc projektēšanas vai inovatīviem risinājumiem;
- ▶ risinājumu juridiskās un finansiālās struktūras sarežģītība;
- ▶ nav viegli precīzi sagatavot tehniskās specifikācijas.

Saskaņā ar šiem kritērijiem PPP bieži spēj pamatot, ka konkursa dialogs ir izmantots, ņemot vērā PPP apjomu un sarežģītību, bet šī argumentācija ir skaidri jānorāda jau pašā sākumā.

Otrkārt, valsts atbalsta jomā konkursa dialogs var radīt sarežģījumus, jo tiek uzskatīts, ka tas var iepirkumu iestādei sniegt lielu rīcības brīvību attiecībā uz iepirkumu veikšanu. Papildus citiem aspektiem, kas saistīti ar pienācīgi īstenotiem iepirkumiem, laba prakse ir arī nodrošināt, lai:

- ▶ ieinteresētajiem uzņēmumiem nepamatoti netiktu liegts piedalīties konkursā. Tas nozīmē, ka sākotnējam konkursa paziņojumam, iepriekšējiem informatīviem paziņojumiem un pirmskvalifikācijas periodam jābūt atklātam, godīgam un pārredzamam;
- ▶ ieinteresētajiem uzņēmumiem nepamatoti netiktu liegta līdzdalība, jo īpaši vēlākos dialoga procesa posmos. Tas nozīmē, ka izvērtēšanas kritērijiem pretendentu skaita samazināšanai ir jābūt skaidri saprotamiem visiem dalībniekiem jau pietiekamu laiku pirms konkursa un turpmākajam dialogam noteikti ir jābūt atvērtam, godīgam un pārredzamam;
- ▶ sākotnējā konkursa paziņojumā izklāstītajiem piešķiršanas kritērijiem ir jābūt tādiem, lai nodrošinātu, ka iepirkumu procedūras beigās līguma slēgšanas tiesības tiek piešķirtas, pamatojoties uz saimnieciski visizdevīgākā piedāvājuma principiem. Tas nozīmē, ka visā konkursa dialoga laikā ir jāuztur spēcīga konkurences sajūta (piemēram, iekļaujot dialoga posmu, kurā piedalās vairāki piemērotie pretendenti, uzaicinot piemērotus pretendētus iesniegt piedāvājumus, rīkojot paralēlas sarunas un noslēgumā atlasot vēlamo pretendentu, pamatojoties uz to priekšlikumu, kam ir vislabākā cena un kvalitātes attiecība). Tas nozīmē arī to, ka kritērijus nevajadzētu būtiski mainīt (piemēram, tā, ka izslēgtie pretendenti būtu varējuši pieņemt citādus lēmumus saistībā ar dalību konkursā) un tiem jāpaliek cieši saistīti ar jomu, kas noteikta sākotnējā uzaicinājumā iesniegt piedāvājumus.

Problēmas saistībā ar valsts atbalsta pastāvēšanu var rasties, piemēram, šādos gadījumos:

- ▶ ir ierobežots skaits pretendentu / tikai viens pretendents vai nu jau pašā sākumā, vai vēlāk dialoga laikā (piemēram, gadījumā, ja tiek izslēgti pārāk daudzi pretendenti);
- ▶ projekts dialoga gaitā tiek būtiski izmainīts (piemēram, tā apjoms, joma vai cena);
- ▶ vienam no pretendentiem jau pieder pamata infrastruktūra vai projekta īstenošanai nepieciešamā zeme.

Attiecīgi, lai novērstu šādas problēmas, konkursa procedūrai jāparedz iespējas konkursā ņemt dalību vairākiem interesentiem, kas varētu piedāvāt alternatīvus risinājumus pat tad, ja faktiski pastāvētu arī kāds pretendents, kura rīcībā jau būtu infrastruktūra vai pamatlīdzekļi, kas šķietami nepieciešami konkursa projekta mērķa realizēšanai.

Atlīdzība par sabiedrisko pakalpojumu saistību izpildi. Pakalpojumi ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi

Vispārējas tautsaimnieciskas nozīmes pakalpojumi ir tādas saimnieciskās darbības, ko valsts iestādes ir atzinušas par īpaši svarīgām iedzīvotājiem un kas bez valsts intervences vai nu netiktu veiktas vispār, vai tiktu veiktas ar atšķirīgiem nosacījumiem. Šādu pakalpojumu piemēri ir transporta tīklu darbības nodrošināšana, sociālo pakalpojumu (piemēram, slimnīcas pakalpojumu) sniegšana un cita pamata infrastruktūras nodrošināšana (piemēram, atkritumu apstrāde).

Vai kultūras pakalpojums varētu būt sabiedriskais pakalpojums?

VTNP* apmērs un organizēšana katrā dalībvalstī būtiski atšķiras atkarībā no šīs valsts intervences vēstures un kultūras. Tāpēc ES VTNP izmantošana ir ļoti daudzveidīga un var atšķirties tas, kā dažādās ģeogrāfiskajās, sociālajās un kultūras situācijās tiek apmierinātas lietotāju vajadzības un vēlmes. Tāpēc valsts, reģionālā un vietējā līmeņa iestāžu pienākums ir lemt par VTNP veidu un apmēru.

Dalībvalstu rīcības brīvība saistībā ar VTNP definēšanu ir ierobežota tikai šādos divos gadījumos:

- ▶ nozarēs, kuras jau ir saskaņotas ES līmenī (maz ticams, ka tajās ir iekļauti PPP) un kurās jau ir ņemti vērā vispārējas nozīmes mērķi. Šajā gadījumā dalībvalsts rīcības brīvība nevar būt pretrunā ES noteikumiem;
- ▶ ja dalībvalsts, definējot savus VTNP, pieļauj “*acīmredzamu kļūdu*”, kas īpaši bieži notiek gadījumos, kad valsts iestāde nolemj par VTNP uzskatīt tādu pakalpojumu, kas parasti konkurences tirgū tiek nodrošināts bez valsts intervences, nosaka mākslīgas SPS un piešķir privātajam sektoram atbalstu SPS kompensācijas veidā.

* VTNP lēmuma oficiālais nosaukums ir *Komisijas 2011. gada 20. decembra Lēmums par Līguma par Eiropas Savienības darbību 106. panta 2. punkta piemērošanu valsts atbalstam attiecībā uz kompensāciju par sabiedriskajiem pakalpojumiem dažiem uzņēmumiem, kuriem uzticēts sniegt pakalpojumus ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi (2012/21/ES)*.

Skaidri definēti sabiedriskie pakalpojumi un šo pakalpojumu potenciālie lietotāji

Saņēmējam uzņēmumam, kas PPP gadījumā ir privātais partneris, uztic VTNP nodrošināšanu. Par VTNP nodrošināšanas uzticēšanu parasti uzskata tāda “konkrēta uzdevuma” vai “konkrēta sabiedrisko pakalpojumu uzdevuma” uzticēšanu, kuru privātais partneris neveiktu tādā pašā apmērā vai ar tādiem pašiem nosacījumiem, ja tas pats būtu komerciāli ieinteresēts attiecīgā uzdevuma veikšanā.

Ir skaidri jānorāda privātā partnera pienākumi saistībā ar konkrētā VTNP nodrošināšanu. Parasti to dara, izdodot aktu (tiesību aktu, juridisku vai normatīvu dokumentu vai līgumu), kurā sniedz noteiktu informāciju, tostarp šādu:

1. SPS saturu un ilgumu;
2. attiecīgo privāto partneri (un atbilstošā gadījumā teritoriju);
3. privātajam partnerim piešķirto ekskluzīvo vai īpašo tiesību veidu;
4. kompensācijas aprēķināšanas, pārvaldīšanas un pārskatīšanas parametrus;
5. pasākumus pārmērīgas kompensācijas nepieļaušanai un atgūšanai.

Pakalpojumiem, kas klasificējami kā VTNP, ir jārada labums iedzīvotājiem vai jābūt visas sabiedrības interesēs.

10.8. Zemes un ēku pārdošana

PPP projekti dažreiz ietver valsts iestādes zemes vai ēku pārdošanu privātajam partnerim. Šādu zemes pārdošanu var uzskatīt par valsts atbalstu, jo darījums var tikt īstenots, radot priekšrocību konkrētajam privātajam partnerim.

Iepriekšējās vadlīnijas par zemes pārdošanu tagad ir iekļautas plašākos valsts atbalsta principos, kuru pamatā ir TEDP. Tāpēc, lai novērstu valsts atbalsta pastāvēšanas iespējamību darījumos ar zemes īpašumu, valsts iestādēm saskaņā ar TEDP ir jārikojas tāpat kā līdzīgos apstākļos rīkotos privātie tirgus ieguldītāji. Lai gan sīki izstrādāti noteikumi ir aizstāti ar vispārējiem TEDP, kuru pamatā ir iepriekšējā pieeja, ir iespējams, ka gadījumā, ja tiks izmantota viena no divām turpmāk aprakstītajām procedūrām, tiks uzskatīts, ka darījums ar zemes īpašumu ir noticis par tirgus cenu un tāād neietver valsts atbalstu.

Pielikumi

Atzinumam par juridisko risinājumu Nacionālās koncertzāles ar konferenču centra projekta PPP finansēšanas modelim, kas paredz privātas zemes piesaistes iespējas, pievienotie pielikumi.

- ▶ Koncertzāļu un konferenču centru kompleksu piemēri
- ▶ 2018. gada Eiropas PPP statistika
- ▶ Konkursa dialoga statistika Latvijā
- ▶ Izmantotās literatūras un avotu saraksts

Pielikums 1 Koncertzāļu un konferenču centru kompleksu piemēri

Zemāk aplūkoti daži no kaimiņvalstīs un ES realizētajiem koncertzāļu un konferenču centru kompleksiem vai to projektiem.

1. Dublinas Nacionālais konferenču centrs (National Convention Center - NCC)

Attēls 1 Dublinas Nacionālais konferenču centrs

NCC sākotnēji ticis plānots kā centrālais objekts lielākā aptuveni 350 000 m² lielā jauktas izmantošanas zonas ģenerālplānā. Laikā no 1997. līdz 2005. gadam organizēti vairāki nesekmīgi iepirkumi/sarunu procesi. 2005. gadā Īrijas Būvdarbu publiskā iepirkuma birojs (Office of Public Works - OWP) izsludināja jaunu PPP projektu, aicinot pieteikties pretendētus ar piedāvājumiem, saskaņā ar kuriem pretendents piedāvā zemes īpašumu, kā arī projektē, finansē, būvē un apsaimnieko infrastruktūras objektu.

Pēc kvalifikācijas posma tika atlasīti 5 dažādi piedāvājumi ar pieciem dažādiem privātiem zemes īpašumiem, kuri tika lūgti iesniegt piedāvājumus. 2007. gada 5. aprīlī tika noslēgts līgums ar Spencer Dock Convention Centre Dublin Ltd konsorciiju par NCC projekta īstenošanu Spencer Dock doku teritorijā Dublinas ziemeļu daļā (Spencer Dock, North Wall, Dublin).⁶⁰ NCC tika atvērts sabiedrībai 2010. gada septembrī.

NCC telpu programmas ietvaros minimāli nodrošināmās funkcijas:

- ▶ galvenā auditorija ar ietilpību vismaz līdz 2000 sēdvietām;
- ▶ banketu zāle ar ietilpību 2000 vietas;
- ▶ izstāžu zāle ar platību vismaz 2000 m² un papildu blakus esoša izstāžu zāle ar platību 3000 m²;
- ▶ piemērots tirdzniecības centrs un auto novietnes.

Pirms projekta piedāvāšanas līgumslēdzējas iestāde OWP izstrādāja visaptverošu paredzamo visa projekta dzīvescikla izmaksu aprēķinu jeb etalonu, pret kuru vērtēt privātā sektora pretendētus. Aprēķinā tika ietverti riski, kā arī visas privāto partneru izmaksas, ja projekts tiktu īstenots kā tradicionāls publiskais iepirkums. 2004. gada decembrī paredzamais etalons tika aprēķināts 414,4 miljonu eiro (bez pievienotās vērtības nodokļa) apmērā, un 2005. gada janvārī Īrijas valdība nolēma noteikt projekta izmaksu griestus tādā pašā apmērā.⁶¹

Paralēli izmaksu etalona aprēķināšanai, tika veikts arī potenciālā ekonomiskā ieguvuma aprēķins Īrijas ekonomikai 25 gadu griezumā. Potenciālie ieņēmumi no tūrisma tika aprēķināti, pamatojoties uz prognozēm par konferenču dalībnieku, apmeklētāju skaitu, kā arī ievērojot potenciālo NCC ietekmi uz mazāka mēroga konferenču skaita palielināšanos. Tika prognozēts, ka 25 gadu griezumā potenciālais ekonomiskais ieguvums

⁶⁰ The Convention Centre Dublin. Available: <https://www.theccd.ie/about-us/our-history>. Accessed 04.12.2019.

⁶¹ Office of the Comptroller and Auditor General report about NCC. Available: <https://www.audit.gov.ie/en/Find-Report/Publications/2010/2009-Annual-Report-Chapter-20-Office-of-Public-Works-National-Convention-Centre.pdf>. Accessed 04.12.2019.

(pēc nodokļu nomaksas) varētu būt robežās no 177 līdz 255 miljoniem eiro atkarībā no konferenču dalībnieku skaita, ko piesaistīts NCC.

Neskatoties uz to, ka projekta izmaksas acīmredzami pārsniedza paredzamo ekonomisko ieguvumu, Īrijas valdība cita starpā būtisku nozīmi piešķīra arī apsvērumam, ka Nacionālā konferenču centra izbūve ir nepieciešama mūsdienu starptautiskā tūrisma infrastruktūras sastāvdaļa un ka šāds centrs ir svarīgs papildinājums valsts galvaspilsētas pilsētvidē.

2. Islandes nacionālā koncertzāle un konferenču centrs Harpa Reikjavīkā

Attēls 2 Islandes nacionālā koncertzāle un konferenču centrs Harpa

Islandes nacionālā koncertzāle un konferenču centra attīstība tika organizēta, izmantojot “projektē un būvē” modeli, kuru raksturo privātā partnera pienākums projektēt un uzbūvēt objektu saskaņā ar publiskā partnera vajadzībām un iekļaujoties noteiktā projekta izmaksu rāmī. Saskaņā ar publiski pieejamo informāciju Islandes ekonomikas lejupslīdes iespaidā laikā no 2008. līdz 2011. gadam Islandes valdība bija spiesta pabeigt būvniecību pilnībā ar valdības un pašvaldības līdzekļiem.⁶²

3. Cīrihes konferenču centrs

Attēls 3 Cīrihes konferenču centrs

2005. gadā Cīrihes pilsēta uzsākusi PPP projekta īstenošanu kopā ar Kongresshaus-Stiftung Zurich Foundation un privātajiem partneriem par jauna konferenču centra celtniecību uz Kongresshaus-Stiftung Zurich Foundation īpašuma. Celtniecības uzsākta 2017. gadā.⁶³

⁶² Harpa Concert Hall and Conference Centre. Available: <https://www.designbuild-network.com/projects/harpa-concert/>. Accessed 04.12.2019.

⁶³ The Zurich Convention Center. Available: <https://www.zurichconventioncenter.com/memories>. Accessed 04.12.2019.

4. Malmö Live komplekss Malmē, Zviedrijā

Attēls 4 Malmö Live komplekss Malmē

Malmö Live apvieno koncertzāli, konferenču centru un viesnīcu, un Malmö Live ir Malmes simfoniskā orķestra pastāvīgā mājvieta. Malmö Live īstenots kā PPP projekts.

5. Lietuvas nacionālā koncertzāle

Attēls 5 Lietuvas nacionālā koncertzāle

Projektu paredzēts sākt 2021. gadā, izmaksas tiek plānotas ap 52 miljoniem EUR, 1700 sēdvietas lielajā zālē un 500 sēdvietas mazajā zālē. Paredzēts, ka projekts piederēs publiskajam sektoram, tā kā vēl koncertzāle nedarbojas, nav veikti aprēķini par iespējamajiem ienākumiem vai peļņu apkārtējai ekonomikai.⁶⁴

⁶⁴ Baldwin E. Arquivio Architects Wins Lithuania's National Concert Hall Competition. Available: <https://www.archdaily.com/925568/arquivio-architects-wins-lithuanias-national-concert-hall-competition>. Accessed: 04.12.2019.

6. LITEXPO izstāžu un konferenču centrs Lietuvā

Attēls 6 LITEXPO izstāžu un konferenču centrs

Sākotnēji uzbūvēts 20. gadsimta sešdesmitajos gados, pēdējo reizi renovēts 2017. gadā. Kopējā centra iekštelpu platība ir ap 17600 m², āra telpu platība 15100 m². Konferenču telpas kopā sastāda 4100 m², lielākajā zālē ietilpība 1800 cilvēkiem, atlikušajās astoņās kopā ap 4000 vietām. Centrs vienlaicīgi var uzņemt 8000 cilvēkus. Lietuvas Ekonomikas Ministrijai pieder 98 % no centra, atlikušie divi ir privātā sektora rokās.⁶⁵ LITEXPO gada apgrozījums sasniedza 7.35 miljonus EUR.⁶⁶

7. ALEXELA koncertzāle Tallinā

Attēls 7 ALEXELA koncertzāle

Igaunijas lielākā koncertzāle un konferenču centrs Igaunijā, atrodas Tallinā. Būvniecība sākta 2007. gadā un pabeigta 2009. gadā, ietilpība ir 1829 sēdvietas galvenajā zālē, un vēl 12 mazākas zāles. Kopējā platība sasniedz 3300 m².⁶⁷ Koncertzāle pieder privātam Igaunijas holdinga uzņēmumam ALEXELA.

⁶⁵ Lithuanian Exhibition And Congress Centre LITEXPO. Available: <https://www.litexpo.lt/en/konferencijos/>. Accessed 04.12.2019.

⁶⁶ UAB Lietuvos parodų ir kongresų centro LITEXPO įmonių grupės Konsoliduotas metinis pranešimas Už metus, pasibaigusius 2018 m. gruodžio 31 d. Available: https://www.litexpo.lt/file/repository/Litexpo_metinis_vadovo_pranesimas.pdf. Accessed 04.12.2019.

⁶⁷ Alexela Concert Hall. Available: <http://www.ecb.ee/en/ruum/alexela/>. Accessed 04.12.2019.

8. Seaplane Harbour konferenču zāle Tallinā

Attēls 8 Seaplane Harbour konferenču zāle

Konferenču zāle Tallinā, ar ietilpību zālē no 600 līdz 1500 vietām, atkarībā no plānotā pasākuma. Pārējā laikā šeit atrodas jūrniecības muzejs.⁶⁸ Muzejs (konferenču zāle) pieder publiskajam sektoram.⁶⁹

9. Linnahall daudzfunkcionāla halle Tallinā

Attēls 9 Linnahall daudzfunkcionāla halle

Linnahall ir pamesta daudzfunkcionāla halle Igaunijas galvaspilsētā Tallinā, netālu no Tallinas vecpilsētas. Šobrīd notiek diskusijas par esošā kompleksa pārbūvi par konferenču un koncertzāļu norises vietu. Paredzētās izmaksas publiskais sektors prognozē ap 160-170 miljoniem EUR.⁷⁰ Celta 1980. gadā priekš Maskavas olimpisko spēļu vajadzībām, pašreiz halle netiek neizmantota un kopš 2010. gada visa veida darbība tajā tika izbeigta. 2019. gadā tika nolemts uzsākt projektēšanas darbus, pieteikties Eiropas Savienības fondiem un valsts budžetā sākt atlikt naudu.⁷¹ Pēc restaurācijas ir paredzēts tur izveidot Tallinas operu, koncertzāles un starptautisku konferenču centru.

⁶⁸ Seaplane Harbour. Available: <http://meremuseum.ee/lennusadam/en/corporate-events/>. Accessed 04.12.2019.

⁶⁹ Estonian Maritime Museum. Available: <http://meremuseum.ee/en/estonian-maritime-museum/>. Accessed 04.12.2019.

⁷⁰ Linnahall conference and opera theater to cost between €160-170 million. Available: <https://news.err.ee/990130/linnahall-conference-and-opera-theater-to-cost-between-160-170-million>. Accessed 04.12.2019.

⁷¹ Cabinet to discuss plans to turn Linnahall into an opera theater. Available: <https://news.err.ee/987999/cabinet-to-discuss-plans-to-turn-linnahall-into-an-opera-theater>. Accessed 04.12.2019.

10. Tampere Hall konferenču un koncertu zāle Tamperē

Šobrīd lielākā konferenču un koncertu zāle Eiropas ziemeļu valstīs. Tampere Hall katru gadu tiek uzņemti ap 900 pasākumiem, peļņa ir sasniegusi 11,3 miljonus EUR un ieguvums apkārtējai ekonomikai novērtēts ap *Attēls 10 Tampere Hall konferenču un koncertu zāle*

35 miljoniem EUR.⁷² Galvenās auditorijas ietilpība ir 1756 sēdvietas. Centrs pilnībā pieder Tamperes pilsētai.

No norādītajiem piemēriem uzskatāmi redzams, ka Latvijas kaimiņvalstīs jau pastāv esoši kompleksi vai aktīvi tiek virzīti projekti koncertzāļu un konferenču centru būvniecībai. Lietuvā aktīvi norit projekts nacionālās koncertzāles būvniecībai, kā arī Igaunijā norit projekts, kura ietvaros valsts uzkrāj līdzekļus, piesaistot ES fondus, izveidojot Linnahall vieta modernu un apjomīgu koncertu un konferenču centru. Redzams, ka iepriekš minētie projekti realizēti vai nu pilnībā par publiskajiem līdzekļiem vai par privātajiem, kas nozīmē, ka vienā variantā publiskajiem resursiem jābūt pietiekamiem patstāvīgai projekta finansēšanai, bet otrā - jāpastāv privāta sektora interesei īstenot tik apjomīgu projektu, turklāt otrajā variantā publiskajam nebūs nekādas kontroles pār kompleksa būvniecību vai turpmāk izmantošanu. Šajā sadaļā esam arī norādījuši arī līdzīga rakstura publiskās ēkas, kuru projekti realizēti apvienojot publiskā un privāta partnera resursus.

Apkopojot iepriekš minēto, izdarāms secinājums, ka Rīgā un Latvijā nav telpas, kas būtu tehniski un funkcionāli piemērotas lielu akadēmiskās mūzikas koncertu organizēšanai. Šādas koncertzāles nepieciešamību pamato sabiedriskās intereses, kas balstītas uz veiktajiem pētījumiem un statistiku, reģionālo koncertzāļu līdzšinējā darbības pieredze, un nozares speciālistu paustais viedoklis. Tāpat konstatējams, ka pastāv pamatojums konferenču centra būvniecības projekta virzībai, kas atbilstu augstiem starptautiskajiem standartiem, un kurā būtu iespējams rīkot gan lielus vietēja mēroga pasākumus, gan arī uzņemt starptautiskās delegācijas, pretējā gadījumā Rīgai nebūs iespējams pilnvērtīgi konkurēt ar kaimiņvalstīm⁷³.

⁷² Tampere Hall Annual Report 2017. Available: <https://tampere-talo.fi/wp-content/uploads/2018/04/Tampere-talon-toimintakertomus-2017-taloustietoineen.pdf>. Accessed 04.12.2019.

⁷³ PricewaterhouseCoopers SIA 20.04.2018. Finanšu un ekonomisko aprēķina izstrāde Nacionālās koncertzāles projekta Rīgā īstenošanai publiskās un privātas partnerības jomā, II un III posma ziņojums.

Pielikums 2 2018. gada Eiropas PPP statistika

ES iekšējā tirgū ir vērojama tendence intensīvi palielināt publisko līdzekļu ietekmi ar privātā finansējuma palīdzību, izmantojot PPP. Piemēram, stratēģijā “Eiropa 2020”⁷⁴ ir uzsvērtā PPP nozīme. Saskaņā ar stratēģiju finanšu līdzekļu ietekmes palielināšana, apvienojot privāto un publisko finansējumu un izstrādājot inovatīvus instrumentus, lai finansētu vajadzīgos ieguldījumus, ir viens no svarīgākajiem aspektiem, kas Eiropai ir jāīsteno, lai sasniegtu stratēģijas “Eiropa 2020” mērķus.

Saskaņā ar Eiropas Investīciju bankas Eiropas PPP Konsultāciju centra veikto pētījumu⁷⁵ par Eiropas PPP tirgus tendencēm 2018. gadā līderis PPP jomā bija Turcija (pēc īstenoto projektu kopējās vērtības) un Francija (pēc īstenoto projektu kopējā skaita). Visvairāk PPP projekti īstenoti ceļu būves un transporta sektorā (pēc īstenoto projektu kopējās vērtības) un izglītības sektorā (pēc īstenoto projektu kopējā skaita).

2018. gadā kopējā PPP projektu vērtība Eiropas tirgū⁷⁶ sasniedza 14,6 miljardus eiro, kas ir par 4 % mazāk kā 2017. gadā (15,2 miljardi eiro). Kopējais PPP projektu skaits samazinājies no 44 2017. gadā līdz 39 2018. gadā, kas ir zemākais rezultāts kopš 1997. gada. Tomēr vidējā darījumu vērtība ir paaugstinājusies no 345 miljoniem eiro 2017. gadā līdz 375 miljoniem eiro 2018. gadā.

2018. gadā noslēgti 8 lieli (darījumi ar vērtību virs 500 miljoniem eiro) PPP darījumi, kuru kopējā vērtība ir 9,6 miljardi eiro, no kuriem četri lielākie ir:

- ▶ Canakkale tilts Turcijā (3,1 miljards eiro);
- ▶ Autoceļš Ankara-Nīgde Turcijā (1,2 miljardi eiro);
- ▶ Žirondas platjoslas elektronisko sakaru tīkls Francijā (1,2 miljardi eiro);
- ▶ Blankenburgas tunelis Nīderlandē (1 miljards eiro).

⁷⁴ Eiropas Komisija. Komisijas paziņojums “Eiropa 2020- Stratēģija gudrai, ilgtspējīgai un integrējošai izaugsmei”, COM (2010) 2020 galīgā redakcija. Pieejams: https://ec.europa.eu/eu2020/pdf/1_LV_ACT_part1_v1.pdf.

⁷⁵ European PPP Expertise Centre. Market Update. Review of the European PPP Market in 2018. Available: https://www.eib.org/attachments/epc/epc_market_update_2018_en.pdf. Accessed 04.12.2019.

⁷⁶ Eiropas PPP Kompetenču centra pētījumā Eiropas tirgus definīcijā ietvertas 28 Eiropas Savienības valstis, Rietumbalkānu valstis, Turcija.

Pielikums 3 Konkursa dialoga statistika Latvijā

Konkursa dialogs kā iepirkuma procedūra nav izmantota bieži, jo procedūras specifika ir piemērota projektiem, kuru risinājumi sākotnēji nav zināmi, to izstrāde prasa specifiskas zināšanas.

Kopā rīkoti 13 iepirkumi, kuros izmantota procedūra - konkursa dialogs:

- ▶ Sūdzības iesniegtas 2/13 iepirkumos. Vienā gadījumā sūdzību atzina par nepamatotu, bet otrā - Ogres novada pašvaldība rīkoja iepirkuma procedūru - Par dzelzceļa publiskās infrastruktūras (autotransporta tuneļa un gājēju tuneļa) izbūvi. Par iepirkumu iesniegtas 3 sūdzības. Iesniedzēji: AS BMGS, SIA Skonto Būve, AS LNK Industries. Visas trīs sūdzības tika atsauktas, un līdz ar to tika pieņemts lēmums par iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu.

Realizēti: 9, pārtraukti: 3, procesā: 1

Parasti priekšmets ir pakalpojumu sniegšana (visbiežāk IT pakalpojumi - IT sistēmu izstrāde). Vienā gadījumā priekšmets ir bijis infrastruktūras būvniecība.

Visaktīvākie šādas procedūras izmantotāji ir Rīgas dome, Ministrijas, Tiesu administrācija.

1. IeM NVA 2019/114 - izsludināts - sūdzību līdz šim nav, dialogs ir progresā, nav pieņemts lēmums, līgums vēl nav noslēgts;
2. TA 2019/2/KD/ERAF - sūdzību nav, līgums noslēgts;
3. LR LM 2018/28-3-03/23ESF - sūdzību nav, dialogs realizēts;
4. RDITC 2019/02 - sūdzību nav, realizēts - lēmums par līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu 2019. gada 28. oktobrī;
5. ZM 2018/7_ELFLA - sūdzību nav, līgums noslēgts 2019. gada 18. janvārī;
6. TA 2019/1/KD/ERAF - sūdzību nav, līgums noslēgts;
7. ZM 2018/5_ELFLA - pārtraukts, sūdzību nav (nav zināms iemesls izbeigšanai);
8. ONP 2017/68 - 3 sūdzības, visas atsauktas, līgums noslēgts 2019. gada 23. septembrī;
9. FM VID 2016/153/ERAF - nav informācijas par sūdzībām, līgums noslēgts ar līgumcenu 25 625 490,67 eiro;
10. RSU 2015/44/AFN-KD - pārtraukts, nav zināms pārtraukšanas iemesls;
11. ZM 2016/14_ERAF - pārtraukts, nav informācijas par pārtraukšanu.

Pielikums 4 Izmantotās literatūras un avotu saraksts

ES normatīvie tiesību akti

1. Līgums par Eiropas Savienības darbību. Publicēts Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī, Nr. C 326, 26.10.2012.
2. Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/24/ES (2014. gada 26. februāris) par publisko iepirkumu un ar ko atceļ Direktīvu 2004/18/EK. Publicēts Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī, Nr. L 94/65, 28.03.2014.

LR normatīvie tiesību akti

3. Latvijas Republikas Satversme. Publicēts oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis", Nr. 43, 01.07.1993.
4. Civillikums. Publicēts "Valdības Vēstnesis", Nr. 41, 20.02.1937.
5. Likums "Par pašvaldībām". Publicēts oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis", Nr. 61, 24.05.1994.
6. Publiskās un privātās partnerības likums. Publicēts oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis", Nr. 107, 09.07.2009.
7. Publisko iepirkumu likums. Publicēts oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis", Nr. 254, 29.12.2016.
8. Valsts pārvaldes iekārtas likums. Publicēts oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis", Nr. 94, 21.06.2002.
9. Ministru kabineta 2003. gada 29. aprīļa noteikumi Nr. 241 "Kultūras ministrijas nolikums". Publicēts oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis", Nr. 70, 13.05.2003.
10. Ministru kabineta 2017. gada 28. februāra noteikumi Nr. 107 "Iepirkuma procedūru un metu konkursu norises kārtība". Publicēts oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis", Nr. 45, 01.03.2017.

ES tiesu prakse

11. Eiropas Savienības tiesas 1998. gada 10. novembra spriedums lietā Nr. C-360/96, Gemeente Arnhem un Gemeente Rheden pret BFI Holding BV.
12. Eiropas Savienības Tiesas 2016. gada 2. jūnija spriedums lietā Nr. C-410/14, Dr. Falk Pharma GmbH pret DAK-Gesundheit.
13. Eiropas Savienības Tiesas 2016. gada 21. decembra spriedums lietā Nr. C-355/15, Bietergemeinschaft 1. Technische Gebäudebetreuung GesmbH und Caverion Österreich GmbH pret Universität für Bodenkultur Wien un VAMED Management und Service GmbH & Co. KG in Wien.
14. Eiropas Savienības Tiesas 2016. gada 5. aprīļa spriedums lietā Nr. C-689/13, Puligienica Facility Esco SpA (PFE) pret Airstream SpA.
15. Eiropas Savienības Tiesas 2013. gada 4. jūlija spriedums lietā Nr. C-100/12, Fastweb SpA pret Azienda Sanitaria Locale di Alessandria.
16. Eiropas Savienības Tiesas 2003. gada 19. jūnija spriedums lietā Nr. C-249/01, Werner Hackermüller pret Bundesimmobiliengesellschaft mbH (BIG) un Wiener Entwicklungsgesellschaft mbH für den Donauraum AG (WED).
17. Eiropas Savienības Tiesas 2016. gada 2. jūnija spriedums lietā Nr. C-27/15, Pippo Pizzo pret CRGT Srl.
18. Eiropas Savienības Tiesas 2014. gada 6. novembra spriedums lietā Nr. C-42/13, Cartiera dell'Adda SpA pret CEM Ambiente SpA.
19. Eiropas Savienības Tiesas 2006. gada 9. februāra spriedums apvienotajās lietās Nr. C-226/04 un C-228/04, La Cascina Soc. coop. arl un Zilch Srl pret Ministero della Difesa un citi un Consorzio G. f. M. pret Ministero della Difesa un La Cascina Soc. coop. Arl.
20. Eiropas Savienības Tiesas 2017. gada 5. aprīļa spriedums lietā Nr. C-298/15, "Borta" UAB pret Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcija VĮ.
21. Eiropas Savienības Tiesas 2012. gada 10. maija spriedums lietā Nr. C-368/10, Eiropas Komisija pret Nīderlandes Karalisti.

22. Eiropas Savienības Tiesas 2015. gada 16. aprīļa spriedums lietā Nr. C-278/14, SC Enterprise Focused Solutions SRL pret Spitalul Județean de Urgență Alba Iulia.

23. Eiropas Savienības Tiesas 2012. gada 29. marta spriedumu lietā Nr. C-599/10, SAG ELV Slovensko u.c.

LR tiesu prakse

24. Latvijas Republikas Augstākās tiesas 2013. gada 17. oktobra lēmums lietā Nr. SKA-1003/2013.

25. Latvijas Republikas Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2015. gada 6. oktobra lēmums lietā Nr. SKA-1156/2015.

26. Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2012. gada 19. septembra spriedums lietā Nr. SKA-290/2012 (A42730908).

27. Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2013. gada 20. septembra spriedums lietā Nr. SKA-18/2013 (A42536808).

28. Latvijas Republikas Augstākās tiesas 2015. gada 23. janvāra sprieduma lietā Nr. SKA-17/2015 (A42513407).

29. Latvijas Republikas Augstākās tiesas 2015. gada 15. septembra lēmums lietā Nr. SKA-1315/2015 (A420242515).

30. Latvijas Republikas Augstākās tiesas 2018. gada 12. februāra lēmums lietā Nr. SKA-903/2018 (A420278417).

31. Latvijas Republikas Augstākās tiesas 2017. gada 8. jūnija lēmums lietā Nr. SKA-1190/2017 (A420163817).

32. Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2006. gada 15. jūnija spriedums lietā Nr. SKA-365.

Literatūra

33. Alexela Concert Hall. Available: <http://www.ecb.ee/en/ruum/alexela/>.

34. 18.11.2018. Arhitektu biroja SIA "Nams" Koncertzāles un konferenču centra realizācijas novērtējums un iespēju analīze.

35. Ar jaunu elpu publiskajā un privātajā partnerībā. Komersanta Vēstnesis Nr. 35 (142) 2008. gada 27. augusts. Pieejams: http://old.pppa.lv/faili/presesapsk/08_2008/20080827_ar%20jaunu%20elpu%20ppp.pdf.

36. Baldwin E. Arquivio Architects Wins Lithuania's National Concert Hall Competition. Available: <https://www.archdaily.com/925568/arquivio-architects-wins-lithuanias-national-concert-hall-competition>.

37. Cabinet to discuss plans to turn Linnahall into an opera theater. Available: <https://news.err.ee/987999/cabinet-to-discuss-plans-to-turn-linnahall-into-an-opera-theater>.

38. Eiropas Komisija. Komisijas paziņojums "Eiropa 2020- Stratēģija gudrai, ilgtspējīgai un integrējošai izaugsmei", COM (2010) 2020 galīgā redakcija. Pieejams: https://ec.europa.eu/eu2020/pdf/1_LV_ACT_part1_v1.pdf.

39. Eiropas Revīzijas palāta. Īpašais ziņojums Nr. 09/2018 "Publiskā un privātā sektora partnerība Eiropas Savienībā: plaši izplatītas nepilnības un ierobežoti ieguvumi", 2018. Pieejams: https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR18_09/SR_PPP_LV.pdf.

40. Estonian Maritime Museum. Available: <http://meremuuseum.ee/en/estonian-maritime-museum/>. European Commission. Explanatory Note - Competitive Dialogue - Classic Directive. Ref.Ares (2016) 810094 - 16/02/2016. Available: <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/15473/attachments/1/translations/en/renditions/pdf>.

41. European PPP Expertise Centre. Market Update. Review of the European PPP Market in 2018. Available: https://www.eib.org/attachments/epec/epec_market_update_2018_en.pdf.

42. Harpa Concert Hall and Conference Centre. Available: <https://www.designbuild-network.com/projects/harpa-concert/>.

43. International Monetary Fund. Republic of Latvia: Second Review and Financing Assurances Review Under the Stand-By Arrangement, Request for Extension of the Arrangement and Rephasing of Purchases Under

the Arrangement and Request for Waiver of Nonobservance and Applicability of Performance Criteria, March 2010. Available: https://www.elibrary.imf.org/view/IMF002/10816-9781451977165/10816-9781451977165/10816-9781451977165_A003.xml?redirect=true.

44. Latvijas Republikas Finanšu ministrija. Pārskats Ministru kabinetam par noslēgto publiskās un privātās partnerības līgumu izpildi par pārskata periodu no 01.01.2017. līdz 31.12.2017. Pieejams: <http://polsis.mk.gov.lv/api/file/file6084712418553696079.docx>.
45. Latvijas Republikas Finanšu ministrija. Pārskats Ministru kabinetam par noslēgto publiskās un privātās partnerības līgumu izpildi par pārskata periodu no 01.01.2018. līdz 31.12.2018. Pieejams: <http://polsis.mk.gov.lv/api/file/file5760191183322534438.docx>.
46. Latvijas Republikas Kultūras ministrija. Informatīvais ziņojums "Par nacionālās koncertzāles attīstības projekta izstrādes gaitu un nepieciešamo finansējumu juridisko risinājumu izstrādei". Pieejams: http://tap.mk.gov.lv/doc/2019_11/KMZin_301019_koncertzale.2012.docx.
47. Latvijas Republikas Kultūras ministrija. Informatīvais ziņojums "Par nacionālās koncertzāles attīstības projekta izstrādes gaitu un nepieciešamo finansējumu juridisko risinājumu izstrādei" un rīkojuma projekts "Par apropriācijas pārdali", apstiprināts 05.11.2019. Ministru kabineta sēdē.
48. Latvijas Republikas Kultūras ministrija. Konceptuālais ziņojums "Par akustiskās koncertzāles īstenošanas modeli Rīgā". Rīga, 2016.
49. Latvijas Republikas Kultūras ministrija. Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014. - 2020. gadam "Radošā Latvija".Pieejams: http://www.km.gov.lv/uploads/ckeditor/files/KM_dokumenti/Radosa_Latvija.pdf.
50. Latvijas Republikas Kultūras ministrija. Mūzikas nozares stratēģija 2014. - 2020. gadam. Pieejams: https://www.km.gov.lv/uploads/ckeditor/files/kultura_timekli/Politikas%20dokumenti%202018/M%20C5%20ABzika_strat%20C4%93C4%A3ija_aktualiz%20C4%93ta_2018.pdf.
51. Latvijas Republikas Saeima. Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2030. gadam. Pieejams: <http://polsis.mk.gov.lv/documents/3323>.
52. Latvijas Republikas Saeima. Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2014. - 2020. gadam. Pieejams: https://www.pkc.gov.lv/sites/default/files/inline-files/20121220_NAP2020%20apstiprinats%20Saeima_4.pdf.
53. Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrs. Publiskās un privātās partnerības līgumu reģistrs.
54. Lawrence L.M., Stutte C.T. Public-Private Partnerships.In: Thai, K.V.(ed.) International Handbook of Public Procurement. London: Taylor&Francis Group, 2009.
55. Linnahall conference and opera theater to cost between €160-170 million. Available: <https://news.err.ee/990130/linnahall-conference-and-opera-theater-to-cost-between-160-170-million>.
56. Lithuanian Exhibition And Congress Centre LITEXPO. Available: <https://www.litexpo.lt/en/konferencijos/>.
57. Ministry of Finance of the Republic of Latvia. Matulis E. Public-Private Partnership Overview of Latvia, 2017. Available: http://ppplietuva.lt/lt/media/force_download/?url=%2Fuploads%2Fdocuments%2Ffiles%2Fnaujienos%2F2017m%2Fvpsp-lyg-plaktukas-kartais-labai-pravercia-bet-gali-ir-sugriauti%2FEdgars-Matulis-ppp-workshop.pdf.
58. Neimanis J. Publisko tiesību būtība. Ievads tiesībās. Rīga: zv.adv.J. Neimanis, 2004.
59. Office of the Comptroller and Auditor General report about NCC. Available: <https://www.audit.gov.ie/en/Find-Report/Publications/2010/2009-Annual-Report-Chapter-20-Office-of-Public-Works-National-Convention-Centre.pdf>.
60. Organisation for Economic Co-operation and Development "Principles for Public Governance of Public-Private Partnerships", 2012. Available: <https://www.oecd.org/governance/budgeting/PPP-Recommendation.pdf>.
61. PricewaterhouseCoopers SIA 20.04.2018. Finanšu un ekonomisko aprēķina izstrāde Nacionālās koncertzāles projekta Rīgā īstenošanai publiskās un privātas partnerības jomā, II un III posma ziņojums.

62. Seaplane Harbour. Available: <http://meremuuseum.ee/lennusadam/en/corporate-events/>.
63. Tampere Hall Annual Report 2017. Available: <https://tampere-talo.fi/wp-content/uploads/2018/04/Tampere-talon-toimintakertomus-2017-taloustietoineen.pdf>.
64. The Convention Centre Dublin. Available: <https://www.theccd.ie/about-us/our-history>.
65. The Zurich Convention Center. Available: <https://www.zurichconventioncenter.com/memories>.
66. UAB Lietuvos parodų ir kongresų centro LITEXPO įmonių grupės Konsoliduotas metinis pranešimas Už metus, pasibaigusius 2018 m. gruodžio 31 d. Available: https://www.litexpo.lt/file/repository/Litexpo_metinis_vadovo_pranesimas.pdf.
67. United Nations Economic and Social Commission of Asia and the Pacific. Private ownership of assets. Available: https://www.unescap.org/ttdw/ppp/ppp_primer/226_private_ownership_of_assets.html.

ZAB BDO Law
Kalkū iela 15, Rīga, LV-1050,
Latvija
Tel: +371 6722 2237
Fakss: +371 6722 2236
E-pasts: info@bdolaw.lv

BDO Law ir neatkarīgs zvērinātu advokātu birojs, kas sniedz pilna servisa juridiskos pakalpojumus. BDO Law konsultē vietējos un starptautiskos klientus visos komercietišbu aspektos.

BDO ir zīmola nosaukums BDO tīklam un katrai BDO dalībfirmai.

© Visas autortiesības pieder BDO Law. Visas tiesības aizsargātas. Publicēts Latvijā.